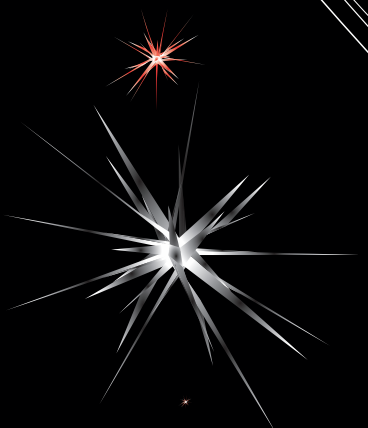

JAARVERSLAG 2012

UNIVERSITEIT TWENTE.

UNIVERSITEIT TWENTE.

JAARVERSLAG 2012

High tech, human touch, dat is de Universiteit Twente. De plek waar talent zich het best ontplooit. Studenten en medewerkers staan centraal. 3.200 wetenschappers en professionals zorgen samen voor baanbrekend onderzoek, relevante innovatie en inspirerend onderwijs voor bijna 10.000 studenten.

COLOFON

TELEFOON
+31 (0) 53 48 91 111

E-MAIL
info@utwente.nl

POSTADRES
Postbus 217
7500 AE Enschede

WEBSITE
www.utwente.nl

DOCUMENTNAAM

COPYRIGHT
© Universiteit Twente, Nederland.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enigerlei wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Universiteit Twente.

INHOUDSOPGAVE

Lijst van afkortingen	8
Bericht van de Raad van Toezicht	11
Voorwoord van het College van Bestuur	13
Samenvatting: 2012 op hoofdlijnen	15
Missiestatement, profiel en strategische visie	18
1 ONDERWIJS	21
1.1 Het Twentse onderwijsaanbod	21
1.1.1 Loket VO – Twente Academy	21
1.1.2 Bachelor	22
1.1.3 Master	23
1.1.4 PhD (Twente Graduate School)	24
1.1.5 Post initieel onderwijs (onbekostigd).....	24
1.1.6 Excellentietrajecten en maatwerk onderwijs	25
1.1.7 ICT en Onderwijs	27
1.1.8 Aandacht voor samenwerking	27
1.2 Kwaliteit.....	29
1.2.1 Instellingstoets	29
1.2.2 Kwaliteitsinstrumenten	29
1.2.3 Visitaties en accreditaties	30
1.3 Onderwijsprestaties.....	31
1.3.1 Instroom en populatie	32
1.3.2 Profilering en werving	35
1.3.3 Arbeidsmarkt positie alumni	37
1.4 Studentondersteuning	37
1.4.1 ICT systemen en onderwijsondersteuning	37
1.4.2 Ondersteuning specifieke groepen	38
1.4.3 Alumnibeleid en fondsenwerving	39
1.4.4 Studie en carrière ondersteuning	40
1.5 Outreach.....	40
1.5.1 Wetenschapswinkel	40
1.5.2 Studium Generale	40
2 ONDERZOEK	41
2.1 Onderzoekorganisatie	41
2.1.1 De basis in de leerstoelen en faculteiten	41
2.1.2 Instituten.....	41
2.1.3 Verwevenheid tussen faculteiten en instituten	42
2.1.4 Kenniscentra	42
2.3 Programmering en profiel.....	42
2.3.1 Instituutprogramma's en Strategische Research Oriëntaties	43
2.3.2 Toenemende verwevenheid instituten	43
2.3.3 Profilerende toepassingsgebieden	43
2.3.4 3TU - Centres of Excellence	44

2.4	Onderzoeksfinanciering en wetenschappelijk personeel	44
2.4.1	Eerste geldstroom	44
2.4.2	Tweede geldstroom	44
2.4.3	Derde geldstroom	45
2.4.4	Derde geldstroom met tweede geldstroom karakter	45
2.4.5	EU-kaderprogramma	46
2.4.6	Inverdiencapaciteit	46
2.4.7	Onderzoeksinzet	46
2.4.8	Onderzoeksloopbanen	46
2.4.9	Onderzoeksinfrastructuur	47
2.5	Onderzoekssamenwerking door strategische allianties	47
2.5.1	Internationaal	47
2.5.2	Onderzoekscholen	48
2.5.3	3TU, TNO en Grote Technologische Instituten (GTI's)	48
2.5.4	Noord Oost Nederland	48
2.5.5	Landelijke onderzoeksprogramma's en TTI's	48
2.5.6	Bedrijfsleven	48
2.6	Kwaliteitszorg onderzoek	49
2.6.1	Kwaliteitszorg binnen instituten	49
2.6.2	Kwaliteitszorg binnen disciplines	49
2.6.3	Kwaliteitszorg promotieopleidingen	50
2.6.4	Beleid voor wetenschappelijke integriteit	50
2.7	Onderzoeksresultaten: kwaliteit en productiviteit	50
2.7.1	Promoties	50
2.7.2	Wetenschappelijke publicaties	51
2.7.3	Citaties	51
2.7.4	Persoonsgebonden subsidies, prijzen, lidmaatschappen	52
2.7.5	Rankings	52
3	INTERNATIONALISERING	55
3.1	Internationalisering van curriculum	55
3.1.1	Engelstalig onderwijs	55
3.1.2	Internationale mobiliteit	55
3.2	Scholarships	56
3.3	Internationale relaties	57
3.4	Flankerende voorzieningen	57
3.4.1	Toelating	57
3.4.2	Huisvesting internationale studenten en medewerkers	57
4	VALORISATIE	59
4.1	Starters en groeiers	59
4.2	Innovatief ondernemen	60
4.3	Inspirerend vestigingsklimaat	61
4.4	Resultaten	61
5	CAMPUS	63

6	SOCIAAL JAARVERSLAG	65
6.1	Ontwikkelingen organisatie	65
6.2	Ontwikkelingen personele bezetting	65
6.2.1	Personele bezetting	65
6.2.3	Verhouding vrouwen en mannen	67
6.2.4	Dienstverband vast en tijdelijk	67
6.2.5	Duur dienstverband vast personeel	68
6.2.6	Instroom en uitstroom personeel	69
6.2.7	Buitenlandse medewerkers	69
6.3	Ontwikkelingen personeelsbeleid	70
6.3.1	Management Development	70
6.3.2	Talentmanagement	70
6.3.3	Onderwijsvernieuwing	72
6.3.4	Learning & Development	72
6.3.4.1	Employability	72
6.3.4.2	Docentprofessionalisering	73
6.3.4.3	Jaargesprekcyclus	75
6.4	Ontwikkelingen in Arbo- en milieubeleid	75
6.4.1	Vergunningen	75
6.4.2	Gezondheid en welzijn	76
6.4.3	Veiligheid	77
6.4.4	De UT als maatschappelijke, duurzame organisatie	78
6.4.5	Milieuprestatie-indicatoren	78
6.5	Integriteit	80
6.6	Ontwikkelingen Arbeidsvoorwaarden / CAO	80
6.7	Bezwaren, beroepen, klachten	81
A.	Organisatiestructuur	83
B.	Governance-ontwikkelingen op de Universiteit Twente	85
C.	Leden UMT	87
D.	Nevenfuncties College van Bestuur	88
E.	Transparantie declaraties en declaratievoorschriften	90
F.	Leden Raad van Toezicht	91
G.	Medezeggenschap	92
H.	Prijzen, subsidies en onderscheidingen	93
I.	Vastgoedontwikkeling	97
J.	Prestatieafspraken OCW	99
K.	Nadere toelichting van enkele begrippen	100
	Financieel verslag	103

LIJST VAN AFKORTINGEN

3TU.Federatie	Federatie van de Drie Technische Universiteiten in Nederland
BAMA	Bachelor Master
BBR	Bestuurs- en beheersreglement
BE2.O	BioEnergy to Overijssel
BKO	Basiskwalificatie Onderwijs en Docentprofessionalisering
BMT	Biomedische Technologie
BPO	Bureau Post academisch onderwijs
PBT	Platform Bèta Techniek
BSA	Bindend Studie Advies
BSc	Bachelor of Science
CAO NU	Collectieve Arbeidsovereenkomst Nederlandse Universiteiten
CDC	Career Development Centre
CETO	Centre of Expertise Techniek Onderwijs
CMI-NEN	Center for Medical Imaging North East Netherlands
CoE's	Centres of Excellence
CROHO	Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs
CTIT	Centre for Telematics and Information Technology
CvB	College van Bestuur
CWTS	Centre for Science and Technology Studies
DBA	Doctor of Business Administration
DOG	Drienerbeek Onroerend Goed
DOT	Docent Ontwikkelingsteam
EC	European Credits
EE	Electrical Engineering
EEP	Energie Efficiency Plan
EIT	European Institute for Innovation and Technology
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
ERC	European Research Council
EU	Europese Unie
EWI	Faculteit Elektrotechniek, Wiskunde en Informatica
ES	European Studies
FB	Facilitair Bedrijf
FES	Fonds Economische Structuurversterking
FTE	Full-time equivalent
GTI	Grote Technologische Instituten
HO	Hoger Onderwijs
HTT	Holding Technopolis Twente
IGS	Institute for Innovation and Governance Studies
ITC	Faculty of Geo-information Science and Earth Observation
KNAW	Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen
KOM	Kies Op Maat
MESA+	Institute for Nanotechnology
MIRA	Institute for BioMedical Technology and Technical Medicine

MISUT	Management Informatie Systeem Universiteit Twente
MSc	Master of Science
NFP	Netherlands Fellowship Programmes
NIRICT	Netherlands Institute for Research on ICT
NONL	Noord Oost Nederland
NUFFIC	Nederlandse organisatie voor internationale samenwerking in het hoger onderwijs
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
NWO	Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek
OBP	Ondersteunend en beheerspersoneel
OCRI's	Overijssel Centers for Research and Innovation
OCW	Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap
OER	Onderwijs en examenreglement
P&C-cyclus	Planning & Control-cyclus
PDEng	The Professional Doctorate in Engineering
PKM	Positionering en Kwaliteitsverbetering Masteronderwijs
PLD	Professional learning & development
R&R	Regels & Richtlijnen
RvT	Raad van Toezicht
RUG	Rijksuniversiteit Groningen
RUN	Radboud Universiteit Nijmegen
SCS	Study & Career Service
S&O	Student & Onderwijs Servicecentrum
STW	Technologiestichting STW
SRO	Strategische Research Oriëntaties
TA	Twente Academy
TBK	Technische Bedrijfskunde
TG	Technische Geneeskunde (Klinische Technologie)
TGS	Twente Graduate School
TKI	Topconsortia voor Kennis en Innovatie
TNW	faculteit Technische en Natuurwetenschappen
TOM	Twents Onderwijs Model
TOO	TOP Ondersteuning Onderwijs
TOP-regeling	Tijdelijkse Ondernemersplaats regeling
TPRC	Thermo Plastic Composite Research Center
TTI	Technologische Top Instituten
TU	Technische Universiteit
TW	Technische Wiskunde
UC	University College
UC ATLAS	University College: 'Academy of Technology and Liberal Arts & Science'
UFO	Universitair Functie Ordenen
UMT	Universitair Managementteam
UR / Uraad	Universiteitsraad
UT	Universiteit Twente
UTS	University Twente Scholarship
VO	Voortgezet Onderwijs
VSNU	Vereniging van universiteiten

VWO	Voorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs
WAO	Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering
WeWi	Wetenschapswinkel
Wet Fido	Wet financiering decentrale overheden
WHW	Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek
WIA	Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen
WNT	Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector
WO	Wetenschappelijk onderwijs
WP	Wetenschappelijk personeel

BERICHT VAN DE RAAD VAN TOEZICHT

De Raad van Toezicht (RvT) is het universitaire orgaan dat toezicht houdt op het bestuur van de universiteit als geheel en op het beleid en het beheer, derhalve op het handelen van het College van Bestuur (CvB). De RvT ziet erop toe dat het College van Bestuur bij de uitoefening van zijn bevoegdheden de op de universiteit betrekking hebbende wetten, regelingen en richtlijnen alsmede de 'Code goed bestuur universiteiten 2012' naleeft. Daarnaast staat de RvT het CvB met raad bij.

In 2012 zijn er door de staatsecretaris van het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap (OCW) twee nieuwe leden van de RvT benoemd. Dit betreffen de leden de heer ir. A.H. Schaaf per 1 augustus en mevrouw drs. C.I.J.M. Ross-Van Dorp per 1 november. Tevens is mevrouw prof.dr. J.I. Stoker met ingang van 1 september benoemd voor een tweede termijn. Alle benoemingen zijn voor een periode van vier jaar.

De RvT heeft in het verslagjaar zes maal met het CvB vergaderd. In alle gevallen werd dit voorafgegaan door een intern overleg. Tijdens haar vergaderingen heeft de RvT zich gebogen over uiteenlopende onderwerpen met betrekking tot ontwikkelingen aan en in de omgeving van de Universiteit Twente (UT). Bijzondere aandacht is bij de RvT uitgegaan naar de ontwikkeling van het Twents Onderwijs Model (TOM), de discussie binnen de UT over haar governance structuur (zie bijlage B), de prestatieafspraken die de UT heeft gesloten met het ministerie van OCW, de samenwerking binnen de 3TU.Federatie en de positie van de Universiteit Twente in haar regionale, nationale en internationale omgeving.

De Raad van Toezicht heeft zijn goedkeuring verleend aan de ontwerpbegroting 2013, het financieel meerjarencader 2013, het jaarverslag en het financieel jaarverslag over 2011. Ook heeft zij aan accountant aangewezen, zoals bedoeld in artikel 393, lid 1 BW2. Daarnaast heeft de RvT de beloning van de leden van het CvB vastgesteld en het CvB decharge verleend voor het gevoerde beleid, waarbij de RvT enerzijds heeft toegezien op kwaliteitszorg (artikel 9.8, lid 1, sub h WHW j° 1.18 WHW) en anderzijds op de rechtmatige verwerving en de doelmatige en rechtmatige bestemming en aanwending van middelen verkregen op grond van artikelen 2.5 en 2.6 WHW j° art. 9.8, lid 1, sub f WHW.

De Auditcommissie uit de RvT is eveneens zes keer bijeen gekomen, in het bijzonder ter voorbereiding van de besluitvorming in de RvT over het jaarverslag en de jaarrekening van 2011, de ontwerpbegroting 2013, alsook ter bespreking van de jaarlijkse management letter en accountantsverslag van KPMG. Tevens is in de Auditcommissie met bijzondere interesse gesproken over de kadernota, de business cases Center for Medical Imaging North East Netherlands (CMI-NEN) en Hogekamp, en de audit van de Europese Unie (EU).

De Remuneratiecommissie uit de RvT heeft zich in 2012 onder meer beziggehouden met de periodieke beoordeling van het functioneren van de individuele leden van het CvB, de vaststelling van de prestatieafspraken en de herbenoeming van de Rector Magnificus voor een periode van vier jaar. Na raadpleging van de remuneratiecommissie heeft de Raad van Toezicht besloten tot herbenoeming van de Rector Magnificus, prof.dr. H. Brinksma met ingang van 1 januari 2013. Alvorens tot dit besluit te komen zijn zowel de Universiteitsraad (UR / Uraad) als het Strategisch Beraad gehoord.

De Raad van Toezicht heeft daarnaast regulier overleg gevoerd met de Uraad en vertegenwoordigingen van het Strategisch Beraad. Tijdens deze overleggen heeft de RvT zich, naast de bespreking van verschillende opinies ten aanzien van het gevoerde instellingsbeleid, verdiept in de relatie tussen het CvB en de genoemde gremia. Met inachtneming van de

toezichthoudende en onafhankelijke rol is de RvT steeds aanspreekbaar geweest voor betrokkenen in en buiten de UT en heeft hij zoveel mogelijk openheid betracht over zijn werkzaamheden.

Actuele ontwikkelingen leiden ertoe dat de aandacht voor toezicht op bestuursorganen toeneemt. De RvT is zich terdege bewust van deze ontwikkeling en tracht op een betrokken wijze, doch op gepaste afstand zijn taak uit te voeren. De RvT constateert dat hij in het afgelopen jaar deze taak in een prettige sfeer en op constructieve wijze invulling heeft kunnen geven.

De Raad van Toezicht spreekt zijn dank en waardering uit voor de inzet en inspanning van het College van Bestuur, decanen en wetenschappelijk directeuren, medezeggenschapsraden, de medewerkers en de studenten van de Universiteit Twente in het afgelopen jaar.

Enschede, juni 2013

De Raad van Toezicht,

Ir. C.J. van der Graaf (voorzitter)
Drs. E.T.A. de Boer
Mw. Prof.dr. J.I. Stoker
Ir. A.H. Schaaf
Mw. Drs. C.I.J.M. Ross – van Dorp

VOORWOORD VAN HET COLLEGE VAN BESTUUR

Met het jaarverslag 2012 legt de universiteit verantwoording af over het gevoerde beleid en de realisatie van haar plannen in 2012 (code 2.1.1 en code 5.1 Code goed bestuur universiteiten 2012). De inhoud van het jaarverslag omvat de ontwikkelingen in en rondom de universiteit, betreffende de faculteiten, instituten en de (centrale) concerndirecties. Het beleid werd vooral ingegeven door de strategische visie, RoUTe'14+.

De gevolgen van de slechte economische situatie in Nederland, die werd ingeluid door de financiële crisis in 2008, worden steeds meer voelbaar voor de UT. De omvang van de bekostiging vanuit het Rijk van zowel onderwijs (per ingeschreven student) als van onderzoek (gecorrigeerd voor inflatie) is verder teruggelopen. We ontkomen er niet aan onze organisatie hierop aan te passen. Hierbij willen we ons speerpuntonderzoek en onderwijs zoveel mogelijk ontzien. Wat betreft de ondersteunende organisatie is kritisch gekeken naar het aandeel hiervan in onze totale kosten in relatie tot de andere Nederlandse universiteiten. Op basis hiervan hebben we als doelstelling geformuleerd dat we de komende jaren in de ondersteuning die niet direct aan onderwijs en onderzoek is gekoppeld van ruim 20% naar 19% in bezetting terug moeten gaan. Door de teruglopende basisbekostiging is de omvang van onze vaste staf in onderzoek en onderwijs te groot geworden. Dit heeft ons genoopt tot gerichte reorganisaties in een tweetal faculteiten. Deze zullen in 2013 hun beslag krijgen.

De financiering van ons onderwijs is deels (voor 7%) afhankelijk gemaakt van prestaties op het gebied van met name kwaliteit en rendementen. Hiertoe hebben we in 2012 met het ministerie van OCW prestatieafspraken gemaakt die in het najaar zijn ondertekend. Voor de voorwaardelijke financiering (5% van het onderwijsbudget) hebben we ambitieuze maar realistische afspraken gemaakt over te behalen rendementen (inclusief uitval en switch) in 2015 en het indirecte kostenniveau. Daarnaast is door de UT selectieve financiering (2% van het onderwijsbudget) aangevraagd voor het University College 'Academy of Technology and Liberal Arts & Science' (ATLAS), samenwerking met bedrijven bij onderzoek en het delen van infrastructuur. Ons voorstel is door de reviewcommissie als 'zeer goed' beoordeeld, waarmee zowel de voorwaardelijke- als de selectieve financiering jaarlijks zijn toegekend voor de periode 2013 tot en met 2015 voor een hoger bedrag dan voor de prestatieafhankelijke financiering.

Ondanks de pijnlijke ingrepen die we moeten doen, zijn we continu bezig onze prestaties en kwaliteit te verbeteren. Op onderwijsgebied werd 2012 gekenmerkt als het laatste volledige jaar van de voorbereidingen van ons Twents Onderwijs Model (TOM) voor de bachelor fase en ons University College ATLAS. De UR heeft voor de zomer 2012 ingestemd met de oprichting van UC ATLAS en de verdere uitwerking van TOM. Deze uitwerking heeft niet alleen betrekking op de inhoud van de verschillende curricula, maar ook op de organisatie en interne financiering van het onderwijs. Met TOM willen we het belang van onderwijs steviger verankeren in onze organisatie teneinde de kwaliteit en het rendement hiervan verder te verhogen. Een nieuw financieel verdeelmodel voor het onderwijs dat meer vraag gestuurd dan aanbod gedreven is, moet een belangrijk prikkel vormen voor verhoging van kwaliteit en efficiency. Zowel UC ATLAS als de nieuwe 'disciplinaire' bacheloropleidingen verwelkomen in september 2013 hun eerste studenten.

Ons Graduate Onderwijs hebben we in 2012 via het project Positionering en Kwaliteitsverbetering Masteronderwijs (PKM) doorgelicht. De specifieke verbetermaatregelen per opleiding die hieruit zijn voortgekomen worden in 2013 ingevoerd. Datzelfde jaar zal ook benut worden om een integrale visie te ontwikkelen op de positie en organisatie van ons masteronderwijs, waarbij de koppeling met de speerpunten van ons onderzoek en de positionering op de internationale studentenmarkt belangrijke thema's zijn.

Op onderzoekgebied zijn ook weer belangrijke prestaties geleverd, blijkend uit de vele prijzen die UT-wetenschappers hebben mogen ontvangen. Om een deel van de wegvallende financiering door de rijksoverheid te kunnen opvangen zet de UT steeds meer in op het acquireren van andere fondsen, zoals van de EU en regionale overheden. Ter ondersteuning hiervan is een EU-office ingericht dat wetenschappers ondersteunt bij het identificeren van financieringsmogelijkheden en bij het aanvragen van fondsen. De aansluiting van onze wetenschappers bij de Topsectoren is in 2012 versterkt. Hoewel nog veel onduidelijk is over de omvang en wijze van financiering van het Topsectorenbeleid, is het van cruciaal belang bij de juiste te partijen te zijn aangesloten. De UT heeft op verschillende wijzen (individueel en in VSNU- en 3TU-verband) het belang van een goede onderzoeksfinanciering bij de betrokken ministeries en politici bepleit.

De gehanteerde interne financieringsystematiek van ons onderzoek leidt in de situatie van teruglopende middelen voor te veel onderzoeksgroepen tot onzekerheid over de financiering op korte termijn. Een door het CvB ingestelde commissie heeft daarom een nieuw financieel verdeelmodel voorgesteld dat tegemoetkomt aan de fluctuaties in de financiering op korte termijn en voorziet in een driejaarlijkse basisfinanciering van onderzoeksgroepen. Dit voorstel wordt op hoofdlijnen geïmplementeerd in 2014.

Door enkele landelijk veelbesproken fraudezaken bij kennisinstellingen in 2011 en 2012 is wetenschappelijke integriteit een belangrijk thema geworden bij de uitvoering van wetenschappelijk onderzoek. Naar aanleiding hiervan heeft een aantal landelijke organisaties, zoals de VSNU, aanbevelingen gedaan ten aanzien van de borging van de wetenschappelijke integriteit. Voor de UT vormde dit aanleiding om naast een vertrouwenspersoon wetenschappelijke integriteit een Commissie Wetenschappelijk Integriteit in te stellen. Op uitvoerend vlak wordt in 2013 een Functionaris Gegevensbescherming aangesteld.

In 2011 is een aanzet gegeven voor de brede governance-discussie op de UT (zie bijlage B), in 2012 is deze intensief gevoerd. Twee commissies onder leiding van onafhankelijke voorzitters zijn ingesteld om met een advies te komen voor de facultaire inrichting van respectievelijk het bèta-domein en het gamma-domein. Dit vanuit de achtergrond dat wij als kleine universiteit relatief veel beheerseenheden hebben, leidend tot onnodige complexiteit en ondoelmatigheid. Beide commissies hebben begin 2013 gerapporteerd over hun bevindingen en advies.

Alle resultaten van het afgelopen jaar zijn mensenwerk, werk van medewerkers en studenten. Het College van Bestuur dankt allen die hebben bijgedragen aan onze resultaten, direct of in een ondersteunende functie, in wetenschappelijk onderzoek, onderwijs en valorisatie in 2012.

Enschede, juni 2013

Het College van Bestuur,

Dr. A.H. Flierman, voorzitter (tot 1 mei 2013)

Prof. dr. H. Brinksma, rector magnificus

Ir. K.J. van Ast, vice-voorzitter

SAMENVATTING: 2012 OP HOOFDLIJNEN

De gevolgen van de slechte economische situatie in Nederland worden steeds meer voelbaar voor de Universiteit Twente. De omvang van de bekostiging vanuit het Rijk van zowel onderwijs als onderzoek is verder teruggelopen. Ondanks de pijnlijke ingrepen als gevolg van de bezuinigingen in het Hoger Onderwijs (onder andere reorganisaties en het beperken van de overhead), heeft de UT continu gewerkt aan de kwaliteit van haar onderwijs en de onderwijsprestaties. Daarnaast heeft de UT voor onderzoek, om een deel van de wegvallende financiering door de rijksoverheid te kunnen opvangen, ingezet op het acquireren van nieuwe fondsen. Ook de aansluiting bij de Topsectoren was een belangrijk speerpunt. In het jaar 2012 heeft de UT zich op basis van haar visie en profiel 'High Tech, Human Touch' voorbereid op de uitdagingen op weg naar 2020 op het gebied van onderzoek, onderwijs en valorisatie.

Onderwijs

Op het gebied van onderwijs is er in 2012 veel werk verzet. De UT streeft naar een uitgebalanceerd opleidingsportfolio van bachelor-, master- en post-masteropleidingen van uitstekende kwaliteit. Centraal staat enerzijds het UT profiel 'High Tech, Human Touch' en anderzijds de onderwijskundige drie O-filosofie, gericht op het opleiden van Onderzoekers, Ontwerpers en Organisatoren. Er is actief ingezet op:

- onderwijsvernieuwing in de bachelor fase (Twents Onderwijsmodel),
- de start van het University College ATLAS,
- kwaliteitsverbetering in de masterfase met daarbij de beoogde excellentietrajecten en de doorlopende leerlijnen richting PhD.

Onderzoek

Het UT-onderzoek stabiliseerde zich in 2012 op een hoog niveau. Het onderzoeksvolume, het totaal van de tweede en derde geldstroom, en het aantal publicaties waren hoger dan ooit. Delen van het onderzoek werden door externe commissies gunstig beoordeeld, en de UT steeg in de belangrijkste internationale rankings. Onderzoekers positioneerden zich voor het verwerven van posities in de Topconsortia voor Kennis en Innovatie (TKI's). Het geldende onderzoeksbeleid werd voortgezet en uitgebreid met een beleid voor wetenschappelijke integriteit.

Valorisatie

Kennispark Twente stimuleert en ondersteunt - namens de Universiteit Twente, Saxion, de Provincie Overijssel, de regio Twente en de gemeente Enschede - ondernemerschap en innovatie. Kennispark hult zich als een 'valorisatieschil' rondom onder andere de UT, de grootste speler binnen dit samenwerkingsverband. Kennispark biedt een veelheid van activiteiten gericht op starten en groeien, innovatief ondernemen en het ontwikkelen van een inspirerend vestigingsklimaat. Dit heeft in 2012 geresulteerd in 44 starters, waarvan 6 UT Patent based, 8 Patent based, 13 Research based en 17 Ecosystem based. Kennispark Twente is uitgegroeid tot één van de grootste innovatiecampussen van het land, met in totaal 384 bedrijfsvestigingen en in 2011 een groei met bijna 500 arbeidsplaatsen.

De stichting Kennispark Twente heeft in 2012 gewerkt aan een compleet en snel lerend ecosysteem voor financiering, omdat er een gat ontstaat in de financiering rond valorisatie door terugtrekkende banken en de opdroging van subsidies. De publieke kant financiert minder ver door, terwijl de markt zich terugtrekt richting veilige producten. Dit gat dient opgevuld te worden met risicokapitaal, wat in Nederland matig voorhanden is en waarvoor nog geen goede ervaringsbasis bestaat.

Campus

De campus is een plek waar de academische vorming plaatsvindt; dé plek voor ontmoeting, ontwikkeling en verbinding. In 2012 is actief ingezet op de implementatie van de Campusvisie. Eén van de aandachtspunten was dat niet alleen studenten en medewerkers van de UT als doelgroep beschouwd worden, maar ook derden.

Door alle bezuinigingen op het Hoger Onderwijs blijft ook de campus van de Universiteit Twente niet buiten schot. De eenheid Campus – waar per 1 juli 2012 een nieuwe campusmanager aangenomen is – heeft een belangrijke taakstelling. Onzekere factor voor de ontwikkeling van de campus zijn de maatregelen van het Rijk ten aanzien van onder andere studieduur, basis-/aanvullende beurs en de duur van de ov-kaart. Studenten zijn en blijven uitermate belangrijk voor de levendigheid op campus.

Personeel

In verband met een selectieve vacaturestop voor alle Ondersteunend en Beheerspersoneel (OBP) functies in 2012, is bij het OBP het aantal vaste dienstverbanden gelijk gebleven.

Het vaste Wetenschappelijke Personeel (WP) is licht gedaald. De totale personeelsomvang is in 2012 in aantal full-time equivalenten (fte) licht gedaald, maar de verhouding tussen het WP:OBP blijft 60:40. Onder andere door de teruggang van derde geldstroom-middelen, is in 2012 het percentage buitenlandse medewerkers licht gedaald ten opzichte van 2011. Het ziekteverzuimpercentage is in 2012 (2,6 % excl. zwangerschapsverlof) gelijk gebleven ten opzichte van 2011.

Rondom het herontwerp van het onderwijs is de afdeling Human Resources vooral actief geweest met de wijziging van taken, rollen en verantwoordelijkheden. De afdeling heeft in het programmabureau Onderwijsvernieuwingen advies uitgebracht over de benodigde competentieontwikkeling, inrichting van de onderwijsorganisatie en onderwijsondersteuning. Op het gebied van onderzoek is besloten deel te nemen aan het Europese project 'Human resources strategy for researchers' en de harmonisatie van het Tenure Track-beleid. Eind 2012 zijn op de UT 78 Tenure Trackers actief.

In 2012 is ook een Medewerkersonderzoek uitgevoerd. Hieraan namen 1800 medewerkers deel (56,7%) en de UT scoorde qua algemene tevredenheid het rapportcijfer 7,4.

Belangrijke verbeterpunten liggen op het gebied van 'Klantgerichtheid', 'Communiceren' en 'Ontwikkelingsmogelijkheden voor medewerkers'.

Financieel

Het jaar 2012 kenmerkte zich door grote politieke verschuivingen. Het Hoger Onderwijs werd geconfronteerd met verschillende snel opeenvolgende maatregelen zoals de Langstudeerdersboete, het afschaffen hiervan en de aansluitende invoering van een sociaal leenstelsel.

Het beleid van de universiteit blijft erop gericht dat op facultair en universitair niveau voldoende financieel inzicht bestaat als sturings- en beheersinstrument, waarmee een doelmatige en doelgerichte inzet van de financiële middelen wordt gewaarborgd. RoUTe'14+ blijft ook voor de komende jaren de leidraad voor de strategie. Dit alles met inachtneming van bedrijfseconomische principes, zoals een gezonde ontwikkeling van uitgaven en inkomsten, een verantwoorde liquiditeitspositie en een adequaat weerstandsvermogen. Dit beleid stelt de UT in staat om te sturen op de strategische doelstellingen en de nodige (middel-)lange termijnafspraken te maken en te monitoren. De minder gunstige financiële situatie waarin de omgeving van de UT zich bevindt, heeft ook zijn weerslag op de budgettaire ruimte van de instelling om de vastgestelde strategie uit te voeren.

De in 2012 gesloten prestatieafspraken met OCW zijn binnen de UT doorvertaald naar Kritische Prestatie Indicatoren, om zowel in beleidsmatig als ook in financieel opzicht goed inzicht te krijgen in de ontwikkeling en daar waar nodig tijdig bij te kunnen sturen.

De economische onzekere tijden dwingen de UT scherp te blijven (bij)sturen op haar strategie. Het nieuwe regeerakkoord levert naast € 150 miljoen beschikbaarstelling voor fundamenteel onderzoek ook een aantal bezuinigingen op. Dit zal de komende jaren van invloed zijn op de keuzes van de UT op het gebied van onderwijs en onderzoek, leidend tot een verdere versterking van haar profiel.

De universiteit heeft het jaar 2012 afgesloten met een tekort van € 4,4 miljoen. Dit is € 8,4 miljoen beter dan het begrote tekort van € 12,8 miljoen.

MISSIESTATEMENT, PROFIEL EN STRATEGISCHE VISIE

De Universiteit Twente is klaar om op basis van haar visie de uitdagingen op weg naar 2020 aan te gaan op het gebied van onderzoek, onderwijs en valorisatie. De UT profileert zich met het begrip 'High Tech, Human Touch', dat wil zeggen dat ze vanuit excellentie in onderwijs en onderzoek innovatieve technologieën ontwikkelt en de toepassing daarvan bestudeert.

In haar onderzoek concentreert de UT zich op de fundamenteën en de toepassing van de drie zogenaamde convergerende technologieën (Nanotechnologie, Biomedische Technologie en ICT) in combinatie met relevante maatschappelijk-economische disciplines (Governance en Gedrag). Op deze gebieden en hun onderlinge combinaties wil de UT tot de internationale top (blijven) behoren. Hierbij wordt expliciet gezocht naar de wetenschappelijke doorbraken op grensvlakken tussen deze disciplinaire kernen en focusgebieden van groot maatschappelijk belang, zoals duurzame energie en gezondheid. Er wordt nauw afgestemd op nationale en internationale agenda's, zoals Horizon 2020 en het nationale Topsectorenbeleid.

De UT onderzoeksorganisatie en -financiering volgen de inhoudelijke keuzes. Inverdiencapaciteit en gedeelde infrastructuur worden als prestatie-indicatoren voor onderzoek onderscheiden. Deze zijn in het bijzonder gekozen om naast de kwaliteit van het onderzoek ook de multiplier-effecten door de participatie van derden in ons onderzoek tot zijn recht te laten komen.

In haar onderwijs biedt de UT een compleet en hoogwaardig aanbod van opleidingen aan. In een breed aanbod van bacheloropleidingen oriënteren de studenten zich op hun mogelijkheden en voorkeuren. De masteropleidingen, die zijn gebaseerd op de sterktes in het UT onderzoek, bieden aansluitende mogelijkheden tot differentiatie, specialisatie en profilering. De vernieuwing van het onderwijs is volop in ontwikkeling en zal leiden tot modern, aantrekkelijk en toekomstbestendig onderwijs dat de UT student een uitstekende basis biedt voor het functioneren als professional in de hoog dynamische 21e eeuw. Het zal ook leiden tot een aanzienlijke verbetering van onze studierendementen, zonder concessies te doen aan de inhoudelijke kwaliteit. De randvoorwaarden (BKO-certificering docenten, onderwijsintensiteit, terugbrengen indirecte kosten) worden hiervoor op orde gebracht. Het University College ATLAS vervult een voortrekkersrol in de onderwijsvernieuwing en de beoogde kwaliteitsslag ten gunste van het gehele UT bachelor onderwijs.

De basis voor de excellentie van de Twentse kennisvalorisatie ligt in de hoge kwaliteit van het UT-onderzoek. De resultaten hiervan worden ingebracht in een integraal valorisatiesysteem, dat de UT zelf als hoofdrolspeler met andere partijen heeft opgezet. De bedrijven en overheden in de regio Twente spelen in dit systeem een belangrijke rol. Vanzelfsprekend beperkt het systeem zich niet tot Twente, maar strekt het zich uit over een groter gebied, zowel in Nederland als in Europa. De ambitie is de (uitstekende) valorisatieprestaties kwantitatief op peil te houden en kwalitatief verder te verbeteren.

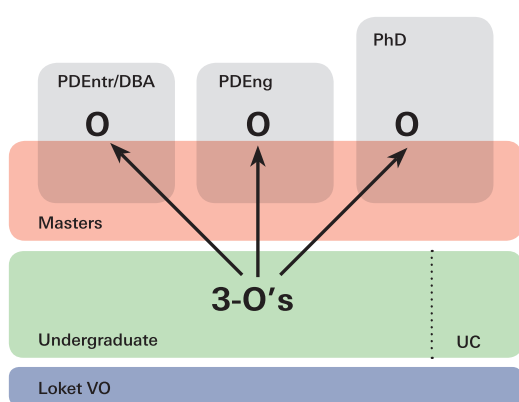
Sinds de jaren '80 is de weg ingezet naar 'De Ondernemende Universiteit' en is de UT een volwaardige ondernemende universiteit geworden. Dit wordt nu voortgezet door nog intensiever en innovatiever samen te werken met bedrijven en overheden. Op deze manier draagt de UT bij aan de economische groei en maatschappelijke ontwikkeling van Europa, Nederland en de regio Twente. Het onderscheidend karakter is het combinerend vermogen van technische, maatschappij-, bedrijfs- en gedragswetenschappen: 'High Tech, Human Touch'.

De bestuurlijke aandachtspunten uit 2012:

Strategie
<ul style="list-style-type: none">- Governance- Nieuw verdeelmodel- Prestatieafspraken & Innovatiecontracten- Visie op Lange Termijn Ondersteuning- Noordoost Nederland
Onderzoek
<ul style="list-style-type: none">- Wetenschappelijke integriteit
Onderwijs
<ul style="list-style-type: none">- Nieuw Onderwijs Model Bachelors- University College- Ontwikkeling van een visie op masteronderwijs
Marketing & Communicatie (M&C)
Integrale MarCom strategie wordt vervangen door de volgende 3 M&C doelen: A. Werving & instroom (incl. campagne, BSc incl. ATLAS, MSc, PhD/PLD) B. Zichtbaarheid & externe profilering C. Interne communicatie & binding
Bedrijfsvoering
<ul style="list-style-type: none">- Implementatie reorganisatie- Promovendibeleid- Inrichting I-kolom
Campus & Kennispark
<ul style="list-style-type: none">- Valorisatie- Duurzame campus

1 ONDERWIJS

De UT is het afgelopen jaar bezig geweest met de onderwijsvernieuwing in de bachelor fase, de start van het University College ATLAS, de kwaliteitsverbetering in de masterfase met daarbij 1) de beoogde excellentietrajecten en 2) de doorlopende leerlijnen richting PhD (binnen de Twente Graduate School), Professional Doctorate in Engineering (PDEng (binnen het 3TU.Stan Ackermans Instituut)) en Doctor of Business Administration (DBA of vergelijkbaar). Hiermee ontwikkelt de UT een uitgebalanceerd opleidingsportfolio van bachelor-, master- en post-masteropleidingen van uitstekende kwaliteit (zie onderstaande figuur). In dit portfolio staat het motto 'High Tech, Human Touch' dat de UT zo uniek maakt centraal en wordt de onderwijskundige drie O-filosofie, gericht op het opleiden van Onderzoekers, Ontwerpers en Organisatoren, uitgewerkt. Competentie-ontwikkeling op het gebied van het organiseren en ondernemerschap, een onderscheidend kenmerk van de UT, wordt aangeboden op alle niveaus: bachelor, master en post-master.

Figuur 1.1 Opleidingsportfolio UT

1.1 Het Twentse onderwijsaanbod

In het afgelopen jaar hebben zich in het opleidingsportfolio van de UT – van bachelor-, master- en post-masteropleidingen – de volgende ontwikkelingen voorgedaan.

1.1.1 Loket VO – Twente Academy

De stap van het Voorbereidend Wetenschappelijke Onderwijs (VWO) naar het Hoger Onderwijs (HO) is voor de meeste jonge mensen nieuw, onzeker, spannend en uitdagend. Wat vertrouwd was verandert en er wordt veel inlevingsvermogen en zelfstandigheid van hen gevraagd.

Het is de Universiteit Twente en de VWO-scholen veel waard als deze stap op een prettige manier verloopt. Prettig door een goede samenwerking; waardevol door een goede bijdrage aan studiekeuze en studiesucces van de student. In de filosofie van de UT staan de leerling en student hierin niet alleen. Het is ook van belang dat VWO-docenten en UT-docenten samenwerken en dat de organisaties elkaar over en weer goed kennen. Hiertoe heeft de UT de Twente Academy opgezet.

Twente Academy (TA) heeft het voortouw genomen bij het succesvol starten van Zabuki, het Science Café junior in Enschede. Maandelijks kunnen ruim 60 kinderen aan de slag met bèta- en techniek-onderwerpen. Twente Academy Young ontving een subsidie van de KNAW en is daar voortvarend mee aan de slag gegaan. Ook in de politiek is de belangstelling toegenomen

voor het meer in beeld brengen van bèta en techniek in het primair onderwijs. Versterking van de professionele bekwaamheid van hele teams docenten in het primair onderwijs doet het wat dat betreft goed. Voor het Voortgezet Onderwijs (VO) is de focus van TA gericht op onderwijsinhoudelijke projecten: masterclasses, profielwerkstukken, online Leeromgeving en het TA-leerlingenlab. Ook de bèta-steunpunten gaan een volgende fase in en zijn bijzonder actief, nu de examenprogramma's in het VO worden aangepast. Het Sprint-UP project (Platform Bèta Techniek) heeft de afgelopen jaren een flinke uitwisseling van VO- en HO-docenten op gang gebracht. Typische UT thema's als kwantummechanica, medische beeldvorming en lab-on-a-chip komen vanaf 2013 in het voortgezet onderwijs aan bod.

In het kader van het project Twents Meesterschap (regeling Krachtig Meesterschap) heeft de UT samen met 30 VO-scholen een vliegende start gemaakt met docentontwikkelteams (DOTs). Maandelijks komen meer dan 100 docenten in verschillende teams bijeen om samen met experts aan de ontwikkeling van het eigen vak en de eigen professie te werken. Dit DOT-concept krijgt landelijke navolging. Van dit project is een uitgebreide verantwoording richting de subsidiegever Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) gegaan.

Met de subsidie van het Platform Bèta Techniek (PBT) voor Sprint-UP hebben in 2012 bijna 20 UT-docenten / promovendi substantiële onderwijsactiviteiten in het VO in de regio verricht. Onderwijsactiviteiten, gericht op het bèta-techniekdomein, bestonden uit (series van) lessen op UT of op school en experimenten in en rond het TA Leerlingenlab. Betrokken docenten / promovendi werken bij de faculteit Technische en Natuurwetenschappen (TNW, met name natuur/scheikunde), de faculteit Elektrotechniek, Wiskunde en Informatica (EWI, wiskunde) en het instituut voor Lerarenopleiding, Wetenschaps- en techniekcommunicatie & Onderwijspraktijk (ELAN). In totaal is er ruim K€ 260 aan subsidie gedeclareerd en vergoed. De UT heeft zelf een vergelijkbaar bedrag in kind bijgedragen.

1.1.2 Bachelor

Twents Onderwijs Model (TOM)

Om succesvol te zijn in de moderne, hoog-technologische en geglobaliseerde samenleving is enkel de theoretische basis in een discipline (of set van disciplines) niet voldoende. Studenten moeten ook in staat zijn de principes die binnen de discipline aangeleerd zijn, toepasbaar te maken in andere domeinen. De UT is daarom gestart met het opnieuw opbouwen en herschikken van bestaande bacheloropleidingen in modules (zie bijlage K): een jaar omvat 4 modules van 15 European Credits (EC). Een module bestaat uit 'frontaal' onderwijs en parallel hieraan een project waarin de opgedane kennis geïntegreerd kan worden toegepast. Deze veranderingen vinden voorlopig plaats binnen de bestaande labels in het Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs (CROHO).

De UT wil met deze aanpak haar studenten niet alleen beter opleiden, maar ook de studieduur en uitval fors terugdringen. In het academisch jaar 2013- 2014 zullen alle eerstejaars in het nieuwe onderwijs instromen. In 2012 is daarom een start gemaakt met het ontwerpen van de modules 1 en 2, en begin 2013 zullen de modules 3 en 4 worden opgezet. Het ontwerp is gestoeld op de ervaringen die zijn opgedaan in 2011 in pilots met de bacheloropleidingen Biomedische Technologie (BMT) en Electrical Engineering (EE).

Voor het herontwerp van de UT-bacheloropleidingen zijn in 2012 zeven clusters van bestaande opleidingen gemaakt:

- Science & Technology (Technische Natuurkunde, Scheikundige Technologie, Advanced Technology);
- Biomedical Technology & Health (BMT, Technische Geneeskunde, Gezondheidswetenschappen);
- Engineering Technology (Werktuigbouwkunde, Civiele Technologie, Industrieel Ontwerpen, Technische Bedrijfskunde (TBK));
- ICT (EE, Toegepaste Wiskunde, Toegepaste Informatica, TBK, Bestuurlijke Informatie Technologie, Creative Technology)
- Behavioural Sciences (Psychologie, Communicatie Wetenschappen, Onderwijskunde);
- Business Administration (Bedrijfskunde);
- Public Administration (Bestuurskunde).

University College Academy of Technology and Liberal Arts & Sciences (ATLAS)

Een ander belangrijk onderdeel van de onderwijsvernieuwing in 2012 is de oprichting van een University College voor excellente studenten met een brede oriëntatie ('verborgen bèta-talenten'). De accreditatie is in 2012 rond gekomen. De UT beschouwt ATLAS niet alleen als een middel om toptalent aan te trekken en zich als kwaliteitsinstelling te profileren, maar ziet eveneens een belangrijke taak voor ATLAS in het ontwikkelen van best practices voor de inrichting van het onderwijs, die vervolgens in het overige UT-onderwijsaanbod kunnen worden toegepast.

1.1.3 Master

De projectgroep Positionering en Kwaliteitsverbetering Masteronderwijs (PKM) heeft de opdracht om het bestaande aanbod aan masteropleidingen te analyseren op een zestal voor de UT belangrijke aspecten. De projectgroep PKM is gevraagd om aan de hand daarvan te komen met concrete aanbevelingen per opleiding en het benoemen van best practices. De zes aandachtsgebieden zijn:

1. Relatie Onderwijs – Onderzoek (o.a. Twentse profilering);
2. Het 3 O-concept (o.a. routes, vervolgoopleidingen, excellentietrajecten);
3. Internationale leeromgeving (o.a. buitenlandervaring, internationalisering@home, internationale instroom);
4. Kwaliteit masterinstroom (o.a. selectie, premaster, doorstroom en zij-instroom);
5. Kwaliteit masteruitstroom (o.a. eindtermen en aansluiting arbeidsmarkt);
6. Docentcapaciteiten (o.a. evaluaties, (afstudeer)begeleiding en onderzoek versus onderwijs).

De analyse is in 2012 uitgevoerd en zal begin 2013 zijn afgerond. Er is al een aantal terreinen waarop specifieke aandachtspunten zullen worden geformuleerd:

- Aandacht voor excellentie binnen de master, met name in het kader van de prestatieafspraken met OCW (zie bijlage J);
- minimale omvang van tracks binnen de opleiding;
- de omvang van de onderwijsinbreng van onderzoeksgroepen in onderwijs;
- aansluiting van het nieuwe bachelor onderwijsmodel met de master;
- de doorstroom van masteropleidingen naar PhD-trajecten.

1.1.4 PhD (Twente Graduate School)

In 2009 is de Twente Graduate School (TGS) opgericht. Binnen TGS worden MSc- en PhD-trajecten gecombineerd. Via een brede selectie van verplichte en keuzeonderdelen specialiseren studenten zich in hun onderzoeksgebied en verbreden ze bovendien hun perspectief op de sociale context van technologie en onderzoek. Momenteel zijn er negentien graduate programmes, uit diverse UT-disciplines, die voldoen aan de hoge TGS-kwaliteitsstandaarden en deelnemen aan TGS.

Begin 2012 is een aantal acties opgestart door TGS, onder andere gericht op het beter in kaart krijgen van TGS studenten en het monitoren van de door hen gevolgde vakken, het verhogen van het aantal deelnemers aan de TGS workshops en broadening courses, en het bekender maken van TGS binnen de instelling en daar buiten. Daarnaast is er een interne stuurgroep opgezet voor het promovendibeleid. Een aantal werkgroepen is aan de slag gegaan met verbeterpunten zoals het opstellen van een PhD charter, aanbevelingen voor een "warme ontvangst" van buitenlandse promovendi en de interne bekostiging van het promotietraject.

1.1.5 Post initieel onderwijs (onbekostigd)

The Faculty of Geo-Information Science and Earth Observation (ITC)

Het onderwijs van de faculteit ITC is gericht op het aanbieden van opleidingen op academisch niveau en op capaciteitsopbouw in en met ontwikkelingslanden. Het ITC-onderwijs bestaat voornamelijk uit bij- en nascholing van professionals werkzaam in en met aardobservatie en geo-informatiemanagement, een terrein dat onderhevig is aan snelle technologische veranderingen.

De faculteit speelt hierop in door middel van post-initiële graadverlenende programma's (MSc en PhD) zowel in Enschede als in samenwerking met partners in China, Ghana, India, Indonesië, Iran en Tanzania, en door korte cursussen, zowel in Enschede als op locatie over de hele wereld (waaronder bedrijfsopleidingen) en via afstandsonderwijs (15 korte cursussen en een Master volledig via afstandsonderwijs is in ontwikkeling). In onderstaande tabel is informatie te vinden over de korte cursussen van ITC in 2012.

	Aantal cursussen	Aantal deelnemers
Refresher courses	8	153
Tailor-made courses	9	125
Distance courses	18	163
Totaal	35	441

Tabel 1.1 Post initieel onderwijs bij ITC

Toelichting bij tabel 1.1:

- Refresher courses: georganiseerd voor groepen alumni, gefinancierd door NUFFIC;
- Tailor-made courses: cursussen die in Enschede op verzoek van derden georganiseerd worden;
- Distance courses: cursussen aangeboden via afstandsonderwijs vanuit Enschede voor individuele studenten.

Bureau Post academisch Onderwijs (BPO)

Postacademische onderwijsactiviteiten vinden plaats binnen het bureau Post academisch onderwijs (BPO) van de faculteit Management & Bestuur en bij de faculteit ITC. BPO heeft een succesvol jaar achter de rug. Een stevige focus binnen de organisatie op marketing en sales, aangevuld met een herzien meer modulair georganiseerd opleidingsaanbod heeft voor een groeiend aantal deelnemers gezorgd.

Het huidige aanbod bestaat uit de volgende geaccrediteerde opleidingen:

- Master Public Management; in 2012 is editie 23 van start gegaan met 14 deelnemers voor de hele master en met ruim 20 instromers in de losse masterclasses.
- Master Risicomanagement gaat in het voorjaar van 2013 van start met de vierde editie. Op basis van evaluatie en advies uit het werkveld is een aantal aanpassingen voorgesteld voor de volgende editie van de Master Risicomanagement. In 2012 waren er 13 deelnemers voor de hele master en 4 instromer in de losse masterclasses.
- Master of Environmental and Energy Management (MEEM) heeft de her-accreditatie MSc ontvangen. In het studiejaar 2012-2013 waren er 26 deelnemers voor de hele master.

Alle overige opleidingen onder andere de Leergangen Management voor Waterschappen zijn minimaal break-even gestart. In 2012 is een start gemaakt met een verkenning voor nieuwe opleidingen, zoals Ketenmanagement, Juridisch professional, Corporate Responsibility, Social Media en Evidence based Leadership. Op een aantal van deze thema's zal in 2013 een korte opleiding worden geïntroduceerd.

Succesvol in 2012 was het Prinsjesdagdebat in Den Haag, waar 240 mensen uit het publieke domein aanwezig waren, en de 2-daagse opleiding Regievoering en inkoop in het sociale domein. In-company maatwerk-opdrachten (notitie Helderheid, thema 8) zijn uitgevoerd voor de provincies Noord-Brabant, Zuid-Holland en Overijssel. Een aantal van deze trajecten zal ook in 2013 een vervolg krijgen.

Publiek-Private Arrangementen

Op basis van de "Handreiking voor de inrichting van onderwijskundige publiek-private arrangementen" is getoetst of de Universiteit Twente activiteiten ontplooit die binnen de gestelde definities vallen. De conclusie is dat dit niet het geval is.

Activiteiten zoals stages bij bedrijven, hulp aan studenten die een eigen onderneming willen opzetten, postinitiële opleidingen en Lifelong Learning vallen buiten de definities in de handleiding. Bovendien voert de UT een restrictief beleid inzake publiek-private arrangementen, in lijn met de bevindingen van de commissie-Schutte. De commissie-Schutte bracht in 2004 een onderzoeksrapport uit over de financiële onregelmatigheden in het middelbaar en hoger onderwijs.

De UT besteedt geen onderwijsprogramma's van in het CROHO geregistreerde opleidingen uit aan private organisaties (notitie Helderheid, thema 1). Nog breder gezien, de UT besteedt geen middelen uit de Rijksbijdrage aan private activiteiten, behoudens activiteiten in het kader van kennisoverdracht en valorisatie (notitie Helderheid, thema 2).

1.1.6 Excellentietrajecten en maatwerk onderwijs

Om getalenteerde studenten beter te bedienen en een meer prestatiegerichte cultuur te creëren is de UT in 2012, in lijn met de prestatieafspraken OCW (zie bijlage J), gestart met de ontwikkeling van een instellingsbrede visie op excellentie, vanaf Loket VO tot en met de post-masterfase. Het doel hiervan is de samenhang tussen de bestaande excellentietrajecten te verbeteren en de noodzakelijke aanvullingen in samenhang verder te ontwikkelen.

In september 2012 is hiertoe een Begeleidingsteam Excellentie in het leven geroepen, die samen met de inhoudelijk verantwoordelijke de UT excellentievisie ontwikkelt en ondersteuning biedt bij de verdere ontwikkeling van de trajecten. Dit alles verloopt in lijn met de prestatieafspraken en conform de richtlijnen van het Sirius-programma. Het streven is dat er in 2013 een beoordeling van de excellentietrajecten kan plaatsvinden door de Siriuscommissie van leading experts. In de begrotingen 2012, 2013 en 2014 zijn hiervoor reserveringen getroffen.

Excellentietrajecten in de Bachelor

Naast het University College ATLAS biedt de UT drie excellentietrajecten aan in de Bachelor. In 2006 is een eerste interdisciplinair Science honoursprogramma gestart. In 2012 is daar een Design honoursprogramma aan toegevoegd. Deze verbredende excellentie-programma's worden aangeboden met een omvang van 30 EC.

Een disciplinaire variant hiervan is het Wiskunde honoursprogramma, waar studenten zich kunnen bekwamen in de wiskunde als universele taal van de wetenschappen. In dit programma, met een omvang van 20 EC, wordt studenten een brede kijk op de wiskunde geboden.

Het wiskunde-excellentieprogramma is alleen toegankelijk voor studenten uit de techniek-opleidingen. In totaal hebben zich in 2012 ruim 100 studenten aangemeld voor deelname aan deze 3 trajecten.

Excellentietrajecten in de Master

In de Masterfase is de UT bezig met inzet op excellentietrajecten voor elk van de 3 O's. Doel is om ieder excellentietraject in de master drempelloos te laten doorlopen in de post-graduate fase (1e 'O': PhD-, 2e 'O': PDEng-, 3e 'O': DBA-opleiding of vergelijkbaar).

Voor de 'O' van onderzoek is in 2012 gewerkt aan TGS routes en researchmasters waar excellente studenten zich voor kunnen kwalificeren. Uit de cursussen die TGS aanbiedt in de PhD fase wordt een Research honourstraject in de masterfase gevormd.

Voor 'O' van ontwerpen werkt de UT aan een Design honourstraject. Gedacht wordt aan een langer lopende ontwerpopdracht met business development-aspecten, passend bij de behoefte van veel van de UT-opleidingen. Belangrijk hierbij is dat bedrijven opdrachtgever zijn voor deze opdrachten. Daar ligt dan ook een verbinding met PDEng-vervolgopleidingen, waar ook bedrijfs sponsoring plaatsvindt. Binnen het 3TU-sectorplan zijn hiervoor middelen beschikbaar gesteld.

Voor 'O' van organiseren wordt gewerkt aan een honourstraject Change Leaders in Research, Design and Management.

Maatwerk - Minor

Het Major-minorstelsel beoogt derdejaars bachelor studenten verbredingsonderwijs aan te bieden, onderwijs buiten het domein van hun opleiding. Het aanbod van minors vormt een platform voor het verder ontwikkelen van academische vaardigheden, het (h)erkennen van de maatschappelijke context, relevantie en relativering van de eigen discipline, het out-of-the-box leren denken, het leren communiceren met niet-vakgenoten, het zich snel inwerken in een geheel nieuw vakgebied, enzovoorts.

Het minoraanbod is stabiel. Vrije interne marktwerking zorgt ieder jaar voor het verdwijnen van enkele minors en het verschijnen van enkele andere, maar het totaal aantal minors heeft sinds 2002 steeds tussen 31 en 41 gelegen. Voor het studiejaar 2012-2013 bestaat het aanbod uit 31 minors. De kwaliteitsbewaking van UT-minors wordt centraal geregisseerd om te voorkomen dat iedere bachelor opleiding bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) apart zou moeten aantonen dat alle (toegelaten) minors van voldoende kwaliteit zijn.

Binnen de geldende landelijke afspraken biedt de UT een educatieve minor aan. Studenten uit dertien verschillende bacheloropleidingen hebben toegang tot deze minor. Afhankelijk van hun eigen discipline kunnen zij in één semester een partiële tweedegraads lesbevoegdheid verwerven tot leraar Informatica, Maatschappijleer, Natuurkunde, Scheikunde of Wiskunde.

Het SURF-platform 'Kies Op Maat' (KOM) voor HO-onderwijsuitwisseling groeit gestaag. Eind 2012 waren er drieëntwintig - merendeels grotere - instellingen aangesloten. Samen leveren

zij ongeveer 1.025 binnen de eigen instelling bestaande onderwijsmodules (meest minors) ten behoeve van ruim 2.000 belangstellende gaststudenten per jaar. De UT is in dit aanbod met achttien minors vertegenwoordigd en ontvangt in het eerste semester 2012-2013 eenendertig studenten die via KOM zijn geregistreerd (zie bijlage K).

1.1.7 ICT en Onderwijs

Het CvB heeft eind 2011 een besluit genomen over de inzet van middelen uit het 3TU-Sectorplan voor digitalisering van het onderwijs. Focus zou moeten liggen op de inzet van ICT bij schakelprogramma's, struikelvakken en (kwaliteit van) afstandsonderwijs. Het beschikbare bedrag voor 2012 bedroeg K€ 150.

Met dit als vertrekpunt zijn gesprekken gevoerd met docenten en onderwijsmanagers met als doel ideeën voor pilots te genereren. Dit leverde een aantal ideeën op, waarvan er vijf tot een aanvraag voor middelen hebben geleid. Uiteindelijk is besloten een drietal projecten uit te (laten) voeren die alle in 2012 zijn gestart:

1. *Oefenbank statistiek*. Het gaat om het uitbreiden van de verzameling toets-items en een pilot voor de implementatie in Methoden & Technieken-onderwijs.
2. *Ontwikkelen pencasts* ten behoeve van efficiëntiepakketten met e-learning componenten.
3. *Core modules Geoinformatics (GIS)* van de faculteit ITC geschikt maken voor e-learning en afstandsonderwijs.

Binnen het programmabureau onderwijsvernieuwingen werd het afgelopen jaar nadrukkelijker onderzocht waar er mogelijkheden liggen om ICT in te zetten binnen het nieuwe onderwijs volgens TOM. Er zijn inmiddels enkele focusgebieden geïdentificeerd. Belangrijke focusgebieden zijn (a) effectieve inzet van zelftoetsing en/of diagnostische (digitale) toetsing en (b) meer inzet van digitale leermaterialen ten behoeve van zelfstandig studeren door de studenten (zowel afkomstig uit van partners en beschikbare leermaterialen op de markt als door het zelf produceren van online modules).

Het hiervoor genoemde project 1 (oefenbank statistiek) sluit goed aan bij focusgebied a. Er wordt op dit moment een pilot uitgevoerd met het gebruik van de oefenbank door een groep studenten. Deze pilot zal ervaringsgegevens opleveren hoe dit binnen TOM zou kunnen werken. Het project 2 (pencasts) is een concrete uitwerking van het zelf produceren van digitaal leermateriaal.

1.1.8 Aandacht voor samenwerking

3TU

Kernpunt van de 3TU-samenwerking was in 2012 de uitvoering van het 3TU Sectorplan Technologie, waarin concrete plannen op het gebied van onderwijs, onderzoek en valorisatie staan beschreven. De staatssecretaris van OCW heeft de plannen voor verbetering van het onderwijs bij de TU's met een bijdrage van € 33 miljoen voor drie jaar (vanaf 2011) gehonoreerd. De UT krijgt uit deze middelen jaarlijks € 2,9 miljoen. Een groot deel daarvan is ingezet voor herziening van de onderwijsprogramma's, met name voor het herontwerp van het bachelor-aanbod. Andere delen zijn ingezet voor internationalisering, voor wiskunde en om de ontwikkeling van ontwerpversopleidingen (PDEng) een extra impuls te geven.

Medio 2012 is een eerste rapportage richting OCW gegaan. Daarnaast is het Platform Bèta Techniek (PBT), in de rol van "critical friend", actief in de monitoring van de voortgang van de uitvoering van het Sectorplan. Na een oriënterend gesprek begin 2012, vond eind 2012 een peerreview plaats van een Expertcommissie van het PBT. Deze review resulteerde in een

Instellingsrapport en een instellingsoverstijgende 3TU.rapportage met conclusies over de voortgang en aanbevelingen voor de toekomst.

Regulier waren de periodieke bijeenkomsten van 3TU.Onderwijs bestuurscommissie en coördinatieteam met aandacht voor onder meer:

- overleg over de wijze van samenwerking;
- specifieke acties in relatie tot de 3TU.masteropleidingen, zoals her-accreditatieproces, gemeenschappelijk aanmeldportal, neveninschrijvingen, virtuele collegezaal.

Het ministerie van OCW heeft een 3TU aanvraag "Ontwerpers in het Onderwijs" gehonoreerd. De nieuwe routes leveren niet alleen meer bèta-docenten op, leerlingen in het VO komen nu ook docenten tegen met specifieke expertise op terreinen als ontwerpen, technologie en materialen. De diverse maatregelen leveren ten opzichte van het niveau 2010 een verdubbeling op van het aantal opgeleide docenten in de educatieve minor, master en zij-instroomtrajecten.

Noord Oost Nederland

Binnen Noord Oost Nederland zijn er een tweetal ontwikkelingen op onderwijsgebied. Allereerst wordt er met de lerarenopleidingen van de Radboud Universiteit Nijmegen (RUN) en Rijksuniversiteit Groningen (RUG) gekeken hoe de regionale educatieve infrastructuur voor Oost Nederland kan worden versterkt. Dit heeft als doel huidige en toekomstige studenten binnen Noord Oost Nederland te bedienen van een breed en excellent onderwijsaanbod. Binnen het domein Technologie en Gezondheid wordt een excellentieprogramma voor studenten van Technische Geneeskunde (UT) en Geneeskunde (RUG) ontworpen op het gebied van patiëntveiligheid. Tevens zijn de mogelijkheden voor een "double degree" voor deze studies verkend. De bevindingen voor beide projecten binnen het domein Technologie en Gezondheid worden medio 2013 verwacht.

Saxion

Er bestaat sinds jaren een intensieve samenwerking met Saxion op het gebied van doorstroom/terugstroom van studenten, personele mobiliteit, promotie(begeleiding), professionalisering, gezamenlijke profilering en afstemming van onderwijs en onderzoek.

De focus van de activiteiten lag ook in 2012 op het project "wisselstroom"; het traject voor door- en terugstroom van studenten, respectievelijk van Saxion naar UT en vice versa. Generieke afspraken zijn (en worden) gemaakt over toelatingsvoorwaarden en inhoud van doorstroomminoren/premasters.

Het kader daarvoor is het afgelopen jaar veranderd door de ontwikkeling van het Twentse Onderwijs Model (TOM). Eén van de gevolgen is dat het zogeheten aanschuifonderwijs is komen te vervallen en dat er naar passende oplossingen voor Saxion doorstromers gezocht wordt. Ook zijn premasters in de gamma-opleidingen in duur bekort (van 60 naar 30 EC en in een enkel geval 45 EC).

Centre of Expertise TechniekOnderwijs (CETO)

Industriële groei vraagt om grote aantallen goed gekwalificeerde technici. Ondanks vele initiatieven, stimuleringsprogramma's en promotieacties, neemt het aantal afgestudeerde β -jongeren niet toe. Sterker nog, er is een groot tekort aan β -jongeren ontstaan. Ook al kiezen meer VO-leerlingen voor een 'natuur'-profiel, deze keuze leidt niet automatisch tot een technische vervolgopleiding.

Het CETO - een samenwerking van Saxion, Universiteit Twente, Windesheim, het regionale voor- en vroegschoolse educatie, basisonderwijs, VO en Middelbaar en Beroepsonderwijs en het bedrijfsleven - wil hét onderzoekcentrum zijn dat antwoord geeft op de vraag hoe jongeren kunnen worden uitgedaagd tot een weloverwogen, structurele keuze voor een technische (vervolg)opleiding. De initiatiefnemers hebben in 2012 een businessplan op tafel gelegd. Het CETO beoogt de kennis te bundelen uit de industrie, de volledige onderwijskolom, alle vormen

van didactische opleiding (1e, 2e graads, basis- en beroepsleerkrachten), met kennis over implementatie, borging en verankering van (wetenschappelijke) kennis in het onderwijsveld.

Binnen CETO worden drie onderzoeksthema's uitgewerkt, die bepalend zijn voor bèta-promotie en de toename van bèta-afgestudeerden. De drie thema's zijn:

- Keuzeprocessen van leerlingen voor bèta en techniek;
- Effectiviteit en duurzaamheid van bestaande praktijken;
- Ontwerpen van nieuwe praktijken.

1.2 Kwaliteit

De visie van de UT op de kwaliteit van haar onderwijs komt tot uitdrukking in zowel de inhoud en de didactiek als de (ondersteunende) processen. Om de kwaliteitsvisie waar te maken legt de UT zich toe op het realiseren van de in 2012 met het Ministerie van OCW overeengekomen prestatieafspraken. Deze hebben betrekking op de studie-uitval na 1 jaar, het aantal omzwaaiers (switch), het bachelor rendement na 4 jaar, de onderwijsintensiteit, de docentenkwaliteit en de ontwikkeling van excellentietrajecten en het Twentse University College ATLAS (zie bijlage J).

De kwaliteit wordt gemeten op grond van sleutelindicatoren wat betreft de organisatie, waardering en resultaten van het onderwijs. De zorg voor de kwaliteit van het onderwijs heeft permanente aandacht. Binnen de UT gaat het erom dat er een aandacht is voor het bepalen, bewaken en verbeteren van de kwaliteit.

1.2.1 Instellingstoets

De UT bereidt zich voor op de instellingstoets eind 2013. In 2012 is een concept-document geformuleerd op basis van de standaarden van de NVAO met daarin de UT-visie op de onderwijskwaliteit.

Dit concept is in 2012 besproken in een ronde langs de relevante gremia en sleutelfiguren in de organisatie. De input die dit heeft opgeleverd wordt gebruikt voor een nieuwe versie van het document die begin 2013 gereed moet zijn. Eind 2013 zal de UT worden gevisiteerd voor de instellingsaccreditatie door de NVAO.

1.2.2 Kwaliteitsinstrumenten

Bindend Studie Advies (BSA)

In 2009 heeft het CvB besloten om te starten met een pilot Bindend Studie Advies (BSA) van drie jaar. Deze pilot is per studiejaar 2009-2010 van start gegaan bij drie opleidingen: Scheikundige Technologie, Technische Natuurkunde en Communicatiewetenschap, en is in 2011-2012 uitgebreid met de opleidingen Psychologie en Onderwijskunde. Het voornaamste doel is studenten sneller op de juiste plek krijgen en de eindevaluatie laat inderdaad zien dat dit het geval is. Opleidingen geven tevens aan content te zijn over een hulpmiddel te beschikken om studenten te stoppen die in het eerste jaar van de bachelor geen studiesucces boeken. Dit om uitval in latere jaren te voorkomen. Op basis van de tussentijdse evaluatie en de prestatieafspraken met OCW heeft het CvB in januari 2012 besloten het BSA per 1 september 2012 instellingsbreed in te voeren met een puntennorm van 45 EC. De opleidingen Technische Geneeskunde, Psychologie en Communicatiewetenschap hanteren hiernaast aanvullende vakeisen om te voorkomen dat struikelvakken uitgesteld worden. De opleidingen Werktuigbouwkunde en Civiele Techniek hebben uitstel gekregen van 1 jaar, omdat het curriculum niet geschikt was om een BSA te hanteren. Zij gaan een BSA hanteren bij de invoering van het nieuwe onderwijsmodel per 1 september 2013.

Harde Knip

Per 1 september 2012 is de wetwijziging "Ruim Baan voor Talent" van kracht, waar de Harde Knip deel van uitmaakt. Dit houdt in dat studenten niet langer verweven kunnen studeren, maar de gehele Bachelor moeten hebben afgerond voordat ze mogen starten met de Master. Het verweven studeren is ook bij doorstroom-masters niet meer toegestaan. Op de UT was verweven studeren tot collegejaar 2011-2012 bij bijna alle opleidingen mogelijk. Vanaf september 2011 zijn studenten vanuit de UT geïnformeerd over deze wetwijziging en hebben opleidingen op basis van centrale kaders de Harde Knip geïmplementeerd.

Volgens de Memorie van Toelichting kunnen studenten ontheffing van de harde knip aanvragen op basis van de volgende gronden: ziekte, handicap, bijzondere familieomstandigheden, excellent presteren en zwangerschap. Daarnaast heeft de UT aangegeven ook het actief zijn naast de studie (bijvoorbeeld als bestuurslid van een vereniging) of in een eigen bedrijf, extra curriculaire activiteiten en topsport te zien als factoren/zaken die kunnen leiden tot onredelijke en schrijnende situaties. Dit is gedaan omdat studenten ten tijde van de keuze voor deze activiteiten mogelijk niet op de hoogte waren van de veranderende wetgeving. 57 studenten hebben een aanvraag tot ontheffing gedaan, waarvan er uiteindelijk 30 ontheffing gekregen hebben. 21 aanvragen zijn afgewezen en 6 studenten hebben de aanvraag ingetrokken (stand 22 november 2012).

1.2.3 Visitaties en accreditaties

De wettelijke vastgelegde beoordelingskaders geven mede richting aan de kwaliteitszorg binnen de opleidingen. Alle opleidingen van de UT zijn sinds de invoering van het accreditatiestelsel in 2003 (oud) en 2011 (nieuw) positief beoordeeld. Waar mogelijk neemt de universiteit deel aan clustervisitaties met ondersteuning van een extern evaluatiebureau.

De opleidingen Bestuurskunde / Public Management / European Studies (ES) hebben in 2012, naast het nationale beoordelingskader ook gebruik gemaakt van het – door de NVAO erkende – internationale accreditatiesysteem (EAPAA).

In 2012 zijn de volgende opleidingen gevisiteerd, respectievelijk ligt er een her-accreditatieaanvraag bij de NVAO:

- BSc Biomedische Technologie en MSc Biomedical Technology (QANU);
- BSc Civiele Techniek en MSc Civil Engineering and Management (NQA);
- BSc Gezondheidswetenschappen en MSc Health Sciences (Certiked);
- BSc Onderwijskunde en MSc Educational Science and Technology (QANU);
- BSc Psychologie en MSc Psychology (QANU);
- BSc Scheikundige Technologie en MSc Chemical Engineering (QANU);
- BSc Werktuigbouwkunde en MSc Mechanical Engineering (QANU);
- MSc Environmental and Energy Management (QANU), post-initiële opleiding;
- MSc Systems & Control (QANU), 3TU masteropleiding;
- MSc Science Education & Communication (QANU), 3TU masteropleiding.

De NVAO heeft positieve besluiten genomen over accreditatieaanvragen van:

- BSc Bestuurskunde en MSc Public Management (NVAO + EAPAA);
- MSc European Studies (NVAO + EAPAA);
- BSc Communicatiewetenschap en MSc Communication Studies;
- BSc Electrical engineering en MSc Electrical Engineering;
- MSc Technical Medicine;
- MSc Sustainable Energy Technology; (3TU-masteropleiding).

Het University College ATLAS heeft in 2012, na het doorlopen van de macrodoelmatigheidstoets, een positief besluit ontvangen van de NVAO op de Toets Nieuwe Opleidingen. ATLAS gaat in september 2013 van start.

1.3 Onderwijsprestaties

Voor wat betreft de realisatie van de onderwijsambities, vormen de prestatieafspraken die de UT heeft met OCW gemaakt op de gebieden excellentie, studiesucces en de maatregelen onderwijsintensiteit en docentkwaliteit, de grootste uitdaging (zie bijlage J).

	Nulmeting 2010	Realisatie 2012	Ambitie 2015
Excellentie			
Aantal voltijds bachelor studenten dat deelneemt aan UT excellentietrajecten als percentage van de totale bachelor populatie	1%	1%	6%
Studiesucces¹			
Uitval % jaar	18%	22%	<25%
Switch % jaar	5%	4%	<10%
Bachelorrendement na 4 jaar	39%	53%	60%
Maatregelen			
Onderwijsintensiteit			
- Aantal contacturen / onderwijsweek	8-25	12-25	20
- % opleidingen < 12 contactuur/week	19%	0%	0%
Docentkwaliteit (BKO incl. DUIT)	15%	20%	45%

Tabel 1.2 Resultaten 2012, prestatieafspraken OCW

Op het gebied van excellentie heeft de UT in 2012 ingezet op de bestaande honoursprogramma's voor bachelor studenten en de wiskunde excellence stream voor bètastudenten. Een ander instrument dat in 2012 ter beschikking is gekomen om excellentie te adresseren is de succesvolle afronding van de Toets Nieuwe Opleidingen voor het University College ATLAS. Daarnaast worden in het nieuwe onderwijsmodel plusmodules ontwikkeld voor de betere studenten en in de master worden excellentietrajecten ontwikkeld langs de lijnen van de 3 O's: onderzoeken, ontwerpen en organiseren (zie §1.1.6). Op deze wijze streeft de UT ernaar om het voor 2015 afgesproken deelnamepercentage van 6% van de totale bachelor populatie aan excellentietrajecten in de bachelor te halen.

Voor het bachelorrendement is afgesproken dat in 2015 ten minste 60%² van de UT studenten binnen 4 jaar het bachelordiploma behaalt. Het BSA, de harde knip en de tijdelijke langstudeermaatregel zullen naar verwachting hier significant aan bij dragen. Vooral de langstudeermaatregel en de maatregelen die de UT naar aanleiding daarvan heeft genomen, verklaart de sterke stijging van het UT bachelorrendementcijfer in 2012. BSA en Harde Knip zullen op de langere termijn samen met de invoering van TOM ervoor zorgen dat het rendementcijfer vanaf 2017 naar ten minste 70% kan stijgen. Uitval en switch willen we op hetzelfde niveau houden, vanwege de functie van het eerste jaar als voorsorteerjaar. Dit is in 2012 gelukt.

1 1CijferHo2012

2 De exacte definitie van bachelorrendement is het percentage van de herinschrijvers (die zich na jaar 1 inschrijven voor jaar 2 van dezelfde studie) dat de studie binnen 4 jaar succesvol afrondt

In 2012 zijn alle UT bacheloropleidingen op het gewenste intensiteitsniveau gebracht met ingang van studiejaar 2012-2013. Een inhaalslag is gemaakt met de verbetering van de docentkwaliteit. Een verbeterde aanpak heeft geleid tot een stijging van het percentage BKO-gecertificeerden tot 20%.

Belangrijker nog is dat in 2012 de procesgang voor BKO-plichtigen is opgesteld en procedures voor ervaren docenten zijn ontwikkeld. Hiermee kan het streefpercentage BKO van 45% in 2015 worden bereikt (zie verder § 6.3.4.2).

1.3.1 Instroom en populatie

Het streven is bij het onderwijs een zodanige groei te realiseren dat de bestaande faciliteiten optimaal benut worden, de continuïteit gewaarborgd is en het onderwijs kwalitatief hoogwaardig blijft. Als resultaat van de in 2012 verscherpte inzet op kwaliteit en verbetering van studierendement komt de bachelor populatie mogelijk onder druk te staan.

Op bachelorvlak is instroom afkomstig uit Nederland, Duitsland gevolgd door China en Griekenland (als gevolg van uitgaande mobiliteit van Griekse (master)studenten). De internationale bachelor instroom wordt versterkt door de Engelstalige bacheloropleidingen Creative Technology, Advanced Technology, Electrical Engineering (in 2012 Engelstalig geworden) alsmede opleidingsvarianten als European Studies (variant binnen Bestuurskunde) en International Business Administration (variant binnen Bedrijfskunde). Voor deze laatste genoemde varianten is met ingang van september 2012 een wijziging van kracht. Met een zelfstandige CROHO is dit een nieuwe opleiding European Public Administration. Daarnaast verzelfstandigt ook International Business Administration met een eigen CROHO. Van het in 2012 geaccrediteerde University College ATLAS valt vanaf collegejaar 2012/2013 de eerste (internationale) instroom te verwachten.

De groeiende trend van de afgelopen vijf jaar wordt gehandhaafd, met 2011 als piekjaar dankzij extra Duitse instroom als gevolg van de dubbele (Abitur) uitstroom in de deelstaat Niedersachsen. Voor komend jaar verwacht de UT minder Duitse instroom, mede als gevolg van gewijzigd wervingsbeleid waarin de focus sterker op Engelstalige en technische bachelors ligt.

Populatie

Zoals te lezen is in tabel 1.3 neemt het aantal ingeschreven masterstudenten toe. Oorzaak hiervan zijn de ingevoerde maatregelen omtrent de versnelde doorstroom van bachelor studenten (verhoging van het rendement).

	2008	2009	2010	2011	2012
Aantal ingeschreven bachelor studenten	5.410	5.657	5.929	6.064	5.741
Aantal ingeschreven premasterstudenten	361	492	532	574	438
Aantal ingeschreven masterstudenten	2.123	2.220	2.304	2.697	3.066
Aantal ingeschreven studenten ongedeelde	195	106	51		
Aantal ingeschreven studenten postmaster	46	55	70	64	68
Totaal aantal ingeschreven studenten	8.135	8.530	8.886	9.399	9.313

Tabel 1.3 Totaal aantal ingeschreven studenten

Bron: 1cijferHO (1 oktobertelling)

Instream / aantal inschrijvingen

Het totaal aantal eerstejaarsinstelling van 2012 is te vinden in tabel 1.4. Voor het aantal ingeschreven bachelor studenten geldt dat het afgelopen jaar de instroom met 108 studenten gedaald is ten opzichte van 2011.

Op basis van tabel 1.4 kan geconcludeerd worden dat de instroom in premasterprogramma's in 2012 ongeveer een derde minder was. Dit is een landelijke trend en heeft te maken met het afnemend aantal HBO-studenten dat kiest voor een vervolgstudie.

	2008	2009	2010	2011	2012
Aantal ingeschreven bachelor studenten	1.337	1.384	1.481	1.648	1.540
Aantal ingeschreven premasterstudenten	178	287	307	352	239
Aantal ingeschreven masterstudenten	200	139	117	142	176
Aantal ingeschreven studenten postmaster	18	2	8	8	6
Totaal aantal ingeschreven studenten	1.733	1.812	1.913	2.150	1.961

Tabel 1.4 Totaal aantal eerstejaars instelling

Bron: 1cijferHO (1 oktobertelling)

Internationale instroom

In tabel 1.5 is de ontwikkeling van de internationale instroom weergegeven. Een toenemend deel van de instromende studenten heeft een niet-Nederlandse nationaliteit. Griekenland is in de tabel te vinden als gevolg van toenemende uitgaande mobiliteit van Griekse (master) studenten. Een ander groot deel van de internationale instroom bestaat uit Duitse bachelor studenten. De groei van de buitenlandse populatie stagneert de laatste jaren. Dat is mede te verklaren door het hogere (kostendekkende) instellingscollegegeld dat aan studenten van buiten Europa wordt gevraagd, strenge visumvereisten, stagnerende instroom uit bijvoorbeeld China, en de afname van (nationale) beurzenmiddelen.

	2008	2009	2010	2011	2012
Eerstejaars instelling totaal UT	1.733	1.812	1.913	2.150	1.961
Duits	268	269	393	499	439
Chinees	14	16	23	34	37
Grieks	5	3	4	8	22
Indonesisch	13	6	8	12	13
Overige nationaliteiten	88	77	95	104	93
Totaal buitenlands	388	371	523	657	604
Percentage buitenlands	22,4%	20,5%	27,3%	30,6%	30,8%

Tabel 1.5 Eerstejaars instellingstotaal opgesplitst naar buitenlandse nationaliteit (excl. ITC). Het betreft bachelor, master en premaster

Bron: 1cijferHO (1 oktobertelling)

De volgende maatregelen moeten het aantal buitenlandse studenten (weer) verder laten toenemen: investering in de werving voor reguliere Engelstalige bachelor- en masteropleidingen, het verbeteren en versnellen van het toelatingsproces en het opzetten en doorontwikkelen van een eigen beurzenprogramma University of Twente Scholarship (UTS) voor getalenteerde buitenlandse studenten, extra aandacht voor naamsbekendheid en meer gerichte (online) wervingsinspanningen.

In tabel 1.6 is te zien dat het aandeel instromende Duitse bachelor studenten (402) de afgelopen jaren gegroeid is tot ongeveer 26% van de bachelor instroom in 2012 (1540, zie tabel 1.4). De Duitse instroom is het grootst in de bachelor Bedrijfskunde (136), bachelor Psychologie (124) en bachelor Bestuurskunde (72). Tevens is er een halvering van de Duitse instroom bij de opleiding Creative Technology.

	2008	2009	2010	2011	2012
B Bedrijfskunde	3	3	60	136	136
B Psychologie	99	105	148	134	124
B Bestuurskunde	91	69	96	96	72
B Communicatiewetenschap	27	27	23	28	20
B Creative Technology	0	0	13	28	14
Overige bachelor opleidingen	39	45	42	51	36
Totaal	259	249	382	473	402

Tabel 1.6 Totale Duitse instroom in de bachelor (excl. ITC)

Bron: 1cijferHO (1 oktobertelling)

De populatie Duitse bachelor studenten is het gevolg van de enorme druk op het Duitse onderwijssysteem, door opeenvolgende bezuinigingen, een groeiende vraag naar hoger onderwijs en het strikt handhaven van de numerus clausus voor opleidingen zoals Psychologie. De UT is door haar ligging aan de grens een optie geworden voor studenten uit de gehele regio, ongeacht hun nationaliteit. Door de komst van meer Engelstalige bacheloropleidingen (bijv. Electrical Engineering, Creative Technology, International Business Administration en het in 2013 te starten University College ATLAS) is de taalbarrière niet langer relevant.

Marktaandeel bachelor

Tabel 1.7 toont de schommelingen in het marktaandeel eerstejaars instelling van de UT. Per 2012 is het marktaandeel eerstejaars instelling van de UT 3,4%.

	2008	2009	2010	2011	2012
Eerstejaars instelling totaal Nederland	51.882	57.905	58.276	58.055	58.143
Eerstejaars instelling totaal UT	1.733	1.812	1.913	2.150	1.961
Marktaandeel UT eerstejaars instelling	3,3%	3,1%	3,3%	3,7%	3,4%

Tabel 1.7 Marktaandeel eerstejaars instelling UT (bachelor, master, ongedeeld en postmaster)

Bron: 1cijferHO (1 oktobertelling)

Tabel 1.8 laat tot en met 2009 een daling van het marktaandeel eerstejaars instelling van de UT bachelors zien. Met een piek in 2011 komt het marktaandeel eerstejaars instelling bachelors in 2012 op 3,8% uit. Binnen het UT-aanbod van 22 bacheloropleidingen (20 opleidingen, per september 2012) bestaat de grootste belangstelling voor International Business Administration (als variant binnen Bedrijfskunde), Psychologie, Werktuigbouwkunde, Industrieel Ontwerpen en Technische Geneeskunde.

	2008	2009	2010	2011	2012
Eerstejaars instelling bachelor Nederland	42.835	47.121	46.724	48.310	46.989
Eerstejaars instelling bachelor UT	1.337	1.384	1.788	2.000	1.779
Marktaandeel UT eerstejaars instelling bachelor	3,1%	2,9%	3,8%	4,1%	3,8%

Tabel 1.8 Marktaandeel eerstejaars instelling UT bachelor

Bron: 1cijferHO (1 oktobertelling)

Marktaandeel master

Tabel 1.9 laat het marktaandeel eerstejaars instelling UT-masters zien. In 2012 heeft de UT een marktaandeel van 1,6% voor de eerstejaarsinstelling master. Dit zijn Nederlandse of buitenlandse studenten die hun bachelor aan een andere instelling behaald hebben en speciaal voor hun master naar de UT komen. De teruggang van de aantallen is te verklaren doordat er in de eerdere jaren (2008 en 2009) nog geen sprake was van een harde knip tussen de bachelor en de master.

	2008	2009	2010	2011	2012
Eerstejaars instelling master Nederland	8.570	10.562	11.319	9.498	10.910
Eerstejaars instelling master UT	378	426	117	142	176
Marktaandeel UT eerstejaars instelling master	4,4%	4,0%	1,0%	1,5%	1,6%

Tabel 1.9 Marktaandeel eerstejaars instelling UT master

Bron: 1cijferHO (1 oktobertelling)

1.3.2 Profilering en werving

In oktober 2012 is gestart met een nieuwe campagne ter versterking van de profilering, zichtbaarheid en naamsbekendheid van de Universiteit Twente. Zowel regionaal, nationaal als internationaal. Voor laatstgenoemde geldt dat de focus ligt op de doellanden zoals benoemd door de UT met specifieke aandacht voor Europa. De campagne is opgebouwd uit een drietal pijlers: activatie, profilering en online beleving.

Werving Bachelor

In 2012 is gestart met de implementatie van het Twents Onderwijs Model in bachelor werving en -voorlichting. Er is gekozen voor een positionering waarbij de inhoud van de opleidingen centraal staat en de kenmerken van TOM integraal door de middelen- en activiteitenmix verweven zijn. De wervingsboodschap heeft een meer volwassen toon gekregen, waarbij authenticiteit, rendement en de 'juiste student op de juiste plek' belangrijke elementen zijn. Daarnaast blijft de inhoudelijke UT-boodschap High Tech, Human Touch en een ondernemende attitude. Kernelementen in de wervingsaanpak zijn binding, versterken van vindbaarheid, beleving en interactie. In 2012 heeft een verdere verschuiving van print naar online plaatsgevonden.

Specifiek voor het University College ATLAS zijn na accreditatie in het najaar 2012 de wervingsactiviteiten opgestart. De eerste ervaringen zijn positief: in algemene zin is de kwaliteit van geïnteresseerden (lees: degenen die kunnen worden toegelaten) goed te noemen. Het vergroten van de merk- en naamsbekendheid moet verder worden uitgebouwd. Dit laatste geldt ook voor de nieuwe opleiding European Public Administration.

Werving Master

In 2012 is de eerder ingezette lijn van masterwerving gecontinueerd. Er is gewerkt aan het verbeteren van de wervingsinspanningen richting de verschillende nationale doelgroepen (de eigen bachelor studenten, hbo'ers, studenten van andere Nederlandse universiteiten) en de internationale markt. Brede inspanningen zijn met name geleverd voor de eigen bachelor studenten en hbo'ers. Studenten van andere Nederlandse universiteiten vertonen vooralsnog weinig mobiliteit.

Opvallend is dat de aantallen bezoekers van deze voorlichtingsactiviteiten gedurende het hele jaar hoger uitvallen dan in 2011. In het voorjaar van 2012 registreerden 529 Masterkiezers zich voor de Master Open Day, in het najaar waren dat er 650. Dergelijke aantallen zijn niet eerder

behaald. Nationale ontwikkelingen zoals de harde knip en de mogelijke afschaffing van de basisbeurs voor masterstudenten maken dat doorstroom van bachelor naar master een steeds bewustere keuze wordt. De UT verricht verder onderzoek naar de doorstroommotieven en overwegingen van haar eigen bachelor studenten wanneer het gaat om hun masterstudiekeuze. De eigen bachelor student vormt immers de grootste groep instromers binnen de master. De resultaten van het onderzoek kunnen leiden tot een verlegging van focus of activiteiten binnen de masterwerving.

Internationale werving

Om meer buitenlandse talenten te werven is het afgelopen jaar hard gewerkt aan het verbeteren van de kwaliteit en toegankelijkheid van toelatingsprocedures en een meer transparante communicatie hiervan. Ook wordt het aanbod van onderwijs op een meer kwalitatieve en inhoudelijke manier ontsloten. Er is nog altijd een forse inspanning nodig om het aantal gekwalificeerde buitenlandse aanmeldingen en inschrijvingen van (zelf betalende) studenten te laten stijgen. Gedurende 2012 zijn de doellanden van de UT op basis van marktanalyse en opgedane ervaringen van S&B, M&C en experts aangepast naar China, Indonesië, India, Brazilië, Mexico, Verenigde Staten, Saudi-Arabië, Griekenland, Polen, Verenigd Koninkrijk, Bulgarije, Roemenië en Duitsland. De landenlijst sluit hiermee beter aan op de huidige marktsituatie en op de behoefte om de positie van de UT binnen Europa verder te ontwikkelen. Om de instroomdoelstellingen te behalen blijft een behoorlijke hoeveelheid landen nodig, waarbij voor de Bachelor hoofdzakelijk binnen de EU geworven zal worden en voor de Master ook buiten de EU.

Via beurzen is een fors aantal leads gerealiseerd (najaar van 2012 circa 1000 leads), breed verspreid over het opleidingsaanbod. Naast een sterke online basis bestonden de wervingsactiviteiten uit agenteninzet, samenwerkingen met consortia (zoals Holland Education Consortium), online advertising (ook Touch-campagne), wervende scholarships (m.n. Indonesië, China en Mexico) en deelname aan onderwijsfairs in een selectie van de genoemde doellanden.

Werving op locatie

De actieve werving van internationale studenten heeft in 2012 ook plaatsgevonden door de inzet van verschillende generieke wervingsmiddelen, zoals goed relatiebeheer (vertegenwoordiger ter plaatse, alumni, institutionele contacten), de websites van de Universiteit Twente en aanwezigheid op onderwijsbeurzen in China, Turkije, India, Indonesië, Griekenland, Rusland, Mexico, Duitsland, Polen en Roemenië. In China en Indonesië heeft de UT ook in 2012 succesvol gebruik gemaakt van vertegenwoordigers in eigen dienst. In China, India en Indonesië is een voorzichtige start gemaakt met de inzet van wervingsagenten op basis van een 'no cure no pay' principe.

Samenwerkingen

UT is tevens lid van het Holland Education Consortium (HEC) en het Holland Arab Education Consortium (HAEC). In 2012 nam de UT in dit kader van HEC deel aan evenementen in Roemenië, Rusland en Turkije. En in het kader van HAEC nam zij deel aan de wervingsbeurs IECHC in Riyadh, dit op uitnodiging van de minister van Onderwijs van Saoedi Arabië.

Numerus Fixus

De volgende opleidingen kenden in 2012 een Numerus Fixus:

Opleiding	Numerus Fixus
Technische Geneeskunde (Klinische Technologie) m.i.v. 2003-2004	120 capaciteitsfixus; wellicht op termijn naar hogere fixus (150) 102 eerstejaars bachelor studenten (2012-2013)
Psychologie m.i.v. 2011-2012	350 landelijke opleidingsfixus 190 eerstejaars bachelor studenten (2012-2013)
Creative Technology m.i.v. 2012-2013	120 capaciteitsfixus; (per 2013-2014 decentrale selectie) 72 eerstejaars studenten (2012-2013)

Tabel 1.9 Numerus Fixus op de UT

1.3.3 Arbeidsmarkt positie alumni

Uit de VSNU WO-monitor, voor het laatst afgenomen in 2011, wordt de positie van de recentelijk afgestudeerde UT-alumni op de arbeidsmarkt duidelijk.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Perc. afgestudeerden met een baan	97%	n.v.t.	95%	n.v.t.	95%	n.v.t.
Gem. werkloosheidsduur na afstuderen in maanden	2,4	n.v.t.	1,8	n.v.t.	2,8	n.v.t.

Tabel 1.11 UT afgestudeerden op de arbeidsmarkt

Bron: WO-monitor (deze wordt tweejaarlijks afgenomen)

Uit de monitor blijkt dat gemiddeld 86% van de afgestudeerden binnen zes maanden een baan heeft. Dat percentage is gelijk voor zowel technische als niet-technische afgestudeerden van de UT. De scores van de andere hoger onderwijsinstellingen hebben dezelfde orde van grootte. De UT scoort beter ten opzichte van andere hoger onderwijsinstellingen als het gaat om banen van 12 uur per week of meer (91 % versus 86%). Ook krijgen afgestudeerden van de UT sneller de baan van hun voorkeur dan afgestudeerden van andere hoger onderwijsinstellingen. Dat kunnen we afleiden uit het hogere percentage recentelijk aan de UT afgestudeerden dat niet op zoek is naar een alternatieve baan (84% versus 72%).

1.4 Studentondersteuning

1.4.1 ICT systemen en onderwijsondersteuning

Met de op handen zijnde invoering van het nieuwe onderwijsmodel van de UT is veel tijd en energie besteed aan de uitwerking van de ondersteunende onderwijs(logistieke) processen. Onder regie van de stuurgroep TOP Ondersteuning Onderwijs (TOO) zijn deelprojecten in gang gezet om een goede ondersteuning voor het nieuwe onderwijsmodel te realiseren (protocol onderwijsplanning, herontwerp van processen, aanpassing inrichting Osiris, invoering nieuw roostersysteem, aanpassing Blackboard aan TOM). Bovendien is onder TOO de realisatie van quick wins uitgevoerd om huidige knelpunten in de ondersteuning op te lossen.

In 2012 is onder regie van TOO een inventarisatie uitgevoerd van de verschillende aanwezige Onderwijs en examenreglementen (OER)³ op de UT. Bovendien zijn alle Regels en Richtlijnen (R&R) in kaart gebracht. Deze inventarisaties vormen de basis voor uniformering van OER's en R&R's van TOM, wat in 2013 zijn beslag moet krijgen. Deze uniformering is van groot belang voor een effectieve en efficiënte inrichting van de ondersteunende systemen, zoals OSIRIS.

Onder de paraplu van MISUT (Management Informatie Systeem UT) is een brede set onderwijsrapportages opgeleverd. Deze rapportages zijn deels operationeel van aard (rechtstreekse rapporten over de informatie in OSIRIS) en deels gericht op management niveau (rendementen, instroom/doorstroom/uitstroom, etc.). Voor alle betrokkenen in de onderwijsondersteuning en –aansturing zijn de onderwijsrapportages een belangrijke mijlpaal.

In 2012 is gestart met de implementatie van het roosterpakket Syllabus plus. De nieuwe roosterprocessen ondersteund door Syllabus vormen een belangrijke component voor de invoering van het Twents Onderwijs Model.

In de eerste helft van 2012 is het technisch beheer van Blackboard uitbesteed aan de firma Blackboard. Belangrijkste overweging hiervoor is de betere 24x7 ondersteuning die Blackboard kan bieden. In de zomer van 2012 is overgegaan op de nieuwe versie Blackboard 9.1.

Eind 2012 zijn de studenten van ITC opgenomen in OSIRIS, waardoor zij nu ook voorzien worden van een UT-studentennummer en bijbehorend ICT-account. Dit maakt het voor de ITC-studenten mogelijk om toegang te krijgen tot alle UT-faciliteiten voor studenten. Ook wordt het hiermee mogelijk om de aparte versie van Blackboard voor ITC samen te voegen met de UT-versie die bij Blackboard gehost wordt. Dat zal in de eerste helft van 2013 zijn beslag krijgen.

Hoorcolleges op video hebben zich ondertussen een stevige plek verworven: er zijn in 2012 een kleine 400 college-uren op video opgenomen (m.n. ook in 3TU-verband). Deze colleges worden veelvuldig door studenten gebruikt, niet zozeer ter vervanging van het volgen van colleges, maar om lastige stukken nog eens terug te kunnen zien en/of ter voorbereiding van het tentamen.

Specifieke acties zijn in 2012 ingezet rond de 3TU:

- de opzet van een gemeenschappelijk 3TU.aanmeldportal;
- afhandeling van neveninschrijvingen;
- inzet van de 3TU virtuele collegezaal.

De acties betroffen met name het stroomlijnen/onderling afstemmen van eerder afgesproken procedures. Dit heeft te maken met verschillende (administratieve) systemen op de drie locaties, alsmede een diversiteit aan afdelingen die erbij betrokken zijn. Streven is de acties in 2013 af te ronden.

1.4.2 Ondersteuning specifieke groepen

De UT neemt haar maatschappelijke verantwoordelijkheid voor het faciliteren van studenten met een functiebeperking serieus. Bij externe beoordelingen, zoals bijvoorbeeld het onderzoek van het Centrum Hoger Onderwijs Informatie, genaamd 'Studeren met een functiebeperking' scoort de Universiteit Twente in 2012 boven het landelijk gemiddelde. Deze goede resultaten zijn vooral te danken aan korte lijnen, maatwerk en een laagdrempelig aanspreekpunt voor studenten met een functiebeperking (coördinator diversiteit), als het gaat om ondersteuning bij het realiseren van voorzieningen die nodig zijn.

³ Meer informatie over de OER is terug te lezen in bijlage K

Enkele voorbeelden:

- aanpassingen in gebouwen, campusterrein en organisatie van faciliteiten voor studenten met een motorisch en/of zintuiglijke beperking in onderwijsruimten;
- aanbieden van dyslexie-compenserende software;
- tentamenafname met tentamentijdverlenging en aangepaste tentamens voor studenten met een functiebeperking;
- samenwerking met Acasa (studentenhuisvesting op de campus) en de Regionale instelling begeleiding bij wonen, werken, welzijn in Twente; hierdoor zijn er mogelijkheden gecreëerd voor een woongroep met ambulante begeleiding op de campus voor studenten met een beperking in het autistisch spectrum. Deze samenwerking wordt gecontinueerd;
- start, in september 2012 bij Studentenbegeleiding, van een studiestimuleringsgroep voor studenten met psychische problematiek die extra ondersteuning nodig hebben bij het gedisciplineerd studeren en de continuering van het studieritme. De studiestimuleringsgroep is dusdanig succesvol gebleken dat het starten van een tweede groep wordt overwogen;
- Een (in 2012 succesvol verlopen) voorlichtingsbijeenkomst '(on)beperkt studeren' voor studenten met een functiebeperking en hun ouders/begeleiders.

In het studiejaar 2011/2012 hebben 13 studenten gebruik gemaakt van de Regeling ondersteuning Topsport/Topcultuur. Deze 13 studenten kregen de topsportstatus en werden zodanig gefaciliteerd dat ze hun studie met de sport konden combineren.

Samen met de faculteiten wordt er jaarlijks gekeken of excellente niet-westerse allochtone studenten in aanmerking komen om door de UT voorgedragen te worden voor de landelijke stimuleringsprijs de ECHO-Award. In 2012 heeft de UT twee studenten Technische Natuurkunde voorgedragen voor de ECHO-Award.

1.4.3 Alumnibeleid en fondsenwerving

Het Alumni & Development Office heeft tot taak alumni, vermogende particulieren en bedrijven meer te betrekken bij het realiseren van de ambities en strategische doelen van de universiteit als geheel. Die betrokkenheid kan blijken uit ambassadeurschap, intensieve vormen van samenwerking en financiële ondersteuning. Het primaire instrument daartoe is relatiemanagement. Het office heeft hierin een ondersteunende rol naar het bestuur en het primair proces, maar heeft tegelijk ook een initiërende en coördinerende rol.

In 2012 is het Alumni & Development Office ingesteld en ingericht. De relaties met VIP-alumni zijn aangehaald (UT-Ambassadeursnetwerk), het alumnibeleid is meer gefocust, en het zal de komende tijd (nog) meer op de behoeften van (segmenten van) alumni worden afgestemd. De vermogende particulieren onder de alumni en relaties van de UT zijn geïnventariseerd en er wordt gewerkt aan een 'major donor'-campagne om beide doelgroepen meer bij top-onderzoek van de universiteit te betrekken. Op het gebied van corporate relations zijn de wederzijdse behoeften en wensen van het bedrijfsleven en de UT gescand en wordt nu gewerkt aan concrete stappen om de verbinding te versterken. Verder zijn contacten gelegd met goede doelen stichtingen die inhoudelijk aansluiten bij het UT-onderzoek en dat onderzoek mede zouden kunnen financieren.

De onafhankelijke Stichting Universiteitsfonds Twente stelt zich ten doel de universiteit te ondersteunen in haar streven naar excellentie in onderzoek en onderwijs. Dit betekent dat het fonds – mede – bijdraagt aan de financiering van bijzondere leerstoelen, beurzen, studiereizen, congressen, symposia en campusactiviteiten. Het fonds financiert dit alles met het rendement op het eigen vermogen, bijdragen van donateurs en subsidies. De inkomsten en uitgaven van het fonds bedroegen in 2012 circa K€ 455.

1.4.4 Studie en carrière ondersteuning

Study & Career Service⁴ (SCS) biedt, in samenwerking met het Writing Centre, (informatie over) trainingen, individuele hulp en online hulpbronnen voor UT-studenten die wat extra hulp en ondersteuning kunnen gebruiken bij het doorlopen van hun studietraject en bij loopbaankeuzes. SCS vormt door haar contacten (o.a. met het Platform Studieadviseurs) en door haar portalfunctie, een zeer belangrijke, verbindende schakel in de keten van studentbegeleidingsactiviteiten. In 2012 zijn in het kader van succesvol studeren o.a. de volgende trainingen aangeboden: presentatievaardigheden, tentamenvoorbereiding, Time Management, braintraining en diverse schrijf-workshops, zoals structuring your text, schrijfblokkade te lijf en academic writing. Voor het "Career"-deel zijn activiteiten aangeboden op het gebied van loopbaankeuze (zoals het instellen van het loopbaansprekuur en Coachcafé-avonden) en solliciteren. Voor European Studies is een maatwerkbijeenkomst over arbeidsmarktperspectieven voor alumni en afgestudeerden uitgevoerd. Op de nieuw ingerichte Career-site, wordt, i.s.m. Qompas, gerichte informatie geboden voor academische starters op de arbeidsmarkt. Study & Career is gestart als project. Voor de nabije toekomst wordt gezocht naar mogelijkheden voor continuering van succesvolle activiteiten en organisatorische inbedding in de bestaande organisatie.

1.5 Outreach

In het kader van haar maatschappelijke verantwoording, deelt de universiteit haar kennis en kunde op laagdrempelige wijze met haar (directe) omgeving. Twee voorbeelden hiervan zijn de wetenschapswinkel (WeWi) en Studium Generale.

1.5.1 Wetenschapswinkel

Veel maatschappelijke organisaties hebben behoefte aan wetenschappelijke kennis en specifieke expertise. Onderzoek laten uitvoeren is voor veel van deze organisaties echter te duur. De Wetenschapswinkel van de Universiteit Twente maakt de expertise van de UT toegankelijk voor verenigingen, non-profit organisaties en bijzondere ondernemers in de regio Twente en de Achterhoek. Hiermee vormt de WeWi een belangrijke connectie tussen de Universiteit Twente en de samenleving. Jaarlijks krijgt de WeWi zo'n 100 zeer diverse kennisvragen binnen. In 2012 werden door bemiddeling van de WeWi 27 onderzoeksprojecten afgerond, 16 kennisinhoudelijke adviezen gegeven en 23 kenniskoppelingen gerealiseerd.

1.5.2 Studium Generale

Op alle universiteiten in Nederland en op sommige Hogescholen is een afdeling Studium Generale actief. Studium Generale organiseert lezingen, discussies, cursussen en podiumprogramma's op het gebied van wetenschap, kunst en cultuur. De activiteiten van Studium Generale zijn in de eerste plaats bedoeld voor studenten en medewerkers van de universiteit, maar ook andere belangstellenden zijn welkom. Studium Generale is een plek waar nieuwsgierige mensen ideeën en inspiratie kunnen opdoen en op de hoogte blijven van ontwikkelingen op het gebied van wetenschap, techniek, politiek en maatschappij. Binnen de UT werkt Studium Generale ook samen met het Science Café Enschede, waar de nieuwste wetenschappelijke ontwikkelingen worden gemengd met grote vragen, eenvoudige antwoorden en debat. Op een laagdrempelige manier delen wetenschappers hun kennis met geïnteresseerden uit diverse geledingen van de maatschappij.

⁴ Voor meer informatie: www.utwente.nl/studyandcareer

2 ONDERZOEK

De UT streeft voor delen van haar onderzoeksprogramma naar een internationaal erkend topniveau. Daarnaast streeft zij naar de benutting en valorisatie van haar kennis, leidend tot maatschappelijke en technologische vernieuwingen. De UT wil een probleemoplossende en ontwerpende instelling zijn. Meer op fundamenteel begrip gericht onderzoek staat in een toepassingsgericht perspectief.

Om deze doelen te bereiken is het noodzakelijk om het onderzoek regelmatig te vernieuwen en om (multidisciplinaire) samenwerking te stimuleren. Daarnaast heeft de UT duidelijk bepaald waarop zij haar aandacht richt (focus), en vervolgens voldoende volume, bijvoorbeeld in termen van personeel, rond die onderwerpen gecreëerd (massa).

2.1 Onderzoekorganisatie

2.1.1 De basis in de leerstoelen en faculteiten

De basis van de organisatie van het UT-onderzoek bestaat uit leerstoelen en disciplines, georganiseerd binnen faculteiten. Binnen de leerstoelen wordt uit de basisfinanciering onder andere funderend onderzoek verricht, dat voortkomt uit ontwikkelingen in de wetenschap zelf. Dit zorgt voor het in stand houden van een brede kennisbasis: 'kennis als vermogen'. Dit vermogen kan in een later stadium, veelal via multidisciplinaire samenwerking, leiden tot toepassing van kennis: 'kennis als product'. Naast fundamenteel is het onderzoek van de UT, meer dan het onderzoek van de gemiddelde Nederlandse universiteit, ook ontwerpend en toepassingsgericht. Het onderzoek is zowel gericht op Grand Challenges als op frontier science.

De UT kent technische (verdeeld in 'engineering' en 'science') en maatschappijwetenschappelijke disciplines (verdeeld in 'maatschappij' en 'gedrag'). Dat de UT zowel technisch als maatschappij- en gedragswetenschappelijk onderzoek verricht, en een goede balans kent tussen fundamenteel en toepassingsgericht onderzoek, onderscheidt haar zowel van de andere technische universiteiten als van de algemene universiteiten. De UT neemt hiermee een unieke positie in. Maatschappelijke uitdagingen en technologische innovaties vragen om multidisciplinair onderzoek met een structurele inzet van alfa- en gammawetenschappen en aandacht voor zowel fundamenteel als toepassingsgericht onderzoek. Nieuwe technologie wordt op deze wijze, conform de filosofie van 'high tech human touch', ontwikkeld in de context van gedrag- en maatschappijwetenschappen.

2.1.2 Instituten

Het merendeel van de leerstoelen en disciplines was in 2012 gebundeld in vier grote, multidisciplinaire instituten (zie ook bijlage A). De instituten zijn de belangrijkste onderzoeksorganisatie van de UT en vormen samen het belangrijkste onderdeel van het UT-onderzoeksprofiel.

De instituten zijn:

MIRA Institute for BioMedical Technology and Technical medicine;
CTIT Centre for Telematics and Information Technology;
IGS Institute for Innovation and Governance Studies;
MESA+ Institute for Nanotechnology.

Het meeste onderzoek (74%) is in instituten ondergebracht. Het overige onderzoek valt onder de faculteiten.

2.1.3 Verwevenheid tussen faculteiten en instituten

De faculteiten en de instituten vormen een matrixorganisatie.

	EWI	TNW	CTW	MB	GW	ITC	Totaal
CTIT	202	-	8	20	27	-	257
MESA+	87	267	13	2	1	-	369
IGS	-	-	40	77	60	-	178
MIRA	26	99	24	3	1	-	154
Facultair	-	33	124	4	1	178	345
Totaal	316	399	209	106	90	178	1302

Tabel 2.1 Inbreng van onderzoeks-fte vanuit faculteiten in instituten (afgerond).

In 2012 werden er vanuit de technische faculteiten 40 fte's ingebracht in het maatschappij- en gedragswetenschappelijke instituut IGS. Vanuit de maatschappij- en gedragswetenschappelijke faculteiten (MB + GW) werden 54 fte's ingebracht in de technische instituten. Het gaat daarbij vooral om CTIT voor wie deze samenwerking van groot belang is. De kracht van het CTIT zit in het bij elkaar brengen van exacte, ingenieurs- en maatschappijwetenschappen omdat dat goed aansluit bij de ontwikkeling van de technologie, de applicaties en de acceptatie daarvan. Inmiddels hebben de instituten een grote massa bereikt. CTIT is één van de grootste academische ICT-onderzoeksinstituten in Europa met circa 375 onderzoekers en 257 fte. MESA+ is een van de grootste onderzoeksinstituten ter wereld op het gebied van nanotechnologie, met ruim 475 medewerkers, 369 fte en een jaarlijkse omzet van € 45 miljoen. MESA+, CTIT en MIRA bezetten respectievelijk de posities 7, 10 en 18 op de lijst van grootste kennis- en onderzoeksinstituten in Nederland (bron: technisch weekblad, april 2012).

2.1.4 Kenniscentra

Binnen en tussen de instituten bevinden zich 22 kleinere kenniscentra, die zijn opgericht ter profilering van specifieke onderzoeks- en toepassingsgebieden. Veelal betreft het hier een expertise van één of enkele samenwerkende leerstoelen, bijvoorbeeld op de terreinen van hoger onderwijsbeleid, cloud computing en examinering. Hoewel deze expertise ook is ondergebracht in de programmering van de instituten, wordt zij daarnaast apart geprofileerd vanwege de praktische toepasbaarheid van deze expertise voor externe partijen. Een voorbeeld uit 2012 is de start van het Kenniscentrum voor Risicomanagement en Veiligheid.

2.3 Programmering en profiel

De programmering van het onderzoek wordt doorlopend afgestemd met ontwikkelingen binnen de wetenschap en met de vraag naar technieken en wetenschappelijke resultaten. Van de instituten wordt verwacht dat zij verbindingen leggen met thema's die in de externe onderzoeksomgeving zijn gedefinieerd. Specifiek aandachtspunt hierbij is de aansluiting bij de Topsectoren en de Grand Challenges.

In 2012 werd verder gewerkt aan de herformulering van het universitaire onderzoeksprofiel ten behoeve van de zwaartepuntvorming binnen het onderzoek. In 2012 maakte de UT prestatieafspraken met OCW, in aansluiting bij de toekomstige profilering van de UT (zie bijlage J).

2.3.1 Instituutprogramma's en Strategische Research Oriëntaties

De programma's van de vier instituten bepalen het profiel van het UT-onderzoek op hoofdlijnen. Het primair fundamenteel onderzoek is ondergebracht in instituten die fungeren als kraamkamer voor nieuwe vindingen en etalage voor de onderzoekswereld. Het primair valoriserend onderzoek is opgenomen in de faculteiten, omdat er voor dit onderzoek een andere positionering en profilering gewenst is. Voor valorisatieactiviteiten is de hechte relatie tussen het bedrijfsleven en de UT van belang.

Elk instituut heeft zijn programma nader onderverdeeld in deelprogramma's, de Strategische Research Oriëntaties (SRO's), die zorgen voor een verdere focussering van het onderzoek. Zowel de instituutprogramma's als de individuele SRO's zijn multidisciplinair.

2.3.2 Toenemende verwevenheid instituten

De instituten werken samen op het personele, organisatorische en programmatische vlak. Verschillende onderzoekers en leerstoelen participeren in meerdere instituten. Daarnaast richten instituten gezamenlijk kenniscentra op, voeren zij gezamenlijk vele onderzoeksprogramma's uit en begeven zij zich binnen dezelfde toepassingsdomeinen (bijvoorbeeld de gezondheidszorg). Veel wetenschappelijke doorbraken en interessante innovaties zullen naar verwachting plaats vinden op de snijvlakken van de ICT, biomedische- en nanotechnologie, de zogenaamde 'converging technologies'.

Voorbeelden van gebieden waarbinnen instituten samenwerken zijn:

MIRA en MESA+ BioNanoTechnologie en nanogeneeskunde;

CTIT en MESA+ programmeerbare nanostructuren

MIRA en CTIT bio-informatica, medische robotica, medische beeldvorming, telemedicine;

IGS en CTIT E-governance, eHealth, veiligheid;

2.3.3 Profilerende toepassingsgebieden

Het onderzoek van de UT sluit aan bij belangrijke maatschappelijke onderwerpen en problemen op gebieden zoals water, gezondheid, energie, veiligheid, en mobiliteit. Daarmee sluit het UT-onderzoek ook aan bij de landelijke Topsectoren. Het oplossen van dergelijke problemen is bij uitstek gebaat bij interdisciplinaire samenwerking door middel van het gericht toepassen van meer algemene fundamentele kennis uit meerdere disciplines en verschillende technologieën. De onderstaande tabel geeft aan welke instituten actief zijn binnen de eerder genoemde applicatiegebieden.

	MIRA	CTIT	IGS	MESA+
Water			+	+
Gezondheid	+	+	+	+
Duurzame Energie		+	+	+
Veiligheid		+	+	
Mobiliteit		+		

Tabel 2.2 Instituten en enkele van hun applicatiegebieden

De UT stimuleert, organiseert en presenteert haar toepassingsgebieden. Het gebied gezondheid ('health and technology') is als eerste georganiseerd en is voor de UT een belangrijk onderzoeksthema. Enkele honderden onderzoekers houden zich met het onderwerp bezig, vanuit vele invalshoeken als techniek, psychologie en logistiek.

De coördinatie van het thema duurzame energie ligt in handen van het 'Green Energy Initiative', een samenwerking van de instituten MESA+, CTIT en IGS, ondersteund door een Research

Director. Het onderzoek op het terrein van duurzame energie richt zich vooral op biomassa en ICT & Smart Grids, Advanced Materials en Governance. Op kleinere schaal werd er ook geïnvesteerd in de thema's water en veiligheid.

In toenemende mate wordt samenwerking met externe partijen georganiseerd langs de lijnen van genoemde toepassingsgebieden. Een voorbeeld is de samenwerking met de Provincie Overijssel in de Centers for Research and Innovation (OCRI's) opgezet op de terreinen duurzame energie en gezondheidszorg.

2.3.4 3TU - Centres of Excellence

In 3TU-verband zijn, met financiële steun van OCW, vijf Centres of Excellence (CoE's) opgericht, waarbinnen de drie TU's gezamenlijk onderzoek verrichten. Het gaat om:

- Centre for Intelligent Mechatronic Systems;
- Centre for Multiscale phenomena;
- Centre for Dependable ICT Systems;
- Centre for Bio-Nano Applications;
- Centre for Sustainable Energy Technologies.

Met een stimuleringsbudget van de TU's zijn in 2011 toegevoegd:

- Centre for Ethics and Technology;
- Centre for Expertise for the Built Environment;
- Centre for Applied Mathematics.

Ter beoordeling van eventuele nieuwe initiatieven is een beleidskader ontwikkeld. Door de centra is het onderzoek op specifieke terreinen versterkt. Op het gebied van ICT-onderzoek bestaat er hiernaast een grotere 3TU-eenheid, het Netherlands Institute for Research on ICT (NIRICT). Het NIRICT, waar het UT-instituut CTIT deel van uitmaakt, bundelt meer dan de helft van het ICT-onderzoek in Nederland, en brengt het ruim 90 leerstoelen en 1.200 medewerkers bijeen uit de informatica, elektrotechniek en wiskunde.

2.4 Onderzoeksfinitiering en wetenschappelijk personeel

2.4.1 Eerste geldstroom

Van de middelen die het ministerie van OCW in 2012 aan de UT beschikbaar stelde voor onderwijs en onderzoek, is door de UT 59% aan onderzoek besteed. Het grootste deel van deze middelen valt onder het beheer van de instituten.

De eerste geldstroom wordt primair ingezet op de gebieden met de grootste behoefte hieraan, het fundamentele onderzoek. Het facultaire onderzoek heeft een meer valoriserend karakter en wordt relatief minder uit de eerste geldstroom gefinancierd. De betreffende groepen moeten en kunnen hun inkomsten aanvullen uit andere geldstromen.

2.4.2 Tweede geldstroom

In 2012 bedroeg de tweede geldstroom € 20.3 miljoen (zie tabel 2.3). De voorstellen die de UT als penvoerder indiende in de eerste ronde van het nieuwe programma van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO), genaamd Zwaartekracht, werden niet gehonoreerd.

2.4.3 Derde geldstroom

De omvang van de derde geldstroom is € 70.8 miljoen, bestaande uit 'derde geldstroom nationaal' en 'derde geldstroom internationaal, EU' (zie tabel 2.3). Naast de gebruikelijke vormen, zijn regionale samenwerkingen met een publiek-privaat karakter in opkomst. Zo werken de provincie Overijssel, de UT en de industrie samen in twee projecten, beide gestart op 1 juli 2010. Het eerste initiatief, BioEnergy to Overijssel (BE2.O), heeft tot doel om in Overijssel de toepassing van bio-energie te versnellen en de uitstoot van CO₂ te verminderen. Per 2012 is besloten dit initiatief te verlengen tot 31 december 2013, maar met een verbrede focus op Biobased Economy.

Het tweede initiatief, de High Tech Health Farm, gerelateerd aan het instituut MIRA, is een concept waarin de UT, de provincie Overijssel en enkele leidende zorginstellingen samen optrekken om nieuwe technologie en zorgconcepten te ontwikkelen en te organiseren. Het voorziet in de behoefte en volgt de ontwikkeling dat steeds meer zorg in thuissituaties of de eerstelijns gegeven zal worden met directe betrokkenheid van een gespecialiseerd tweedelijns centrum. In 2012 is dit initiatief verlengd tot 31 december 2013.

Een andere vorm van publiek-private samenwerking die in opkomst is, zijn centra voor open innovatie, met participatie van het bedrijfsleven en regionale overheden. Voorbeelden zijn Thermo Plastic Composite Research Center (TPRC), cloud computing (Centre4Cloud), Center for Medical Imaging North East Netherlands (CMI-NEN) en Center for Service Robotics.

2.4.4 Derde geldstroom met tweede geldstroom karakter

Vanuit de aardgasbaten heeft de overheid de afgelopen jaren omvangrijke middelen (middelen uit het Fonds Economische Structuurversterking (FES)) beschikbaar gesteld voor onderzoek en innovatie. Deze middelen werden steeds ingezet voor grote, tijdelijke programma's die zowel wetenschappelijk excellent als maatschappelijk relevant zijn en in consortiumverband worden uitgevoerd. Omdat deze derde geldstroommiddelen op sterk selectieve basis en veelal met behulp van of via tweede geldstroom organisaties (NWO) werden verdeeld, heeft deze derde geldstroom een 'tweede geldstroom karakter'. Een deel van de vanuit deze middelen gefinancierde programma's is inmiddels afgerond, een ander deel is nog in uitvoering. Zo zijn onder andere het landelijke onderzoeksprogramma voor nanotechnologisch onderzoek, NanoNextNL (2011-2016), en het landelijke ICT-onderzoeksprogramma COMMIT (2010-2015), waarin de UT via het CTIT participeert, nog in uitvoering.

Inmiddels is FES afgeschaft en het Topsectorenbeleid van start gegaan. De afschaffing van FES zal naar verwachting leiden tot een grote vermindering van het aantal promotieplaatsen. Ook het gat tussen het wegvallen van de FES-middelen en het op gang komen van de financieringsstromen uit de Topsectoren is problematisch. Momenteel is nog onduidelijk in hoeverre UT-groepen aansluiting zullen weten te vinden bij de Topsectoren. Desalniettemin liggen er potentieel voor de UT grote kansen in vrijwel alle Topsectoren. De profilering en de zwaartepunten van de UT sluiten goed aan op het Topsectorenbeleid. De UT is rechtstreeks vertegenwoordigd door deelname van vooraanstaande hoogleraren in de topteam 'High Tech Systems & Materials' en 'Life Sciences and Health'. Voor het themadoorsnijdende onderwerp ICT was professor Peter Apers de wetenschappelijke trekker van de opgestelde nationale ICT Roadmap. Professor Dave Blank was betrokken bij de topsector-doorsnijdende roadmap nanotechnologie. Andere Topsectoren waarbij de UT is aangesloten zijn chemie, energie, agrofood, logistiek en water.

CTIT participeert sinds 2009 in het European Institute for Innovation and Technology (EIT) ICT Labs. ICT Labs zorgt voor een internationale inbedding van de valorisatie-activiteiten van het CTIT.

Omdat het UT-onderzoek in grote eenheden is georganiseerd in instituuts- en 3TU-verband, kan vanuit deze grote eenheden een duidelijke invloed worden uitgeoefend op de (inter)nationale programmering van deze geldstromen. Zo spelen bijvoorbeeld MESA+ en CTIT een zeer

actieve en leidende rol in het (inter)nationale speelveld. Zo is de samenwerking binnen de 3TU-eenheid NIRICT bijvoorbeeld van groot belang en voordeel gebleken bij de formulering van de nationale ICT-roadmap en het acquireren van het FES-programma COMMIT.

2.4.5 EU-kaderprogramma

Gezien de afname van de nationale onderzoeksmiddelen en de toename van de via de EU beschikbare onderzoeksmiddelen, verschuift de balans in de externe financiering geleidelijk van nationale naar internationale bronnen. Sinds 2006 is de omvang van het door de EU gefinancierde onderzoek aan de UT jaarlijks gegroeid, resulterend in een omzet van €15.5 miljoen in 2012.

2.4.6 Inverdiencapaciteit

In de tussen OCW en de UT gemaakte prestatieafspraken (zie bijlage J) is de ambitie geformuleerd om de inverdiencapaciteit op het niveau van 2010 te houden. Dit is een grote uitdaging, vanwege het wegvallen van de FES-gelden en de toenemende concurrentie voor EU programma's. Tot op heden is de ontwikkeling van het totaal van de tweede en derde geldstroom nog steeds gunstig.

Externe middelen uit de tweede en derde geldstroom worden doorgaans verworven door onderzoekers in vaste dienst (hoogleraren, UHD's en UD's). Per fte onderzoekstijd van vaste onderzoekers, werd K€ 432 aan externe middelen (tweede en derde geldstroom) verworven.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Tweede geldstroom	16.5	15.5	17.2	22	21.8	20.3
Derde geldstroom nationaal	42.8	38.5	48.3	45.8	48.7	55.3
Derde geldstroom internationaal, EU	7.1	8.8	10.4	10.4	12.9	15.5
Totaal tweede en derde geldstroom	66.4	62.8	75.9	78.2	83.4	91.1
Onderzoeks-fte's vaste onderzoekers	188	204	214	220	219	211
2e en 3e geldstroom per onderzoeks-fte vaste onderzoeker (in K€)	353	308	355	355	381	432

Tabel 2.3 Tweede en derde geldstroom (M€)

2.4.7 Onderzoeksinzet

Er werd door 1.682 fte wetenschappelijk personeel (inclusief promovendi), naast een tijdsbesteding aan onderwijs en overige taken, 1.302 fte binnen het onderzoek ingezet. Daarmee was het onderzoeksvolume hoger dan ooit. Hiermee heeft de UT een aandeel van 6,6% in de gezamenlijke onderzoekstijd van alle Nederlandse universiteiten (bron: kengetallen universitair onderzoek). Van de totale onderzoeksinzet van 1.302 fte werd maar liefst 80% gerealiseerd door tijdelijke medewerkers zoals promovendi en postdocs.

2.4.8 Onderzoekslaanen

De Twente Graduate School heeft tot doel om excellente onderzoekers op te leiden en bestaat inmiddels uit 19 graduate programmes. De toelating van programma's en studenten tot TGS is selectief. De graduate programmes bestaan uit geïntegreerde master-PhD programma's, die bestaan uit een tweejarige master met een duidelijke onderzoeksoriëntatie en een driejarige PhD-gedeelte. De graduate programmes zijn aan de instituten gekoppeld. UT-promotietrajecten hebben in principe een duur van vier jaar. Veruit de meeste UT-

promovendi zijn werknemers van de UT, gefinancierd vanuit de tweede en derde geldstroom. De UT kent dus weinig 'eerste geldstroom promovendi' en in vergelijking met andere universiteiten weinig buiten- en beurspromovendi.

In 2012 werkten 38 personen die als docent aan een hbo-instelling zijn verbonden, binnen de UT aan een promotie. De betrokken leerstoelen ontvingen hiervoor 'promotie-vouchers' van OCW.

Tevens maakt de UT gebruik van het loopbaaninstrument Tenure Track om talentvolle wetenschappers uit te dagen om in een versneld tempo door te groeien (zie ook § 6.3.2).

2.4.9 Onderzoeksinfrastructuur

Onderstaand de ontwikkelingen omtrent de onderzoeksinfrastructuur aan de UT in 2012 (zie tevens bijlage I).

- High Tech Factory. Eind 2012 werd het ombouwen van de oude cleanroom voor nanotechnologie tot een productiefaciliteit voor micro- en nanotechnologiebedrijven, afgerond. In deze voorziening kunnen bedrijven ruimte huren, faciliteiten delen, en gebruikmaken van de cleanrooms. Betrokken bedrijven richten zich op de bedrijfsvoering en steken energie in groei, in plaats van in de realisatie van een noodzakelijke basisinfrastructuur;
- In 2012 werd het in 2011 gerealiseerde BioNanoLab in gebruik genomen, met faciliteiten voor BioNanotechnologie, nanomedicine en risico-onderzoek;
- De ontwerpwerkzaamheden voor de herontwikkeling van het Hogedruklab naar het Sustainable Energy Lab zijn gestart;

De universiteit werkt aan de versterking van facility sharing, zoals is afgesproken met OCW (zie bijlage J). In deze prestatieafspraken is de omvang van Gedeelde Infrastructuur een onderzoek- en valorisatie-indicator, gedefinieerd als het aantal van de, met maatschappelijke en economische stakeholders, gedeelde onderzoeksfaciliteiten met een substantiële omvang.

2.5 Onderzoekssamenwerking door strategische allianties

Samenwerking met bedrijven en andere kennisinstellingen, via topinstututen, TKI's en landelijke onderzoeksprogramma's, is een krachtige aanjager voor het UT-onderzoek die vele voordelen biedt. Op deze manier kan gezamenlijk onderzoek worden verricht, vanuit een afgestemde onderzoeksagenda, zodat er sprake is van effectiviteit en (macro)doelmatigheid. Via een bundeling van publieke en private krachten kunnen schaalvoordelen ontstaan, vooral op gebieden waar dure onderzoeksfaciliteiten nodig zijn die kunnen worden gedeeld. Valorisatie gedijt in samenwerkingsverbanden van onderzoekers met externe partijen, omdat deze samenwerking het onderzoek voedt met onderzoeksvragen uit de praktijk, en omdat vindingen via deze weg snel worden omgezet in praktische toepassingen.

2.5.1 Internationaal

In Europees verband nemen UT-instituten deel in vele kaderprogramma-consortia, Networks of Excellence (bijv. Photonics4Life), Technology platforms (bijv. NanoMedicine, eMobility) en Joint Technology Initiatives (bijv. Clean Sky, Artemis). Sinds 2009 is het CTIT via het 3TU-CoC NIRICT betrokken bij EIT ICT Labs, een ICT-georiënteerde Kennis- en Innovatie-gemeenschap van het EIT.

Naast consortia is er uiteraard ook sprake van bilaterale strategische samenwerking van gelijksoortige organisaties zoals instituten. Met name MESA+ en CTIT hebben vele strategische samenwerkingen met counterparts in het buitenland.

Op UT-niveau bestaan vele samenwerkingsrelaties met andere buitenlandse universiteiten, waaronder de universiteiten van Dortmund, Münster en Osnabrück.

2.5.2 Onderzoekscholen

Onderzoekscholen zijn samenwerkingsverbanden van verschillende universiteiten die zich primair richten op het opleiden van promovendi. In 2012 droeg de UT het penvoerderschap van de Onderzoekschool voor Procestechologie (OSPT) over aan the Institute for Sustainable Process technology (ISPT). Na deze overdracht is de UT penvoerder van één onderzoekschool, onderzoekschool MESA+ voor Nanotechnologie. Deze school is door de KNAW erkend. Daarnaast participeert de UT in 23 onderzoekscholen waarvan een andere universiteit penvoerder is.

2.5.3 3TU, TNO en Grote Technologische Instituten (GTI's)

De 3TU.Federatie is een belangrijke samenwerkingsvorm voor de UT, die op het terrein van onderzoek met name is geconcretiseerd in de eerdergenoemde CoE's. De 3TU.Federatie speelt soms ook een rol bij het vormgeven van contacten met partijen buiten de technische universiteiten.

De TU's, de GTI's en TNO vormen samen een 'technologische driehoek'. Met het GTI Energieonderzoek Centrum Nederland wordt samengewerkt in het programma Advanced Dutch Energy Materials (ADEM) voor energiematerialen. De UT heeft samen met TNO een aantal gezamenlijke kenniscentra, waaronder AIDA (verkeer en vervoer) en E-Quality (dependable systems and networks).

2.5.4 Noord Oost Nederland

Ook wordt binnen het onderzoek veel samengewerkt met de universiteiten van Wageningen, Groningen en Nijmegen. Medio 2010 is de UT samen met deze universiteiten een traject gestart om de samenwerking te versterken. Als uitgangspunt dienen reeds bestaande initiatieven op het gebied van onder andere 'Technologie & Gezondheid', Water, Nanotechnologie en Groene Energie. De betrokkenheid van de vier universiteiten bij de samenwerking verschilt, maar partijen weten elkaar altijd te vinden op afzonderlijke inhoudelijke dossiers. De kerngroep van de samenwerking wordt gevormd door de RUG en de UT. Zij werken op een breed gebied samen. De andere universiteiten zijn meer betrokken op specifieke onderwerpen. Voor de WUR betreft dat met name voeding en energie en voor de RUN water en gezondheid. De samenwerking in NONL-verband en in 3TU-verband verschillen van aard en karakter en kunnen daarom goed complementair naast elkaar bestaan.

2.5.5 Landelijke onderzoeksprogramma's en TTI's

De UT participeert in meer dan 25 grote landelijke onderzoeksprogramma's, zoals die zijn voortgekomen uit de toekenning van FES- en andere middelen in eerdere jaren. De UT participeert in de Technologische Top Instituten (TTI's) M2i, Novay, DPI, BMM en TTI Watertechnologie (Wetsus). Vele van deze programma's en PPS-constructies worden momenteel omgezet naar TKI's.

2.5.6 Bedrijfsleven

Zeer veel bedrijven zijn op verschillende wijzen betrokken bij het UT-onderzoek. Bedrijven financieren niet alleen rechtstreeks onderzoek (derde geldstroom), maar zijn soms ook betrokken bij de tweede geldstroom (met name in het kader van STW-programma's), en bij alle Topsectoren. Zij participeren met de universiteit in vele publiek-private constructies. Uit de Leiden Ranking 2013 blijkt dat de UT 9,8% van haar publicaties publiceert in samenwerking met het bedrijfsleven (co-publicaties). Hiermee neemt de UT in Nederland de vierde plaats in, en wereldwijd positie 24.

2.6 Kwaliteitszorg onderzoek

Binnen de UT worden jaarlijks onderzoekskengetallen per instituut berekend, die de prestaties van deze eenheden weergeven. De prestaties van de universiteit als geheel worden via de UT-website, de VSNU en dit jaarverslag gepubliceerd. Ook de prestaties van de 3TU- Centers of Excellence worden jaarlijks in beeld gebracht.

2.6.1 Kwaliteitszorg binnen instituten

Wetenschappelijk Directeuren voeren een kwaliteitszorgbeleid binnen hun instituut. Instituten evalueren hun programma's (SRO's) regelmatig. In de praktijk is de kwaliteitszorg veelal meer gericht op de kwaliteit dan op de kwantiteit van de prestaties. Dit beleid is succesvol (zie § 2.7). Voor elk instituut gelden Kern Prestatie Indicatoren, waarmee is vastgelegd welke doelen de instituten in de komende vijf jaren willen behalen op circa vijf indicatoren voor kwaliteit en relevantie.

In aanvulling op disciplinaire visitaties, worden instituten eens in de zes jaar door een externe commissie beoordeeld. Bij deze instituutsbeoordelingen wordt gebruik gemaakt van de resultaten van disciplinaire visitaties en citatieanalyses die eerder zijn verricht. In 2012 vonden geen instituutsbeoordelingen plaats. Wel heeft de midterm review van CTIT plaatsgevonden. Dit instituut werd zeer positief beoordeeld. Men erkent de juiste keuze van de programma's en de invloed die dit heeft gehad op een goede positionering van het onderzoek voor de nationale en Europese programma's. Ook de kwaliteitsslag die heeft plaatsgevonden werd positief beoordeeld.

2.6.2 Kwaliteitszorg binnen disciplines

De UT verricht onderzoeksvisitaties bij voorkeur in 3TU- of landelijk verband. In 3TU-verband zijn een 3TU-onderzoeksvisitatieprotocol en een gezamenlijke visitatieplanning opgesteld. De technische universiteiten beoefenen naast funderende ook construerende, ontwerpende en valoriserende wetenschappen. Tijdens de laatste jaren zijn, begeleid door de KNAW en het project 'Evaluating Research in Context', op maat gesneden beoordelingscriteria voor deze wetenschappen ontwikkeld. De nieuwe criteria brengen de specifieke prestaties en maatschappelijke relevantie van deze wetenschappen beter in beeld dan de gebruikelijke criteria die vooral waren toegesneden op de natuurwetenschappen. Bij deze beoordelingen zijn de maatschappelijke stakeholders dan ook betrokken.

Bij de in 2012 uitgevoerde onderzoeksbeoordelingen werden de nieuwe criteria en methoden verder toegespitst per discipline. Naar verwachting zullen deze criteria ook worden verwerkt in het nieuwe landelijk protocol (SEP) dat in 2013 zal worden opgesteld. Een en ander moet ertoe leiden dat het toegepaste en multidisciplinaire onderzoek en de construerende en ontwerpende wetenschappen beter op waarde worden geschat tijdens onderzoeksvisitaties.

In 2012 werd het UT-onderzoek in de elektrotechniek als zeer goed beoordeeld. Op programmaniveau varieerden de scores tussen vier keer een drie (goed) tot op alle vier punten excellent (leerstoel ICD van Bram Nauta). De commissie constateerde dat de Twentse elektrotechniek sterk is in onderzoek met een biomedische oriëntatie.

Het Twentse psychologie-onderzoek werd voor het eerst beoordeeld. De vier beoordeelde programma's zijn allemaal als zeer goed beoordeeld. De sociale relevantie van het onderzoek is goed en sluit aan bij de technologische missie van de universiteit.

Het onderzoek in de Civiele techniek is multidisciplinair en combineert de Civiele Techniek (engineering) met het management en de governance hiervan (sociale wetenschappen). Er werden drie programma's beoordeeld. Twee programma's werden zeer goed beoordeeld, het derde programma werd als goed beoordeeld. De kritische massa is nog klein, het zou goed zijn als de groepen groeien.

Het UT onderzoek, wanneer de scores van alle UT-leerstoelen worden opgeteld en gemiddeld, scoort een 4,3 (op een schaal van 5) voor relevantie. Dit toont aan dat het streven naar een benutting van kennis in de praktijk daadwerkelijk gerealiseerd wordt.

2.6.3 Kwaliteitszorg promotieopleidingen

Hoewel de kwaliteitszorg van promotieopleidingen primair is belegd bij de TGS, verloopt de beoordeling van de kwaliteit van promotieopleidingen nog steeds gedeeltelijk via hererkenningen van onderzoekscholen door de Erkenningscommissie Onderzoekscholen. In 2012 werden er geen onderzoekscholen waarvan de UT penvoerder is herkend.

2.6.4 Beleid voor wetenschappelijke integriteit

De Vaste Commissie voor Wetenschappelijke Integriteit⁵ onderzocht twee gevallen van mogelijke schendingen van de wetenschappelijke integriteit. In één geval naar aanleiding van een klacht en in het tweede geval op verzoek van het CvB. In beide gevallen werd na afronding van het onderzoek geoordeeld dat er geen sprake was van schending van de wetenschappelijke integriteit. Het CvB nam deze conclusies over en ging dan ook niet over tot sancties.

Naast de Vaste Commissie voor Wetenschappelijke Integriteit werd een aparte vertrouwenspersoon voor klachten omtrent dit onderwerp aangesteld, om een laagdrempelige en vertrouwelijke melding van zaken mogelijk te maken. Deze vertrouwenspersoon is in 2012 nog niet benaderd voor advies.

Het reglement voor de behandeling van klachten inzake de wetenschappelijke integriteit werd herzien naar aanleiding van a) de scheiding van vertrouwenspersoon en commissie en b) het verschijnen van een landelijk modelreglement.

De commissie handelt niet alleen klachten af, maar initieert ook beleid op het terrein van wetenschappelijke integriteit. De commissie startte de ontwikkeling van beleid voor een betere omgang met onderzoeksdata en voor een betere verankering van de aandacht voor dit onderwerp binnen het onderwijs.

2.7 Onderzoeksresultaten: kwaliteit en productiviteit

2.7.1 Promoties

Er promoveerden 196 personen. Het promotieaantal blijft hiermee dicht in de buurt van de top die in 2011 werd bereikt. Hiermee realiseerde de UT 5,1% van het aantal promoties van alle Nederlandse universiteiten (Bron: Kengetallen universitair onderzoek). Het hoge aantal kan worden verklaard door de afloop van enkele grote landelijke onderzoeksprogramma's. Het aantal zal na 2012 naar verwachting dalen, ten gevolge van het gat in de financiering dat is ontstaan doordat de FES-middelen niet tijdig zijn opgevolgd door vervolgfianciering. Het aantal promoties per onderzoeks-fte vaste staf (hoogleraren, UHD's en UD's), beweegt zich al sinds 2005 in de bandbreedte tussen de 0,8 en 0,9. In absolute aantallen realiseerde het instituut IGS de meeste promoties (53).

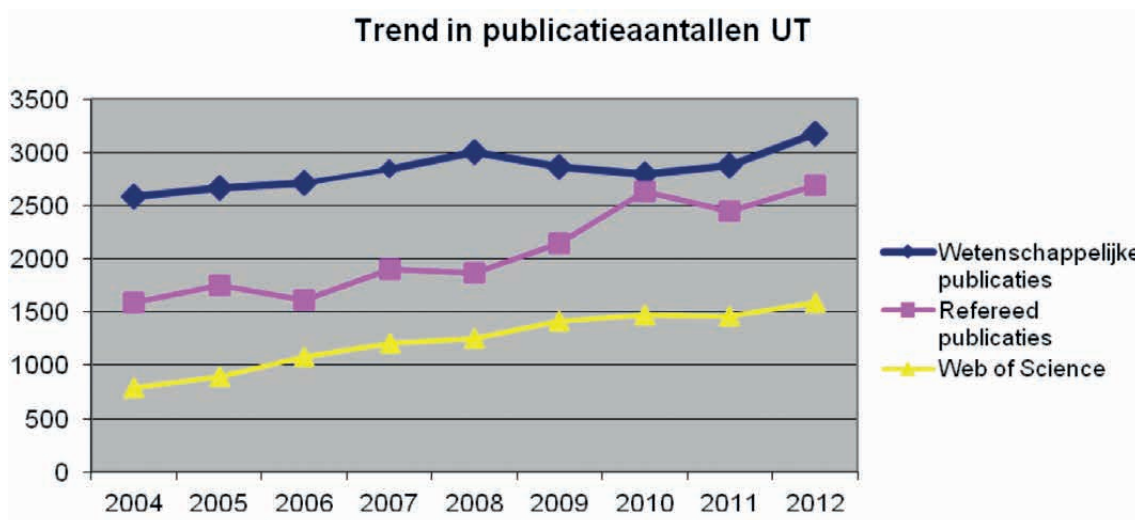
⁵ De richtlijnen voor wetenschappelijke integriteit zijn terug te vinden op: <http://www.utwente.nl/utonderzoek/Wetenschappelijke%20integriteit/>

2.7.2 Wetenschappelijke publicaties

Het 'Web of Science' is een internationale database van refereed ('gerefereede') tijdschriftartikelen, die pas na een selectie door middel van anonieme peer review geaccepteerd werden. Per jaar zijn in deze database geleidelijk meer in dat jaar gepubliceerde UT-artikelen terug te vinden. Het aantal steeg naar 1.590 in 2012. In de door het Centre for Science and Technology Studies (CWTS) gepubliceerde Leiden-ranking staat de UT wereldwijd gezien wat betreft het aantal publicaties op positie 339.

Het totale aantal gerefereede publicaties is echter groter omdat ook een deel van de conferentiebijdragen, boeken en boekdelen wordt gerefereed. In 2012 werden er 2.691 gerefereede publicaties gepubliceerd. Bij een inzet van 1.302 onderzoeks-fte's betekent dit 2,1 gerefereede publicaties per onderzoeks-fte.

Het aantal gerefereede publicaties en de niet-gerefereede wetenschappelijke publicaties (in de vorm van o.a. tijdschriftartikelen, conferentiebijdragen, boeken, en rapporten) vormen samen het totaal aantal wetenschappelijke publicaties. Het aantal wetenschappelijke publicaties in 2012 bedroeg 3.176. Hiermee realiseerde de UT 4,6% van het aantal wetenschappelijke publicaties van alle Nederlandse universiteiten (Bron: Kengetallen universitair onderzoek).

Grafiek 2.1 Trends in publicatieaantallen UT

Ter vergroting van de zichtbaarheid van de publicaties van de UT en ter verhoging van het aantal citaties naar die publicaties, wordt de volledige tekst van de publicaties, conform een beleid van 'open access' steeds meer in databases opgenomen en via internet beschikbaar gesteld.

Uit de start van het 3TU.Datacentrum, een faciliteit voor het opslaan en delen van data, blijkt dat er ook steeds meer aandacht komt voor het bewaren en delen van onderliggende datasets. De drie universiteitsbibliotheken hebben gezamenlijk de mogelijkheid gecreëerd om digitale meet- en onderzoeksgegevens duurzaam op te slaan en vervolgens te delen. In het kader van de wetenschappelijke integriteit zal de aandacht voor het bewaren van onderzoeksdata worden versterkt.

2.7.3 Citaties

Volgens de Leiden Ranking 2013 werd een UT-publicatie gepubliceerd tussen 2008 en 2011 gemiddeld 5,3 keer geciteerd in de periode tot en met 2012. In 2012 werden alle eerder door de UT gepubliceerde artikelen 32.206 keer geciteerd in andere publicaties (bron: Web of Science). Deze absolute aantallen kunnen pas na een citatieanalyse op waarde worden geschat. Omdat publicatie- en citatiegewoonten per discipline verschillen, wordt het aantal citaties van een

groep hierbij alleen vergeleken met de aantallen van vergelijkbare groepen in de wereld. Het CWTS te Leiden hanteert hiertoe een 'veld-genormaliseerde citatie-impact-score', oftewel MNCS. Deze score geeft de impact van de artikelen van een groep aan, vergeleken met het wereldgemiddelde aan citaties in de wetenschappelijke velden waarin de groep actief is. De laatste twee keer dat deze score voor de UT is berekend, leidde dit tot een MNCS van 1,2 (bron: Leiden ranking 2013, CWTS) of, op een andere wijze berekend, 1,49 (bron: 3TU-citatieanalyse 2012, CWTS). De score tussen 1,2 en 1,49 is een score ruim boven het wereldgemiddelde (1,0). Dit duidt op 20% tot 49% meer citaties dan het wereldgemiddelde in de velden waarbinnen de UT actief is. Met deze MNCS-score neemt de UT wereldwijd positie 99 in (bron: Leiden ranking 2013). Gebaseerd op een andere maatstaf, het aandeel van de UT in de top 10% van de meest geciteerde publicaties, neemt de UT wereldwijd positie 111 in.

2.7.4 Persoonsgebonden subsidies, prijzen, lidmaatschappen

UT-wetenschappers verwierven in 2012 prestigieuze individuele subsidies, onderscheidingen en prijzen. Een totaaloverzicht is terug te vinden in bijlage G.

Persoonsgebonden subsidies

In 2012 hebben drie onderzoekers een subsidie van de European Research Council (ERC) verkregen, waarmee zij een aantal jaren vernieuwend onderzoek uit kunnen voeren. Vijf onderzoekers verwierven een persoonsgebonden NWO-vernieuwingsimpuls subsidie. De universiteit ondersteunde kandidaten voor persoonsgebonden subsidies door middel van adviezen bij het schrijven van onderzoeksvorstellen en door middel van presentatietrainingen.

Prijzen

De 'Overijssel PhD-award', de prijs voor het beste proefschrift dat binnen de universiteit werd geschreven in 2012, werd uitgereikt aan Dr. Richard Stevens voor zijn proefschrift getiteld 'Rayleigh-Bénard turbulence'. De 'Professor de Winter prijs', de universitaire prijs voor de beste publicatie in een internationaal wetenschappelijk tijdschrift geschreven door een vrouwelijke UD of UHD, werd gewonnen door Dr. N.H. (Nathalie) Katsonis.

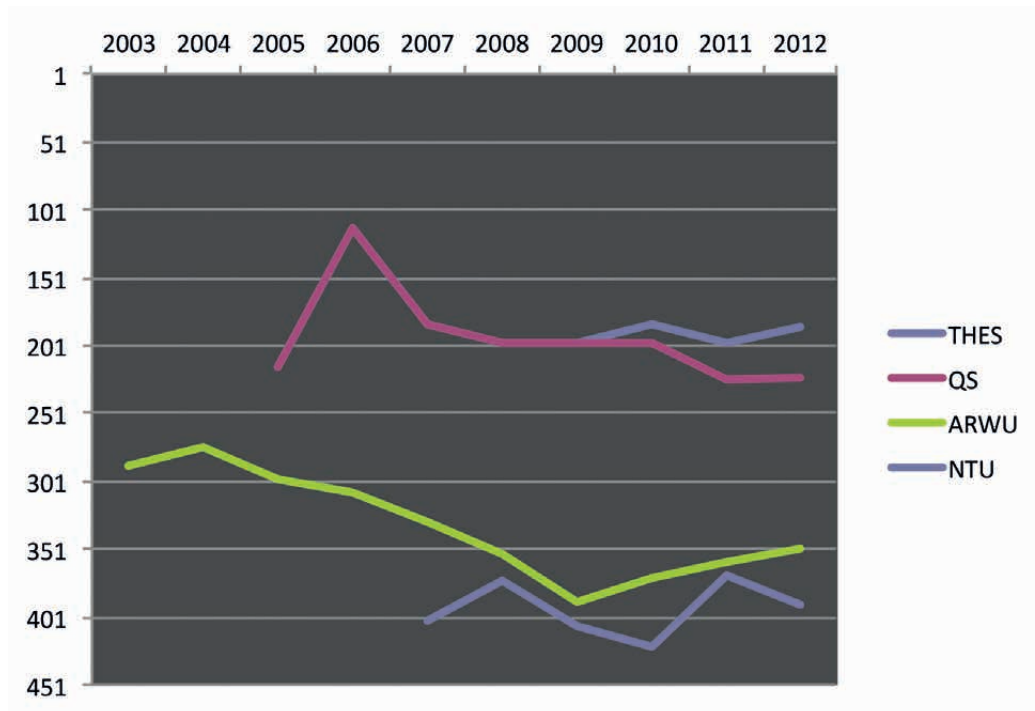
Lidmaatschappen

In 2012 werd professor Clemens van Blitterswijk benoemd tot lid van de KNAW. In totaal zijn zes leden van de KNAW aan de UT verbonden.

2.7.5 Rankings

Er bestaan enkele wereldwijde rankings van universiteiten, die zich vooral baseren op onderzoeksgegevens. In 2012 wist de UT zijn positie in de drie belangrijkste van deze vier rankings te verbeteren.

- In de 'World university rankings' van het Times Higher Education Supplement (THES) neemt de UT wereldwijd positie 187 in.
- In de QS World University ranking behaalde de UT positie 224.
- In de Shanghai Wereldtop-500 van universiteiten (ARWU) is de UT gerangschikt tussen de posities 303 en 401 (de positie is niet exact gespecificeerd).
- In de Taiwanese NTU-ranking bezet de UT positie 391.

Grafiek 2.2 Trends in de positie van de UT in een viertal rankings

3 INTERNATIONALISERING

In de visie op internationalisering 2010-2014 heeft de UT aangegeven dat internationalisering geen doel, maar een middel is om de kwaliteit van onderwijs, onderzoek en het profiel van de instelling als geheel te versterken. Internationalisering is een strategie om getalenteerde studenten en medewerkers aan te trekken.

3.1 Internationalisering van curriculum

3.1.1 Engelstalig onderwijs

In 2012 bood de UT vier bacheloropleidingen in het Engels aan. Sinds het collegejaar 2007/2008 worden vrijwel alle masteropleidingen in het Engels aangeboden. Hiertoe kent de UT de gedragscode voertalen.⁶ Zowel docenten als studenten moeten voldoende geëquipeerd zijn om Engelstalig onderwijs te geven, respectievelijk te volgen. De UT voerde ook in 2012 een actief beleid om het Engels van docenten op peil te brengen en te houden (zie § 6.3.4.2).

Naast het reguliere graadverlenende onderwijs biedt de UT ook een toenemend aantal Engelstalige minoren aan (zie § 1.1.6). Op deze wijze kunnen de eigen studenten al in de bachelor ervaring opdoen met het volgen van onderwijs in het Engels. Verder wordt zo aan buitenlandse (uitwisseling)studenten de mogelijkheid geboden om een samenhangend pakket vakken te volgen op bachelor niveau. In 2012 is een aantal bestaande minoren opengesteld voor uitwisselingsstudenten en zijn drie nieuwe profilerende pakketten ontwikkeld (alle bestaand uit vakken van geaccrediteerd onderwijs).⁷

3.1.2 Internationale mobiliteit

In totaal gingen er in 2012 bijna 800 studenten naar het buitenland voor studie, stage of een studiereis. Daarvan kregen 325 bachelor en master studenten een beurs voor studie of stage in het buitenland, gefinancierd door Erasmus beurzen en/of uit eigen middelen van de UT via het Twente Mobility Fund (uitgaande mobiliteit). Daarnaast vertrokken 473 studenten die zelf voor financiële middelen zorgden.

UT-uitwisselingsstudenten verbleven binnen het Erasmusprogramma gemiddeld 5 maanden bij de buitenlandse partneruniversiteit. Studenten die voor stage binnen het Erasmusprogramma naar het buitenland gingen, verbleven daar in 2011-2012 gemiddeld 3,8 maanden. UT-studenten die buiten het Erasmusprogramma met een beurs weggingen, verbleven gemiddeld korter in het buitenland (3,3 maanden), zonder beurs gingen ze gemiddeld 2,1 maanden. Uitgaande UT-studenten die een beurs ontvingen, kregen gemiddeld 220 euro per maand. In 2012 werden ongeveer 134 studenten geregistreerd als inkomende uitwisselingsstudenten, die merendeels afkomstig zijn uit Zuid-Europa en in toenemende mate uit Scandinavië en Oost-Europa.

In 2012 is er veel aandacht besteed aan nieuwe registratiesystemen, waardoor naar verwachting in 2013 zowel de inkomende studenten beter bediend zullen worden (zowel degree als non-degree seeking) maar ook uitgaande mobiliteit beter geteld kan worden.

⁶ De gedragscode voertalen is terug te vinden op: <http://www.utwente.nl/so/studentenbegeleiding/regelingen/gedragscode/>

⁷ De 'exchange packages' zijn terug te vinden op: <http://www.utwente.nl/internationalstudents/exchange/files/exchangestudypackages/>

3.2 Scholarships

De UT registreert alle beurzen die studenten meebrengen, die al dan niet door de UT beheerd worden. In tabel 3.1 een weergave van het totale beurzenbudget zowel in aantallen studenten die instroomden in 2011 en 2012 en de bijbehorende beursbedragen (bekeken vanuit de gehele studieduur).

Organisatie	Type	Budget 2011	Aantal studenten 2011	Budget 2012	Aantal studenten 2012
University of Twente Scholarship (UTS)	UTS	M€ 1,1	30	K€ 734	26
Overheid EU	NFP, Erasmus Mundus, StuNed, NICHE	K€ 913	34	M€ 3,5	107
Bedrijven	TKH, Wetsus, OCE, NXP	K€ 111	6	0	0
Extern	Azerbaidjan, SWB, MICIT, GETFund, MCIT, Beasiswa Unggulan, Dikti, Conacyt, Oman	K€ 464	16	K€ 640	24
Privaat	Fransen, Prof. de Winter	K€ 25	2	K€ 25	2
Totalen		M€ 2,6	88	M€ 4,9	159

Tabel 3.1 Het totale beurzenbudget 2012 (per 2012 incl. ITC)

De aantallen beurzen zijn vrijwel gelijk gebleven, met uitzondering van de overheidsbeurzen. Dit is te verklaren doordat in 2012 ITC voor de eerste keer is meegenomen in de tellingen. ITC ontving totaal voor 72 studenten M€ 1,8 aan Netherlands Fellowship Programmes (NFP) en NICHE beurzen. Ook voegt het ITC 40 Erasmus Mundus studenten (M€ 1,1) toe aan het budget. Het totale beurzenbudget van M€ 4,9 in 2012 valt daardoor hoger uit dan het totale budget van 2011 (ruim M€ 2,6). Het aantal beurzen dat van het totale budget is gemaakt is in 2012 met 159 studenten hoger dan in 2011 met 88 studenten.

Het University of Twente Scholarship maakt onderdeel uit van het UT Profileringsfonds, waarin voor beurzen in 2012 een bedrag van K€ 840 beschikbaar is gemaakt voor werving van non-EU masterstudenten. Het bedrag in bovenstaande tabel is lager (K€ 734) omdat daarin ook de betalingsverplichtingen voor het tweede masterjaar zijn verdisconteerd. De UTS beurs wordt aan studenten toegekend door de faculteiten. Het overgrote deel van de beurzen die de UT administreert is bedoeld voor een UT masteropleiding.

Tenslotte zijn in de NFP middelen, in tegenstelling tot de andere beurstypes, ook PhD (3,7% van dit totaalbedrag) en korte cursus studentbeurzen meegeteld.

3.3 Internationale relaties

De UT heeft in 2012 in totaal circa 272 contracten met 144 verschillende instellingen binnen de EU en circa 56 contracten met instellingen buiten de EU. Deze contracten hebben tot doel, naast onderzoekssamenwerking, in toenemende mate de mogelijkheden tot het opzetten van joint of dubbeldiploma programma's te exploreren, de studentmobiliteit te bevorderen dan wel te ondersteunen en daarmee de internationalisering van de UT te bevorderen.

In 2012 is het aantal Erasmus agreements ongeveer gelijk gebleven ten opzichte van 2011, maar een verschuiving in contacten is merkbaar. Een aantal contracten met name met Turkse instellingen is beëindigd en daarvoor in de plaats zijn er nieuwe Erasmus contracten getekend met bijvoorbeeld Scandinavische en Poolse universiteiten. In 2012 heeft de UT veel aandacht besteed aan het opbouwen van relaties die hebben geleid tot samenwerkingsovereenkomsten met nieuwe partners in niet-EU landen, in aansluiting op het UT doellandenbeleid.

Een belangrijke activiteit in 2012 was het bezoek aan Australië. Daar heeft de UT acht universiteiten bezocht in verband met de bestaande samenwerking op het gebied van onderzoek en studentuitwisseling.

3.4 Flankerende voorzieningen

3.4.1 Toelating

Binnen het Admission Office is gewerkt aan verdere afstemming voor het aanmeld- en toelatingsproces met de faculteiten om dit traject zo efficiënt mogelijk te laten verlopen. De toelatingseisen tot de master opleidingen zijn verder geüniformeerd en er wordt gewerkt aan de versnelling van het aanmeldproces, waardoor aspirant masterstudenten binnen twee weken na aanmelding te horen krijgen of ze worden toegelaten. Alle communicatie-uitingen en procedures worden op de UT getoetst aan de eisen van de gedragscode internationale studenten.⁸

3.4.2 Huisvesting internationale studenten en medewerkers

De UT spant zich in om voor internationale studenten gedurende het eerste jaar van hun verblijf gemeubileerde woonruimte te kunnen aanbieden. Voorheen probeerde de UT gedurende twee jaar woonruimte te regelen voor internationale studenten, echter door de geprognostiseerde groei van het aantal internationale studenten is het voor de UT niet mogelijk aan de (toekomstige) vraag te voldoen. Hiernaast bleek de gemiddelde verblijfsduur van een internationale student langer dan twee jaar te zijn; studenten moesten toch op enig moment zelf woonruimte regelen. Ten einde de student te helpen zelfstandig woonruimte te vinden is een zogenaamd Handbook for Alternative Accommodation⁹ opgesteld.

Op dit moment biedt de UT 308 kamers aan op de Campus, 70 kamers in het ITC Hotel en 99 kamers in de Stadsweide (de laatste twee locaties liggen in het centrum van Enschede). Na gereedkomen van het gebouw Hogekamp (herontwikkeling tot Student Hotel) komt er mogelijk meer woonruimte vrij op de campus.

⁸ De gedragscode internationale studenten is terug te vinden op:
<http://www.internationalstudy.nl/pagina/gedragscode-en-reglementen>

⁹ Het handbook for Alternative Accommodation is terug te vinden op:
<http://www.utwente.nl/internationalstudents/housing/files/handbookalternativeaccommodation.pdf>

4 VALORISATIE

De Universiteit Twente staat bekend als ondernemende research universiteit en heeft op dat gebied een ongeëvenaard track record. Al meer dan 30 jaar stimuleert de universiteit ondernemerschap en zoekt zij actief de samenwerking met het bedrijfsleven op. Dit heeft geresulteerd in samenwerking met Saxion, de Provincie Overijssel, de regio Twente en de gemeente Enschede in Kennispark Twente,¹⁰ dat namens deze partijen ondernemerschap en innovatie stimuleert en een integrale ondersteuning aanbiedt. Daartoe zijn de middelen van alle genoemde partijen, inclusief die van de UT, ondergebracht in de stichting Kennispark. Hierdoor is de Universiteit Twente samen met de Kennispark-partners in staat een totale agenda te onderhouden waarmee ondernemerschap en innovatie in de regio wordt gefaciliteerd: van ondernemende universiteit naar ondernemende regio.

De doelstelling van Kennispark Twente is om 10.000 nieuwe, hoogwaardige arbeidsplaatsen te realiseren voor 2025. Vanuit deze ambitie werken de UT, Saxion, de provincie Overijssel, de regio Twente en de gemeente Enschede aan het creëren van een omgeving waarin alle randvoorwaarden voor kennisintensief ondernemerschap aanwezig zijn. Als valorisatieschil van de Universiteit Twente en Saxion werkt Kennispark Twente aan een veelheid van activiteiten die bijdragen aan dit doel. De activiteiten zijn in te delen in drie programmalijnen: starten en groeien, innovatief ondernemen en het ontwikkelen van een inspirerend vestigingsklimaat.

4.1 Starters en groeiers

Starten en groeien is een traditioneel sterke lijn in Twente. Activiteiten betreffen ondersteunende faciliteiten voor startende ondernemers, awareness, incubatie, screening, scouting, training, vroege financiering en business development. Deze activiteiten beogen het realiseren van meer en betere business cases en het versterken van het vermogen de groeipotentie volledig te benutten. De aantallen starters zijn over de gehele linie groeiend.

Het aantal starters wordt jaarlijks onderzocht.¹¹ Daarbij wordt een groslijst gemaakt op basis van een groot aantal informatiebronnen, zoals bijvoorbeeld eigen business development, ondersteunde starters en nieuwe vestigingen op het Business & Science park. Hieruit worden de echte start-ups gefilterd, waarvan geldt dat zij bij de Kamer van Koophandel zijn ingeschreven en voldoen aan ten minste één van de volgende vier kenmerken:

1. gebaseerd op een (UT) patent,
2. gebaseerd op unieke kennis (patenten maar ook andere unieke kennisposities op UT),
3. gebruikmakend van 'Kennispark producten' in het ecosysteem, en tot slot de ruimste groep:
4. ontstaan op basis van zelfstandig initiatief (niet opgenomen in tabel 4.1).

	Aantal
UT patent based	6
Patent based	8
Research based	13
Ecosystem based	17
Totaal	44

Tabel 4.1 Start-ups, resultaat 2012

¹⁰ Meer informatie over de Stichting Kennispark Twente is terug te vinden op: <http://www.kennispark.nl/>

¹¹ Dit gebeurt door Paul Bijleveld van het Saxion lectoraat Regionale Ontwikkeling:
http://saxion.nl/leefomgeving/site/onderzoek/lectoraten/regionale_ontwikkeling/

Voor de starters op basis van Intellectueel Eigendom zijn door de business development activiteiten de afgelopen jaren in aantal toegenomen. Jaarlijks produceert het systeem circa 60 nieuwe starters vanuit de UT, waarvan ongeveer de helft op unieke kennis is gebaseerd. De voorbereiding van mensen op ambitieus ondernemerschap is fors versterkt via het Venture Lab initiatief van de UT en Saxion. In het regulier onderwijs wordt onder aanvoering van the Netherlands Institute for Knowledge Intensive Entrepreneurship (NIKOS)¹² de ondernemerschapscomponent versterkt. Door middel van een veelheid aan initiatieven is de awareness rond ondernemerschap en de waarde van kennis over de afgelopen jaren verhoogd. Rondom ondernemerschap en studenten werkt de UT daartoe samen met de Student Union.¹³ Verder wordt een en ander uitgevoerd in aansluiting met het nationaal valorisatieprogramma van Technopartner.

Tot slot is het ecosysteem voor financiering over de hele linie fors versterkt. De stichting Kennispark Twente ziet met de terugtrekkende banken en de opdroging van het subsidiesysteem een gat ontstaan in de financiering rond valorisatie. De publieke kant financiert minder ver door, terwijl de markt zich terugtrekt richting veiligere producten. Dit gat dient opgevuld te worden met risicokapitaal, wat in Nederland matig voorhanden is en waarvoor nog geen goede ervaringsbasis bestaat. Op de korte termijn levert dit risico's op, zowel in de doorgroei van kansrijke initiatieven als onnodige fouten bij investeringen in dit segment. De stichting Kennispark Twente werkt hard aan een compleet en snel lerend ecosysteem voor financiering, waarin met name de nieuwe publieke revolverende fondsen een belangrijke rol kunnen gaan spelen.

Voor de komende periode worden de genoemde activiteiten geconsolideerd. Daarnaast is Kennispark doende om zoveel mogelijk een verdienmodel onder het systeem te realiseren. Daarnaast wordt met de oplevering van de nieuwe incubator in de Gallery een sprong gemaakt in het bieden van een uitdagende en rijke omgeving aan startende en groeiende bedrijven.

4.2 Innovatief ondernemen

Innovatief ondernemen betreft de verbinding met bestaande regionale ondernemingen en het versterken van het vermogen om productief samen te werken. Activiteiten betreffen gezamenlijke open innovatiecentra (zoals het Center for Medical Imaging met Siemens, TPRC met Boeing, ten Cate en Stork en XUV Optics met ASML, Zeiss, Panalytical, Demcon en anderen), gezamenlijke locaties/faciliteiten (zie bijlage J).

Via roadmap development, het door industrie en kennisinstellingen identificeren en uitwerken van de grootste kansen voor gezamenlijke innovatie tussen bestaande industriële actoren, wordt het innovatief ondernemen in samenwerking met de industrie regiobreed versterkt. Een provinciaal/regionaal investeringsfonds wordt ingezet om kansrijke cases te financieren. Hiermee wordt ingezet op de versterking van groei en duurzaamheid op basis van innovatie en op versterking van de cultuur en het vermogen tot samenwerking.

Over de afgelopen jaren is een groei te zien in het aantal open innovatiecentra. Deze ontwikkelen zich uitstekend. Dit model zal worden voortgezet met nieuwe initiatieven in de toekomst. Het proces van roadmap development met de regionale industrie is in 2012 versterkt via een aantal nieuwe ingrepen onder de naam "Innovatiesprong." Daartoe behoort tevens het provinciaal/regionaal investeringsfonds. In de afgelopen jaren is M€ 265 aan projecten gerealiseerd in deze activiteit, met financiering van industrie, provincie, regio, het Rijk en EU, naast de inbreng van de kennisinstellingen.

¹² Meer informatie over de NIKOS is terug te vinden op: <http://www.utwente.nl/mb/ba/>

¹³ Meer informatie over de Student Union is te lezen in hoofdstuk 5 of terug te vinden op: <http://www.studentunion.utwente.nl/>

Kennisportals

De kennisportals functioneren goed, zowel voor de commerciële als de maatschappelijke vraag, waarvan er samen jaarlijks meer dan 200 worden verwerkt. De kennisportal Wetenschapswinkel is behandeld in § 1.5, de andere portal betreft www.kennisvraag.nl.

Kennisvraag is een initiatief van Kennispark met dezelfde functie als de Wetenschapswinkel, alleen bemiddelen zij bij kennisvragen uit het bedrijfsleven in plaats van uit de non-profitsector. Het doel van de portal is het laagdrempelig (en goedkoop) beschikbaar stellen van wetenschappelijke kennis ten behoeve van het Midden en Klein Bedrijf. Kennisvraag.nl biedt het bedrijfsleven de juiste ingang tot kennis van de UT en Saxion. Het biedt hulp bij het vinden van de juiste weg, elke kennisvraag wordt aan een passende kennispartner gekoppeld.

In 2013 wordt dit portalsysteem weer opgefrist, met als doel de vraag naar stages, naar capaciteit en naar kennis optimaal te beantwoorden.

4.3 Inspirerend vestigingsklimaat

Acquisitie van bedrijven die belangrijk zijn voor het ecosysteem levert een belangrijke bijdrage aan de groei en de kwaliteit van het ecosysteem. Kennispark Twente zet zich vooral in op de bereikbaarheid en beschikbaarheid van talent, kennis, risicokapitaal en faciliteiten in de regio en op het fysieke Kennispark rond de UT. Daarnaast wordt het fysieke Kennispark verder ontwikkeld op basis van een Masterplan, waarin functionaliteit, groei, bereikbaarheid, ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid de komende jaren krachtig worden gestimuleerd. Deze aanpak wordt ook aangeboden naar andere campusinitiatieven in de regio.

In de afgelopen jaren is door een aantal ingrepen een functionele herinrichting op gang gebracht van campus en Business & Science Park, met het doel de verdere commerciële ontwikkeling optimaal in te bedden in de onderwijs en onderzoeksfuncties van de UT, en wel in samenhang met de voorzieningen voor bijvoorbeeld horeca en leisure in het gebied. Dit proces wordt begeleid door een Masterplan dat door alle betrokken partijen is vastgesteld. De ontwikkeling van het gebied is volop in gang: het viaduct is weggehaald, nieuwe kavels zijn in ontwikkeling, het oude UT-gebouw Langezijds wordt omgevormd tot een nieuwe voorziening voor zeer kennisintensieve bedrijven inclusief een incubatorfunctie, en het stationsgebied inclusief de route naar de UT wordt heringericht. De aanwas van nieuwe banen op het park is gestegen naar enkele honderden per jaar en de interesse blijft groot.

De komende jaren wordt de marketing en acquisitie van het fysieke Kennispark verder versterkt, en zullen andere campusinitiatieven in de regio worden ondernomen.

4.4 Resultaten

In de samenwerking met Kennispark is de Universiteit Twente de grootste speler. De samenwerking zorgt voor een verdere verbetering van het valorisatieresultaat. Dit leidt niet alleen tot de start van 50 à 60 nieuwe innovatieve bedrijven per jaar, jaarlijks zo'n 10% van de Deloitte Fast Technology 50 in de Benelux (de snelst groeiende technologiebedrijven), maar ook tot vele private investeringen in ondernemingen en een van de grootste innovatiecampussen van het land, met in totaal 384 bedrijfsvestigingen en in 2011¹⁴ een groei met bijna 500 arbeidsplaatsen.

¹⁴ De gegevens over 2012, afkomstig uit een provinciale database, zijn nog niet beschikbaar.

5 CAMPUS

De campus levert een belangrijke bijdrage aan de positionering en profilering van de UT. De permanente opdracht is een geschikte plek te bieden waar de academische vorming plaatsvindt. De UT-campus biedt de aankomende studenten meer dan andere Nederlandse universiteiten, zoals woon-, sport-, culturele en horecafuncties. Maar de UT wil de belevingswaarde van de campus versterken. De doelstelling in de campusvisie¹⁵ is gedefinieerd als dé plek voor ontmoeting, ontwikkeling en verbinding. Deze plek verwijst naar respectievelijk de uitdagingen, ontdekkingen en uitvindingen die het onderzoek aan de UT met zich meebrengt en waarover in het onderwijs gedoceerd wordt én de interactie die nodig is om tot nieuwe ontdekkingen en voortschrijdende inzichten te komen. De campus kan fungeren als 'etalage' voor de toepassing van onze onderzoeksresultaten, bijvoorbeeld op het gebied van duurzame energie.

Met het stimuleren van ontmoeting, ontwikkeling en verbinding wordt ook de financiële basis van de campus versterkt. Dit houdt in dat niet alleen studenten en medewerkers van de UT als doelgroep beschouwd worden, maar ook derden. Wil de campus echt open en toegankelijk zijn, dan moeten meerdere doelgroepen zich hier welkom voelen. Een belangrijk aandachtspunt voor de nieuwe campusmanager is ervoor te zorgen dat de Eenheid Campus zoveel mogelijk als één geheel naar buiten treedt. Belangrijke projecten zijn het zoeken van strategische partners op het terrein van sport, cultuur en evenementen en het in balans brengen van inkomsten en uitgaven. De begrotingen Sport- en Cultuurcentrum zijn vooralsnog gescheiden begrotingen. De Eenheid Campus zal echter als geheel moeten zorgen voor gezamenlijke bezuinigingen.

In de Campusvisie was ook een organisatieverandering opgenomen. Per januari 2012 is de Eenheid Campus binnen de Concerndirectie Algemene Zaken formeel van start gegaan. De Eenheid Campus wordt gevormd door het Evenementenbureau, het Reserveringsbureau, het Sportcentrum, het Vrijhof Cultuurcentrum en Campusmanagement. De eenheid is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Campusvisie. Er zijn verschillende werkgroepen binnen de Eenheid Campus gevormd. Onderwerpen die hierin behandeld worden, zijn onder andere financiën, marketing en communicatie, toegangscontrolesysteem, behoefte-onderzoek sport en cultuur en de website. Het praktisch uitvoeren hiervan voor de verschillende afdelingen en het samensmeden van deze afdelingen tot één geheel behoeft nog de nodige inspanningen. De campusmanager heeft per 1 juli 2012 een functie extern aanvaard. Tot die datum heeft de directeur Facilitair Bedrijf als waarnemend campusmanager gefungeerd. De nieuwe campusmanager is in januari 2013 gestart.

In de tweede helft van 2012 is onder andere aandacht besteed aan de voorbereiding van een Visie op Vrije sport en van de realisatie van de financiële taakstelling, een en ander in nauwe afstemming met de Student Union omdat het beleid voor sport en cultuur wat betreft het studentgedeelte is gedelegeerd aan de SU. De SU is een door studenten bestuurde organisatie die de belangen behartigt van alle studenten aan de UT. Ruim 100 verenigingen, commissies en stichtingen waaronder de studie-, sport-, cultuur- en gezelligheidsverenigingen, vormen samen de Student Union. De missie van de Student Union is: "Het bevorderen van de academische vorming en het welzijn van de studenten aan de Universiteit Twente."

Onzekere factor voor de ontwikkeling van de campus zijn de maatregelen van het Rijk ten aanzien van onder andere studieduur, basis-/aanvullende beurs en de duur van de ov-kaart. Studenten zijn en blijven uitermate belangrijk voor de levendigheid op campus, bijvoorbeeld via bestuursfuncties van verenigingen en het organiseren van evenementen op de campus.

¹⁵ In 2011 hebben het CvB en de Uraad met de Campusvisie 'Van experiment in het bos naar living lab' ingestemd.

6 SOCIAAL JAARVERSLAG

6.1 Ontwikkelingen organisatie

In 2012 gold een selectieve vacaturestop voor alle Ondersteunend en Beheerspersoneel (OBP) functies UT breed, met uitzondering van die functies binnen de faculteiten die behoren tot de functiefamilie Onderwijs en Onderzoek ondersteuning en de functiefamilie Studentgerichte Ondersteuning. Alleen voor deze functiefamilies en Wetenschappelijk Personeel (WP) kon geworven worden zonder toestemming van het College van Bestuur.

6.2 Ontwikkelingen personele bezetting

6.2.1 Personele bezetting

De personele bezetting is af te lezen uit de volgende tabellen. De totale personeelsomvang is in 2012 zowel in absoluut aantal medewerkers als in aantal full-time equivalenten (fte) licht gedaald. De verhouding tussen het WP:OBP blijft 60:40.

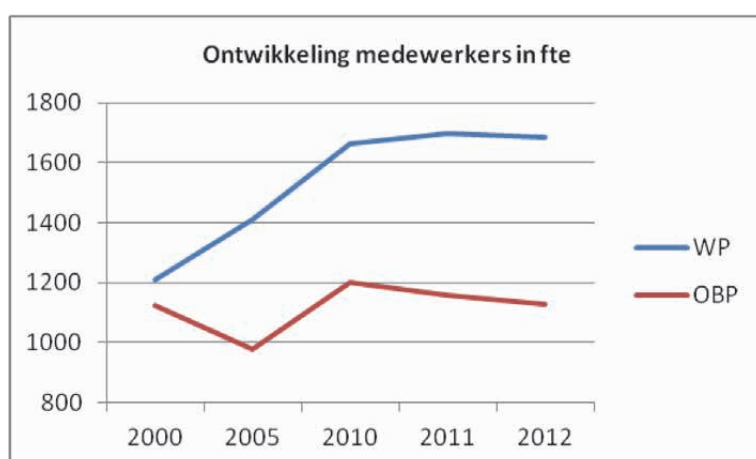
De instroom / uitstroom van het aantal medewerkers bedroeg in 2012 voor het WP 350/360 en voor het OBP 86/110.

In 2010 is er een benchmark gehouden naar de overhead bij de Nederlandse Universiteiten. Eind 2010 bedroeg de generieke overhead 21,4%. Deze is inmiddels in 2012 gedaald naar 19,9%. Het streven is erop gericht dat de generieke overhead eind 2015 is gedaald naar 19%. Hierover zijn prestatieafspraken gemaakt met het ministerie van OCW (zie bijlage J).

Jaar	Personen			FTE		
	Totaal	WP	OBP	Totaal	WP	OBP
2012	3190	1856	1334	2814	1684	1130

Perc. FTE	
WP	OBP
60%	40%

Tabel 6.1 Ontwikkeling verhouding WP in personen en in fte

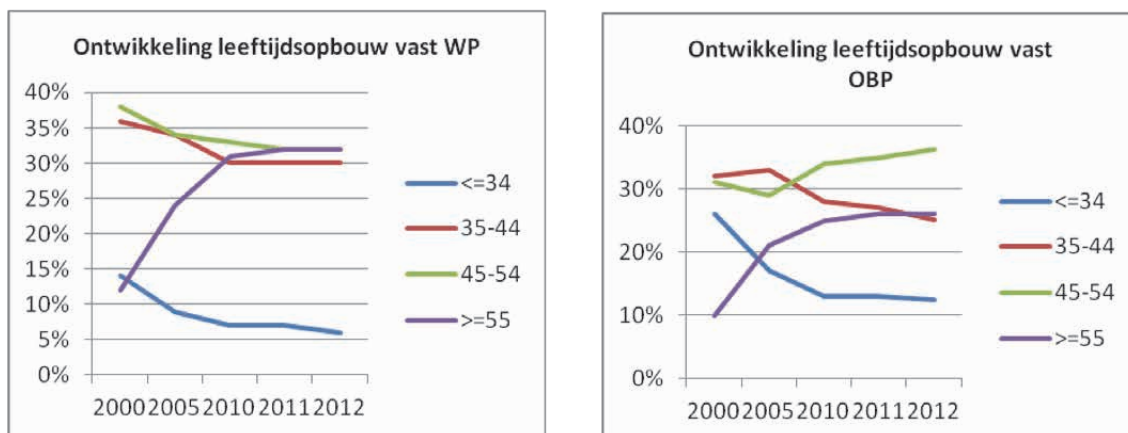
Grafiek 6.1 Ontwikkeling verhouding WP in ft

6.2.2 Leeftijdsopbouw

Het percentage medewerkers dat ouder is dan 55 jaar (WP en OBP) stijgt nog steeds. Bij het WP betreft deze categorie een derde van de WP medewerkers. Bij het OBP stijgt het percentage in de leeftijd 45-54 ook nog steeds. Zowel bij het WP als het OBP betreft het percentage medewerkers dat ouder is dan 45 meer dan 60%.

Jaar	WP				OBP			
	<=34	35-44	45-54	>=55	<=34	35-44	45-54	>=55
2012	6%	30%	32%	32%	12%	25%	36%	26%

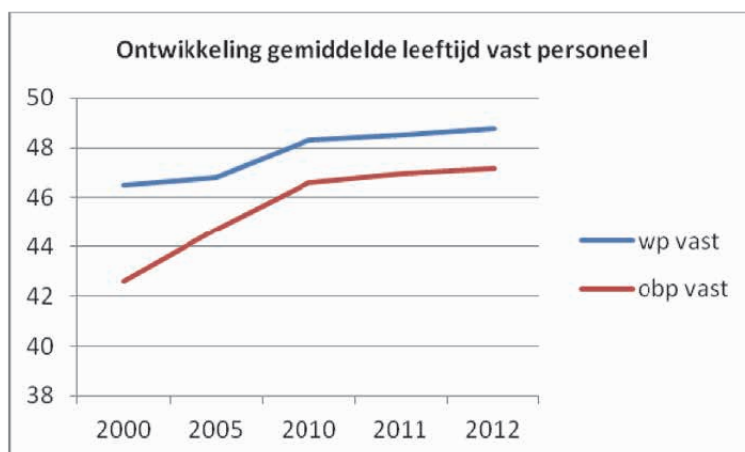
Tabel 6.2 Leeftijdsopbouw medewerkers met een vast dienstverband

Grafiek 6.2 Leeftijdsopbouw medewerkers met een vast dienstverband

Jaar	WP			OBP		
	Totaal	Vast	tijdelijk	Totaal	vast	tijdelijk
2012	37,6	48,8	31,3	46,2	47,2	35,6

Tabel 6.3 Gemiddelde leeftijd WP en OBP

Grafiek 6.3 Gemiddelde leeftijd WP en OBP

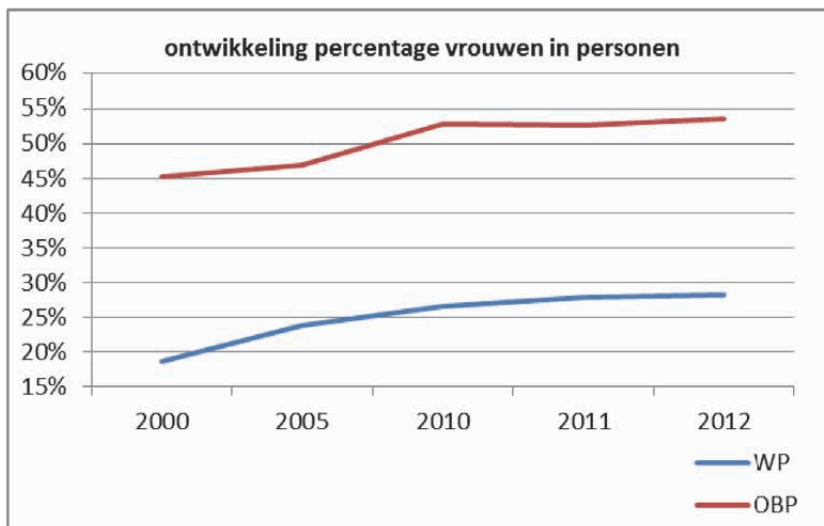
6.2.3 Verhouding vrouwen en mannen

Het percentage vrouwen is bij het WP licht gestegen en bij het OBP nagenoeg gelijk gebleven.

Jaar	Totaal		WP		OBP	
	OBP	WP	Man	vrouw	man	vrouw
2012	1333	1857	1331	526	620	713

WP		OBP	
man	vrouw	man	vrouw
72%	28%	47%	53%

Tabel 6.4 Verhouding mannen en vrouwen WP en OBP

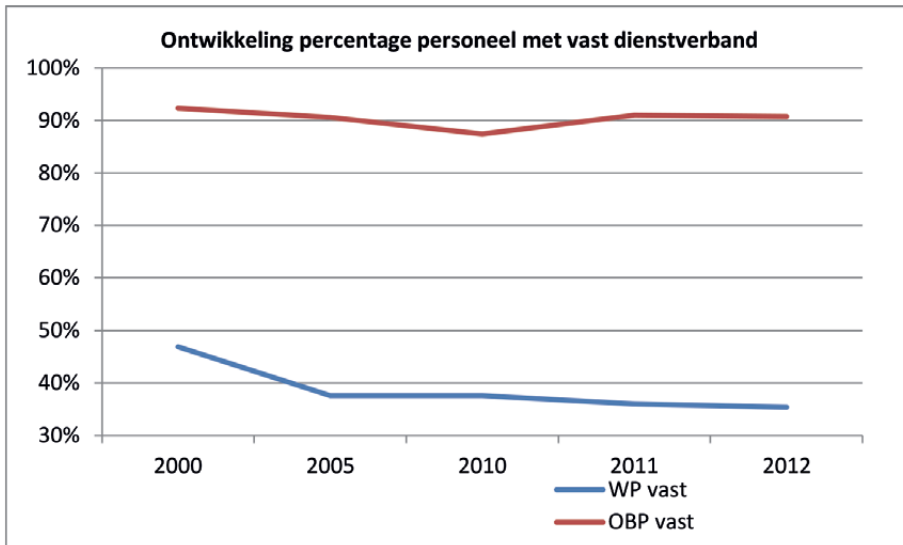
Grafiek 6.4 Percentage mannen en vrouwen WP en OBP

6.2.4 Dienstverband vast en tijdelijk

Bij het OBP is het aantal vaste dienstverbanden gelijk gebleven. Een verklaring hiervoor is de vacaturestop voor het OBP, waar kritisch gekeken is naar het toekennen van vaste dienstverbanden. Het vaste WP is licht gedaald, een trend die vanaf 2010 is ingezet.

Jaar	WP		OBP	
	vast	Tijd	vast	tijd
2012	35%	65%	91%	9%

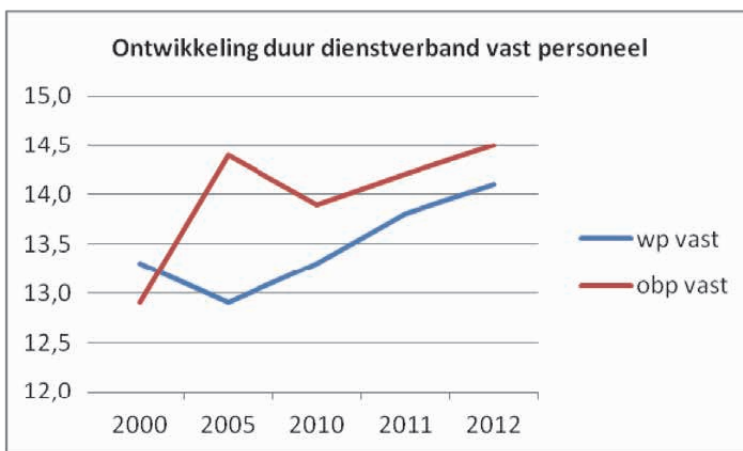
Tabel 6.5 Percentage dienstverbanden vast en tijdelijk WP en OBP

Grafiek 6.5 Percentage dienstverbanden vast WP en OBP

6.2.5 Duur dienstverband vast personeel

De gemiddelde duur van een vast dienstverband neemt sinds 2005 toe voor het WP. Bij het OBP stijgt de gemiddelde duur van het dienstverband sinds 2010. De toename is toe te schrijven aan de vacaturestop, waardoor er minder instroom is en tijdelijke dienstverbanden minder zijn omgezet in vaste dienstverbanden.

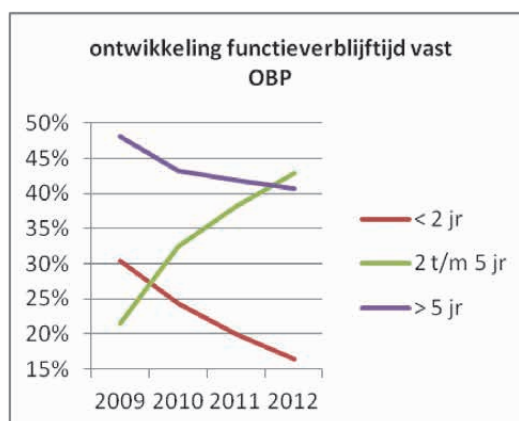
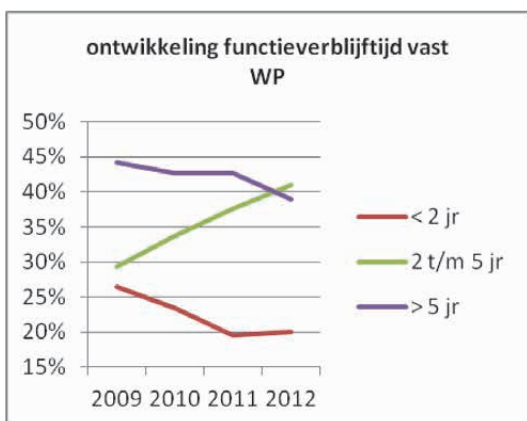

Grafiek 6.5 Ontwikkeling duur dienstverband van personeel

	Totaal	< 2 jr.	2 t/m 5 jr.	> 5 jr.
WP	578	116	237	225
OBP	1145	188	491	466

< 2 jr.	2 t/m 5 jr.	> 5 jr.
20%	41%	39%
16%	43%	41%

Tabel 6.6 Ontwikkeling functieverblijftijd

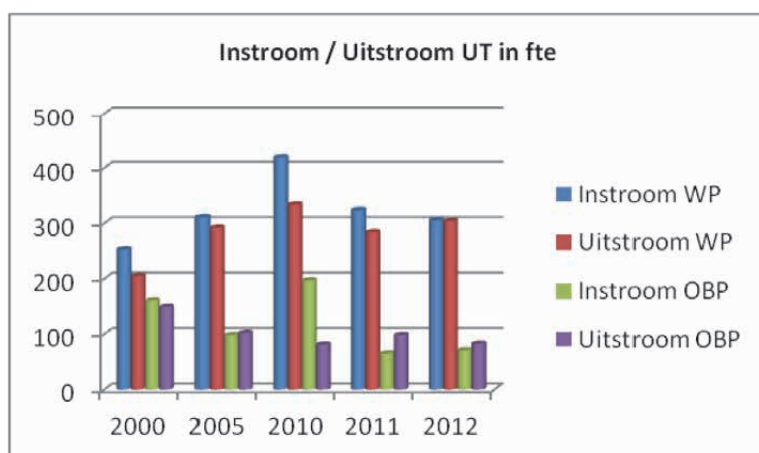
Grafiek 6.6 Ontwikkeling functieverblijftijd

6.2.6 Instroom en uitstroom personeel

De instroom afgezet tegen de uitstroom in fte's ligt nagenoeg gelijk bij het WP. Bij het OBP is er een iets hogere uitstroom. In vergelijking met 2011 zijn de totale cijfers nagenoeg gelijk gebleven.

Jaar	Instroom						Uitstroom					
	Personen			FTE			Personen			FTE		
	Totaal	OBP	WP	Totaal	OBP	WP	Totaal	OBP	WP	Totaal	OBP	WP
2012	436	86	350	377	71	306	470	110	360	387	83	304

Tabel 6.7 In- en uitstroom van WP en OBP

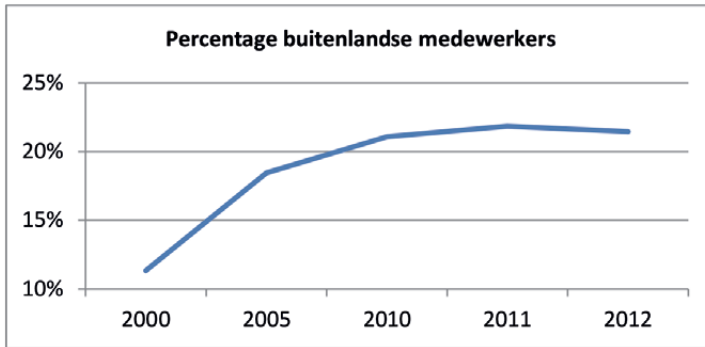
Grafiek 6.7 In- en uitstroom van WP en OBP

6.2.7 Buitenlandse medewerkers

Tot 2011 is het aantal buitenlandse medewerkers gestegen. Dit sluit aan bij het beleid om meer buitenlandse medewerkers (talenten) aan te trekken. In 2012 is het percentage buitenlandse medewerkers licht gedaald ten opzichte van 2011. Deze ontwikkeling is onder andere te verklaren door de teruggang van derde geldstroom-middelen, waardoor er minder vacatures zijn waarvoor internationaal geworven kan worden.

Jaar	NL	OV	Perc.
2012	2506	684	21%

Tabel 6.8 Percentage buitenlandse medewerkers

Grafiek 6.8 Percentage buitenlandse medewerkers

6.3 Ontwikkelingen personeelsbeleid

6.3.1 Management Development

De UT investeert continu in de ontwikkeling van ons management. De UT doet dat door het ondersteunen van de individuele ontwikkeling van leidinggevend en het collectieve leren. Doel is het krijgen en behouden van kwalitatief hoogwaardig management.

Het in 2010 gestarte leiderschapsontwikkelingsprogramma in samenwerking met Krauthammer is in 2012 afgerond. De thema's van dit driedaagse programma zijn persoonlijk leiderschap, verandermanagement en talentmanagement. In 2012 draaiden er nog twee groepen. In totaal namen 160 leidinggevend deel aan het programma.

De managementontwikkelingsprogramma's voor Academisch Leiderschap, Professioneel Leiderschap en Effectief begeleiden en coördineren zijn ook in 2012 uitgevoerd. In 2012 hebben in totaal 37 leidinggevend deelgenomen aan deze leergangen. Het ontwikkelaanbod wordt georganiseerd door het Career Development Centre (CDC).

6.3.2 Talentmanagement

Tenure Track

Bijzondere aandacht binnen het talentbeleid verdient de Tenure Track. Deze staat open voor zeer getalenteerde wetenschappers die naar verwachting kunnen uitgroeien tot hoogleraar (met een aanstelling als Hoogleraar-2). Het doel van de tenure track is het aanstellen van excellent presterende hoogleraren met een eigenstandig wetenschappelijk profiel.

Met de implementatie van het Tenure trackstelsel vergroot de UT haar aantrekkingskracht voor talentvolle wetenschappers en beoogt zij een kwaliteitsverhoging van haar resultaten. In 2012 is het Tenure Track-beleid geharmoniseerd en sinds november 2012 is een UT-breed beleidskader vastgesteld. Eind 2012 heeft iedere faculteit van de UT een start gemaakt met het Tenure Tracksysteem. Tevens zijn eind 2012, binnen de UT verdeeld over zes faculteiten, 78 Tenure Trackers actief.

Diversiteit

Om tegemoet te komen aan de toenemende vraag aan talent en omdat diversiteit in de top van een organisatie leidt tot betere prestaties investeert de UT in de in- en doorstroom van vrouwen naar de top. De UT heeft haar ambities vertaald naar streefwaarden, zie tabel 6.9. Bij het WP ligt het percentage vrouwen aan de top op koers voor de streefwaarden die zijn vastgesteld voor 2014. De groei van vrouwen in de subtop blijft achter bij de streefcijfers. Bij het OBP liggen de percentages in lijn met de streefwaarden voor 2014.

Streefcijfers %	WP	2012	
Top	13	12,5	Directeur onderwijs/onderzoek, voorzitter vakgroep, hoogleraar, decaan
Subtop	22	16,1	UHD, docent 1, onderzoeker 1
Streefcijfers %	OBP	2012	
Top	29	26,9	Schaal >14
Subtop	37	31	Afdelingshoofd

Tabel 6.9 Streefcijfers diversiteitsbeleid

Naast beleidsontwikkeling, kaderstelling en monitoring van diversiteit is in 2012 het aantrekken en behouden van talentvolle vrouwen gestimuleerd door de organisatie van het mentorenprogramma (21 mentees namen deel, waarvan 9 vrouw), de organisatie van twee loopbaantrainingen (21 deelnemers), de ondersteuning van het ambassadeursnetwerk, het Female Faculty Network Twente en het OBP vrouwenetwerk.

HR strategy for researchers logo

De UT heeft in 2012 besloten deel te nemen aan het project 'Human resources strategy for researchers.' Daarmee is de UT voornemens het Europese handvest voor onderzoekers en de Europese gedragscode voor de rekrutering van onderzoekers in het personeelsbeleid te integreren. Voor de implementatie van de beginselen van het handvest en de gedragscode is een procedure ontwikkeld. Instellingen die de procedure doorlopen verwerven het logo HR-Excellence in research.

De Europese Commissie wil de openheid en transparantie van de arbeidsmarkt voor onderzoekers stimuleren. De gezamenlijke Nederlandse universiteiten zien in het handvest en de gedragscode een middel om de loopbaanontwikkeling van onderzoekers te bevorderen. Het handvest en de gedragscode bevatten 40 principes en vereisten, waarvan er 12 van toepassing zijn op onderzoekers, 19 gelden voor werkgevers van onderzoekers en financiers van onderzoek en 9 zijn gericht op de werving en selectie van onderzoekers. De principes en vereisten hebben betrekking op: ethische en professionele aspecten (11), recruitment (10), arbeidsvoorwaarden en sociale zekerheid (14) en ontwikkeling (5).¹⁶

Medewerkersonderzoek

In mei 2012 heeft de Universiteit Twente opnieuw een Medewerkersonderzoek uitgevoerd. Aan het onderzoek namen in totaal 1800 medewerkers deel (56,7%). Het responspercentage is in vergelijking tot het vorige onderzoek (2009) met 11% toegenomen.

In juli 2012 zijn de resultaten van het Medewerkersonderzoek aan alle faculteiten en diensten ter beschikking gesteld. Vervolgens zijn deze eenheden in september 2012 gestart met het bespreken van de resultaten, gevolgd door het in oktober 2012 vaststellen van actieplannen per eenheid.

Ten aanzien van de resultaten en uitkomsten is het onderzoek van 2012 in grote lijnen vergelijkbaar met het onderzoek van 2009. Qua algemene tevredenheid is net als in 2009 sprake van het rapportcijfer 7.4.

Het algemene beeld van de Universiteit Twente is dat van een organisatie waar medewerkers relatief tevreden, betrokken en bevlogen zijn. Tegelijkertijd heeft het onderzoek ook duidelijk gemaakt dat de organisatie op diverse onderdelen nog winst kan boeken. De focus zal daarbij in de komende jaren liggen bij de onderwerpen 'Klantgerichtheid', 'Communiceren' en 'Ontwikkelingsmogelijkheden voor medewerkers'.

¹⁶ Meer informatie over het project 'Human resources strategy for researchers' is te lezen op: <http://ec.europa.eu/euraxess/index.cfm/rights/strategy4Researcher>

6.3.3 Onderwijsvernieuwing

Het herontwerp van het onderwijs houdt onder meer een wijziging in van taken, rollen en verantwoordelijkheden. HR heeft in het programmabureau Onderwijsvernieuwingen in 2012 advies uitgebracht over de benodigde competentieontwikkeling, inrichting van de onderwijsorganisatie en onderwijsondersteuning.

6.3.4 Learning & Development

In 2012 lag de focus op de thema's: Employability, Docentprofessionalisering en Jaargesprekscyclus.

6.3.4.1 Employability

Huidige en toekomstige externe en interne ontwikkelingen vragen veel van het verandervermogen, de veranderbereidheid, de inzet en motivatie van medewerkers. Optimale, flexibele en duurzame inzetbaarheid van medewerkers is noodzakelijk om de ambities van de organisatie te verwezenlijken.

Hiertoe dient continu geïnvesteerd te worden in opleiding en ontwikkeling van medewerkers. Uitgangspunt is dat medewerkers op gerichte wijze, in het kader van hun professie, in beweging blijven. Als zodanig biedt 'Employability' een kapstok voor verschillende activiteiten op het gebied van ontwikkeling, opleiding, professionalisering en mobiliteit. Een substantieel deel van deze activiteiten worden in de vorm van trainingen verzorgd door het CDC, dat een programma biedt onderverdeeld in zes hoofdthema's: Leiderschap, Onderwijs verzorgen, Onderzoekondersteuning & Grant Winning, Communicatievaardigheden, Persoonlijke Efficiëntie, Loopbaanondersteuning. In totaal omvat het programma meer dan 40 trainingen, waaraan in 2012 in totaal circa 1.050 medewerkers deelgenomen hebben. Dit is een kleine stijging ten opzichte van 2011 en is in lijn met het uitgangspunt zoveel mogelijk medewerkers en leidinggevenden deel te laten nemen aan trainingen. Daarnaast hebben diverse 'maatwerk trajecten' plaatsgevonden.

Loopbaanbegeleiding en coaching

Het CDC biedt, naast trainingen, ook ondersteuning bij de professionele begeleiding van medewerkers en leidinggevenden, via de inzet van gekwalificeerde coaches en gespecialiseerde loopbaanbureaus. In 2012 is de vraag hiernaar met 30% gestegen. Tevens is in 2012 het aantal loopbaanadviesgesprekken met de loopbaanadviseur van het CDC met 40% toegenomen.

Loopbaan4daagse

In het kader van het geleidelijk versterken van de 'Employability' is de samenwerking met andere grote organisaties in de regio geïntensiveerd. Een concreet resultaat hiervan is de Loopbaan4daagse; dit nieuwe initiatief, met de titel 'Hoe groen is het gras bij de burens', is bedoeld om medewerkers op een laagdrempelige wijze kennis te laten maken met een aantal andere organisaties, via de deelname aan speciaal hiertoe ontworpen workshops. De Loopbaan4daagse blijkt een succes en krijgt in 2013 een vervolg.

Mobiliteit

Het bevorderen van de mobiliteit & doorstroom - binnen de organisatie, maar ook naar buiten - is een belangrijk aandachtspunt voor de UT. Het biedt meer mogelijkheden aan jonge en talentvolle medewerkers of medewerkers die toe zijn aan een volgende stap in hun loopbaan. De doorstroom van medewerkers naar andere eenheden binnen de organisatie heeft als voordeel dat er een bredere kijk op de organisatie ontstaat, waardoor de gezamenlijkheid en samenwerking versterkt wordt. Vanwege het belang van interne mobiliteit is dit het afgelopen

jaar voor het eerst specifiek vastgelegd. De cijfers laten zien dat 4,1% van het WP intern is doorgestroomd naar een andere functie en/of andere eenheid, voor het OBP is dit 7,4%.

Ondanks de aandacht voor employability laten de cijfers zien dat de functieverblijftijd en de gemiddelde duur van het dienstverband (zie ook § 6.2.6) relatief hoog zijn bij de UT. Ook de leeftijdsopbouw van de UT (zie ook § 6.2.3), met een percentage van 60% ouder dan 45 jaar, geeft aan dat het inzetten op duurzame inzetbaarheid van cruciaal belang is.

Het komende jaar zal dan ook verder aandacht worden gegeven aan employability door het opzetten van een Employability Point, het evalueren en uitbreiden van het aanbod van het CDC en door verdere intensivering van de samenwerking in de regio. Doel is het bieden van goed werkgeverschap (aantrekken en behoud van talent), bijdrage aan organisatieontwikkeling (flexibiliteit, kennisinhoud, innovatief vermogen), preventie van ziekteverzuim en langdurige uitval, en kostenbeheersing in het kader van eigen risicodragers WW.

Re-integratie na ontslag

De UT voert een actief beleid om medewerkers na ontslag zo snel mogelijk weer aan het werk te krijgen. Zo worden medewerkers in vaste dienst bij dreigend ontslag aangemeld bij de herplaatsingscommissie. De commissie onderzoekt de mogelijkheden voor interne herplaatsing. Waar nodig schakelt de UT re-integratiebureaus, coaches en/of loopbaanadviseurs in.

Daarnaast biedt de UT ondersteuning aan die medewerkers met een goed ondernemersplan die ervoor kiezen als zzp'er te starten. Voor medewerkers met een tijdelijk dienstverband heeft de UT een pilot cursus gegeven, waarin de medewerkers leerden op welke wijze zij hun kansen op de arbeidsmarkt konden vergroten. De pilot werd positief ontvangen. Naast de inzet van deze instrumenten is de UT van mening dat medewerkers die zich blijven ontwikkelen flexibeler zijn op de arbeidsmarkt. Dit is vormgegeven in het employability-beleid (zie hierboven).

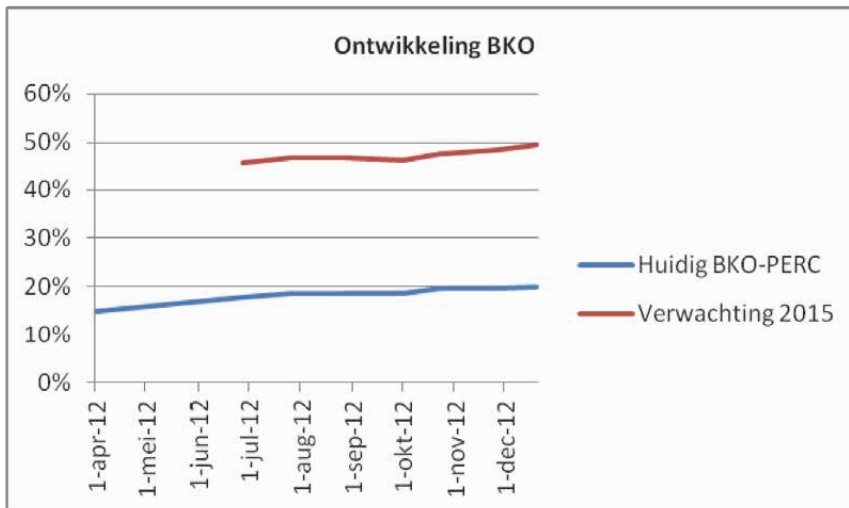
6.3.4.2 Docentprofessionalisering

Docentprofessionalisering kende in 2012 twee speerpunten, namelijk het vergroten van het aantal basiskwalificaties onderwijs (BKO) en het verbeteren van de Engelse taalvaardigheden.

Basis Kwalificatie Onderwijs

Investeren in docentprofessionalisering is belangrijk voor het op peil houden en verbeteren van de onderwijskwaliteit. Landelijk staat het BKO-beleid hoog op de bestuurlijke agenda. Een belangrijke indicator is: 'Docentkwaliteit'. De hiervoor gehanteerde streefwaarde is het 'percentage docenten met een Basiskwalificatie Onderwijs'.

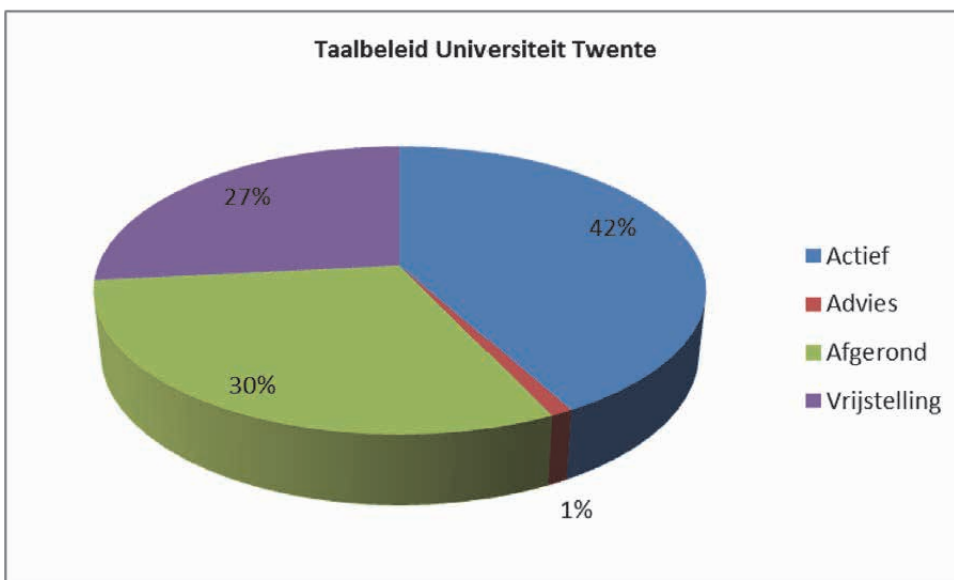
De UT geeft sinds 2008 invulling aan de BKO kwalificatie van docenten. In 2012 heeft zij hieraan een verdere, stevige impuls gegeven door organisatiebreed in te zetten op het certificeren van de zittende staf. De UT heeft daarbij gekozen voor een gedifferentieerde aanpak voor nieuwe, ervaren en zeer ervaren docenten (>20 jaar werkervaring). Het betreft medewerkers met een vast of tijdelijk dienstverband, met een deeltijd- of voltijdsaanstelling, met de UFO-profielen HGL, UHD, UD of Docent. In december 2012 bedroeg het percentage van BKO-waardige docenten 20%. Met OCW is afgesproken dat dit percentage voor eind 2015 is verhoogd tot 45%. Hiertoe wordt de voortgang van het BKO-beleid frequent bijgehouden. Op basis van de tussentijdse evaluaties en de activiteiten die in faculteiten worden ondernomen, is de verwachting dat daadwerkelijk kan worden voldaan aan de gestelde (prestatie-) afspraak (zie bijlage J).

Grafiek 6.9 Ontwikkeling BKO

Engelse taalvaardigheid docenten

De UT profileert zich als een internationale universiteit. Sinds 2004 is een taalbeleid van kracht; dit beleid is 2011 geëvalueerd en doorontwikkeld. In 2012 is verder geïnvesteerd in het verbeteren van het proces, de registratie en de ondersteuning vanuit het Taal Coördinatie Punt. Docenten die les geven in het Engels (en nog niet eerder hebben deelgenomen aan een assessment) zijn in 2012 uitgenodigd voor class assessment. Dit heeft in 2012 geresulteerd in 70 afgeronde class assessments. Eind 2012 heeft 30% van de doelgroep een class assessment afgelegd, is 27% vrijgesteld op basis van de vrijstellingscriteria en moet 42% van de docenten nog een class assessment afleggen.

Grafiek 6.10 Taalbeleid

Zowel rond BKO als Engelse taalvaardigheid zijn in 2012 goede stappen gezet. In 2013 zal de focus dan ook liggen op het voorzetten, verder verbeteren en monitoren van het ingezette beleid.

6.3.4.3 Jaargespreekcyclus

Het door de medewerker bereikte resultaat en de (professionele) ontwikkeling van de medewerker zijn continu onderwerp van gesprek tussen leidinggevende en medewerker. Het jaargesprek is een belangrijk fundament voor het sturen, stimuleren en faciliteren van de ontwikkeling en performance.

Om de jaargesprekscyclus verder te professionaliseren is in 2012 een UT brede evaluatie uitgevoerd.

Daarnaast is mede vanwege de onderwijsvernieuwing extra aandacht geschonken aan de onderwijsprestaties en het bespreekbaar maken hiervan in het jaargesprek. Hiertoe is, ter ondersteuning van het jaargesprek, in 2012 een handleiding geschreven, speciaal voor leidinggevendenden, met relevante informatie over onderwijsprestaties.

Op basis van de uitkomst van de evaluatie zal in 2013 gestart worden met het verder professionaliseren en verbeteren van de jaargesprekscyclus. Een aantal quick wins zal al gerealiseerd worden bij de nieuwe release van het huidige FJUT formulier, begin 2013.

6.4 Ontwikkelingen in Arbo- en milieubeleid

Om de strategische doelen op gebied van onderzoek, onderwijs en valorisatie te realiseren is optimale inzetbaarheid en motivatie van medewerkers van doorslaggevend belang. Veiligheid, gezondheid en milieubeleid dragen hieraan bij, reden voor de UT om te investeren in een veilige, gezonde en stimulerende werk- en studieomgeving en de duurzame inzetbaarheid van medewerkers verder te verhogen.

6.4.1 Vergunningen

Vanwege haar werkzaamheden beschikt de UT over vergunningen onder andere op het gebied van straling, genetisch gemodificeerde organismen en milieu. De belangrijkste activiteiten in 2012:

- in het kader van het Besluit Genetische Gemodificeerde Organismen (ggo) Wet Milieugevaarlijke Stoffen zijn drie wijzigingsvergunningen aangevraagd en verleend en is tevens een vergunning verleend voor practicumwerkzaamheden;
- er is een omgevingsvergunning verleend voor de plaatsing van een warmtekrachtcentrale op pyrolyse-olie, waarmee de UT voor een groot deel op een duurzame manier in haar energiebehoefte kan voorzien;
- er zijn voorschriften opgenomen voor het lozen van afvalwater afkomstig van de laboratoria in de omgevingsvergunning. In het verleden gold hiervoor de Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren, deze wet is echter opgeheven en maakt nu onderdeel uit van de Wet milieubeheer. Naar verwachting komt de gewijzigde omgevingsvergunning begin 2013 beschikbaar;
- omwonenden van de campus klaagden over geluidsoverlast bij feesten in panden van verhuurder Acasa. Hiermee overtrad de UT de voorschriften in de omgevingsvergunning. Om dit in de toekomst te voorkomen heeft de UT een aangepast protocol opgesteld in nauwe samenwerking met de studenten.

Daarnaast heeft de UT een vergunning voor proefdieronderzoek. Het meeste onderzoek binnen de UT vindt plaats zonder gebruik van proefdieren. Het aantal dierproeven binnen de UT is daardoor beperkt, het gaat om ongeveer 0,2% van het totaal aantal dierproeven aan alle universiteiten en UMC's in Nederland. Indien proefdieronderzoek nodig is, gebeurt dit altijd met respect voor de dieren. Meer informatie over proefdieronderzoek staat in het ARBO-jaarverslag op de website van de UT.¹⁷

¹⁷ Meer informatie over het ARBO-jaarverslag is terug te vinden op: <http://www.utwente.nl/bestuur/publicaties/proefdieronderzoek/>

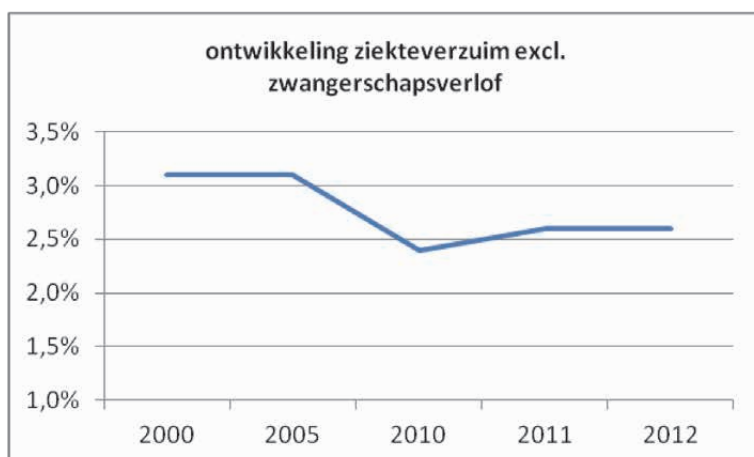
6.4.2 Gezondheid en welzijn

Duurzame inzetbaarheid van medewerkers staat bij de UT reeds lang op de agenda. Sinds 2001 organiseert zij binnen het programma Gezond en Sterk op het Werk activiteiten die bijdragen aan gezondheid en welzijn. Ook in 2012 zijn weer verschillende activiteiten aangeboden, zoals een uitgebreid sport- en beweegprogramma, cursussen zoals timemanagement en omgaan met stress, actieweken en een inloopspreekuur voor fysiotherapie en van de diëtiste.

Het ziekteverzuimpercentage is in 2012 gelijk gebleven ten opzichte van 2011. De gemiddelde verzuimduur is met ruim twee dagen gestegen.

Jaar	Verzuimpercentage inclusief zwangerschapsverlof	Verzuimpercentage exclusief zwangerschapsverlof	Gemiddelde verzuimfrequentie	Gemiddelde verzuimduur (dag)
2008	3,6%	3,0%	1,0	11,1
2009	3,5%	2,9%	1,0	11,0
2010	2,9%	2,4%	1,1	9,3
2011	3,1%	2,6%	1,0	9,2
2012	3,1%	2,6%	1,0	11,5

Tabel 6.10 Ziekteverzuimpercentage 2012

Grafiek 6.11 Ontwikkeling ziekteverzuim excl. zwangerschapsverlof

Het totale verzuimpercentage is de afgelopen jaren niet wezenlijk veranderd. Tussen eenheden bestaan wel grote verschillen, net als tussen OBP en WP. Dit is (excl. zwangerschapsverlof) 4,3% resp. 1,5%. Het ziekteverzuim bij OBP ligt hoger dan bij het WP en is t.o.v. 2011 met 0,4% gestegen.

Daarnaast is een verdere toename te zien van werkgerelateerd verzuim om psychische redenen. De indruk bestaat dat door een toenemende werkdruk tekortkomingen in competenties sneller een probleem worden, waardoor het risico op werkgebonden verzuim toeneemt. Dit is één van de aandachtspunten in het in 2013 te ontwikkelen preventief beleid. De eenheden met een relatief hoog verzuim zijn in 2012 al gestart met aanvullend beleid dat in 2013 verder vorm zal krijgen.

In het jaar 2012 is er ook sprake geweest van een tweetal gemelde beroepsziekten.

In 2012 is de UT gestart met de uitvoering van het vernieuwde verzuim- en re-integratiebeleid waarbij de verantwoordelijkheid voor verzuim nadrukkelijker is komen te liggen bij de leidinggevende en de medewerker. Deze omslag heeft tijd nodig, waardoor nog niet direct invloed op de verzuimcijfers is te zien.

6.4.3 Veiligheid

Integraal veiligheidsbeleid

De Universiteit Twente is een complexe organisatie met een zeer breed spectrum aan veiligheidsvraagstukken. Ze betreffen zowel de fysieke veiligheid, gebonden aan terrein en gebouwen, als proces gebonden vraagstukken in onderwijs, onderzoek en ondersteuning. Het van nature open karakter en de hoge mate van professionele autonomie in de organisatie vergroten de kwetsbaarheid. Ondanks deze uitdaging mag zeker niet worden gesteld dat de UT een onveilige organisatie is. De UT bezit een goede arbo- en milieudienst, kent een sterke beveiliging en staat open voor commentaar op haar organisatie en medewerkers, direct of via vertrouwenspersonen. Dit geconstateerd hebbende, moet ook erkend worden dat de verantwoordelijkheden op het gebied van veiligheidsrisico's zeer gespreid liggen binnen de organisatie en de UT geen integrale risico-inventarisatie en -analyse kent. Deze aanpak stelt de UT bloot aan risico's die buiten de geregelde gebieden liggen. Tegelijkertijd groeit de aandacht in de omgeving voor de omgang van de instelling met veiligheidsrisico's.

Risicomanagement en veiligheidsbeleid dienen een integraal onderdeel te vormen van het instellingsbeleid en onderdeel uit te maken van de cultuur van de instelling. Eind 2012 is het stappenplan hoe de UT tot integraal veiligheidsbeleid kan komen opgesteld en vastgesteld door het CvB. Het stappenplan richt zich op meer samenhang en afstemming binnen de organisatie en nog belangrijker een brede omslag in veiligheidsbewustwording en -cultuur. Veiligheid moet iets van alle UT-medewerkers en studenten worden. In 2013 wordt het stappenplan doorlopen en afgerond.

Calamiteitenorganisatie

Jaarlijks traint de UT naast het centrale crisisteam ook alle decentrale teams. De trainingen hebben afgelopen jaar tot diverse verbeteringen in de crisisorganisatie geleid. Zo heeft er een bijeenkomst plaatsgevonden van voorzitters van crisisteams om de onderlinge rollen en afstemming te verhelderen. In crisisbeheer is dit een belangrijk aandachtspunt. De concerndirectie Marketing & Communicatie heeft een programma opgesteld om de crisiscommunicatie naar een hoger plan te tillen. Het plan wordt in 2013 verder uitgevoerd.

BHV organisatie

Studenten(verenigingen) organiseren allerlei activiteiten. Om aan de veiligheidsvoorschriften te voldoen, leidt de UT per vereniging jaarlijks een aantal BHV'ers op. In 2012 is 7 keer de basisopleiding gegeven (totaal 97 personen) en hebben 4 groepen een herhalingsopleiding gevolgd. Doordat de opleiding nu intern door de UT wordt georganiseerd, is het mogelijk meer studenten op te leiden en aan de vraag van de verenigingen te voldoen.

De reguliere BHV-teams hebben maandelijks een oefening, waarin BHV-lessen en EHBO-lessen zijn geïntegreerd.

In 2012 zijn 44 oproepen geweest voor een EHBO-inzet, waarbij 14 keer de inzet van een ambulance nodig was. Er zijn 55 brandmeldingen geweest, waarvan in slechts 7 gevallen sprake was van brand. Daarnaast is 19 keer een gasdetectiemelding geweest. Om beter te weten welke werkzaamheden worden verricht in het Nanolab, en wat te verwachten is bij een (brand) melding, is in 6 bijeenkomsten het hele brandweerkorps van Enschede hierover ingelicht.

Ongevallen

In 2012 zijn geen incidenten/ongevallen met genetische gemodificeerde organismen gemeld. Concerndirectie Human Resources heeft wel 19 ongevalsmeldingen ontvangen, waarvan 2 betrekking hadden op werknemers van externe firma's. Naar aanleiding van deze voorvallen heeft het facilitair bedrijf met de arbo en milieucoördinatoren van alle contractanten afspraken gemaakt over werkinstructies en –afspraken voor de werknemers die bij de UT aan de slag gaan. Van de overige meldingen hadden 5 betrekking op een snij- of prikongeval, in 3 gevallen betrof het werkzaamheden met chemicaliën. De veiligheidskundige heeft opvolging gegeven aan deze meldingen.

6.4.4 De UT als maatschappelijke, duurzame organisatie

Duurzaamheid is van toenemend belang in de maatschappij. Universiteiten in het algemeen, en de UT in het bijzonder vanwege haar unieke multidisciplinaire onderzoek, dragen bij aan oplossingen voor diverse vraagstukken op het gebied van duurzaamheid. Ook de eigen bedrijfsvoering is hierbij een aandachtspunt.

De UT probeert de bedrijfsvoering zoveel mogelijk te verduurzamen in samenwerking met haar eigen wetenschappers en studenten, maar ook in nauwe samenwerking met verschillende partijen in de regio. Hierbij vormt de door haar ondertekende Charter for Sustainable Campuses van de European Consortium of Innovative Universities het uitgangspunt. De UT onderschrijft daarin het belang om als universiteit een sleutelrol te vervullen in de maatschappelijke verandering richting duurzaamheid. Volgens het convenant dienen ondertekenaars zuinig om te gaan met energie en natuurlijke hulpbronnen. Tegelijkertijd echter moeten zij hun campus als living lab openstellen voor nieuwe duurzame oplossingen, niet alleen voor wetenschappers en studenten van de universiteit zelf, maar ook voor andere partijen in de regio. Daarnaast moeten de universiteiten in alle opleidingen aan duurzaamheid zoveel aandacht geven, dat studenten aan het eind van hun opleiding zich bewust zijn van de (brede) maatschappelijke consequenties van hun handelen. En zeker niet onbelangrijk is de aandacht voor de rol van universiteiten in de ontwikkeling van hun omgeving.

De UT geeft op verschillende manier invulling aan deze doelstellingen. Hieronder een kleine greep uit de vele activiteiten:

- Bij de ontwikkeling van het nieuwe onderwijsmodel is duurzaamheid verankerd in het leerdoel: "De student kan verantwoordelijkheid nemen voor de consequenties van zijn handelen. Toepassingen van kennis, systemen of artefacten hebben (maatschappelijke) consequenties. Een Twentse academicus is zich hiervan bewust, kan deze consequenties zowel lokaal als internationaal overzien en is daarmee in staat er verantwoordelijkheid voor te nemen."
- 'Jong geleerd, oud gedaan' geldt ook voor duurzaamheid. Daarom heeft de UT verschillende activiteiten voor basis- en middelbare-schoolleerlingen. Twente Academy Young zorgt voor de verbinding tussen basisonderwijs enerzijds en wetenschap en techniek anderzijds. Het doel is kennis en houding ten opzichte van wetenschap en techniek van 4- tot 14-jarige leerlingen te verbeteren. Dit gebeurt door het organiseren van allerlei activiteiten voor de leerlingen, waarbij duurzaamheid vaak een thema is. Daarnaast organiseert de UT jaarlijks de Kinderuniversiteit over klimaat en energie. Basisschoolleerlingen volgen colleges, doen workshops en voeren zelf proefjes uit.
- Het project "Duurzaamheid in het bouwproces" moet ertoe leiden dat opdrachtgevers en opdrachtnemers in de bouwwereld duurzaamheid niet alleen in de keuze voor producten terug laten komen, maar die ook realiseren door het hele bouwproces bewust anders in te richten. In dit project zijn opdrachtgevende organisaties (waaronder de UT) en bouwbedrijven betrokken. Studenten van UT, Saxion en ROC Twente voeren het project uit. De UT is trekker van dit project;
- Mensen die dagelijks betrokken zijn bij de UT-dienstverlening moeten zich bewust zijn van het belang van duurzaamheid. Daarom is het Facilitair Bedrijf (FB) gestart met een interne bewustwordingscampagne, met het thema "Beter, duurzaamheid op de FB-werkvloer." Door middel van workshops hebben FB-medewerkers toepassingen en ideeën gegenereerd rondom het verbeteren van de duurzaamheid op de campus. Naast technische verbeterpunten zijn de medewerkers bewust gemaakt van de mogelijkheid hun eigen gedrag te veranderen en daardoor bij te dragen aan een duurzame campus.

6.4.5 Milieuprestatie-indicatoren

De UT is deelnemer van de Meerjarenaafspraken Energie efficiency. Hiermee heeft zij zich gecommitteerd aan een jaarlijkse energiebesparing van 2%. De afgelopen vier jaar heeft de UT deze doelstelling bijna gerealiseerd. In het Energie Efficiency Plan (EEP) 2013-2016 staan de

maatregelen voor de komende vier jaar beschreven.¹⁸ Afgelopen jaren heeft de UT met name ingestoken op technische maatregelen. In het EEP 2013-2016 ligt de nadruk meer op gedrags- en organisatorische maatregelen. Daarnaast spelen de verbredingsthema's een steeds grotere rol. De UT verwacht met de uitvoering van het plan de komende vier jaar 23% energie te besparen.

Verbruik Jaar	Elektriciteit MWh	Aardgas Nm3	Warmte TJ	Water M3
2009	28.271	185.144	116.908	111.280
2010	34.658	232.234	154.358	108.197
2011	28.324	676.946	81.776	76.131
2012	26.022	788.561	78.079	76.652

Tabel 6.11 Overzicht van de milieu-indicatoren van de afgelopen 4 jaar.

Van de energiestromen die de UT jaarlijks inkoopt wordt een deel doorgeleverd aan derden op de campus, zoals de High Tech Factory, of hotel Drienerburgt. Tabel 6.11 bevat de gebruikscijfers van de UT zelf, exclusief de doorgeleverde energie aan derden.

Wat opvalt, is de piek op het gebied van elektriciteit in 2010 ten gevolge van het nog in bedrijf hebben van Hogekamp en Langezijds naast de nieuwe gebouwen. De nieuwe gebouwen blijken meer elektriciteit te verbruiken dan de oude, onder andere door betere klimatisering van de labs en vrij veel verlichting.

Het aardgasverbruik is door de plaatsing van stoombevochtiging in Carré, Meander, Zuidhorst en Nanolab sterk gestegen. De labs in Hogekamp en in Langezijds hadden buiten een gering aantal uitzonderingen geen luchtbevochtiging. De UT is bezig te experimenteren met lagere relatieve luchtvochtigheden.

Na de piek in 2010 toen naast de nieuwe gebouwen ook de Hogekamp en Langezijds nog moesten worden verwarmd, is door de betere isolatie van de nieuwe gebouwen het warmteverbruik in 2011 en 2012 sterk omlaag gegaan.

Het waterverbruik is van 2009 tot 2011 gedaald om diverse redenen. Onder meer omdat in laboratoria vrijwel niet meer met kraanwater gekoeld wordt.

Elektriciteit-, warmte- en waterverbruik zijn gestabiliseerd. Het gebruik van aardgas is wederom gestegen ten opzichte van 2011. Dit is het gevolg van de luchtbevochtiging van laboratoria in de gebouwen Nanolab en Carré. FB heeft alternatieven onderzocht, maar deze blijken in de praktijk niet toepasbaar.

De verwachting was dat de UT een "almost realtime" monitoring systeem zou doorvoeren, waardoor ook een directere terugkoppeling naar gebruikers in gebouwen mogelijk zou zijn. Door problemen met het nieuwe systeem is dit helaas niet gerealiseerd. FB werkt aan een nieuw systeem, waarmee realisatie van de doelstellingen uit het EEP 2013-2016 beter kan worden gemonitord.

De toename van de hoeveelheid afval kan (deels) worden verklaard door interne verhuizingen. De ervaring leert dat men dat moment dan aangrijpt om goed op te ruimen.

¹⁸ Meer informatie over de energievisie van de UT is terug te vinden op:
http://www.utwente.nl/hr/info_voor/medewerkers/arbo/vgm/Milieu/energievisie_def.pdf

Afvalstromen in kg	2011	2012
Restafval	341.092	375.649
Papier/karton	110.448	132.572
Vertrouwelijk papier	19.425	29.387
Gevaarlijk afval	21.671	25.750
Totaal	492.636	563.358

Tabel 6.12 Overzicht afvalstromen 2012

6.5 Integriteit

De UT hecht eraan haar integriteit op alle relevante thema's te onderhouden, versterken en bewaken (zie ook § 2.6.4). Om dit te bereiken is in 2012 en begin 2013 geïventariseerd welke instrumenten (gedragsregels, procedures en controles) de UT hiervoor op dit moment hanteert en waar verbetering mogelijk is.

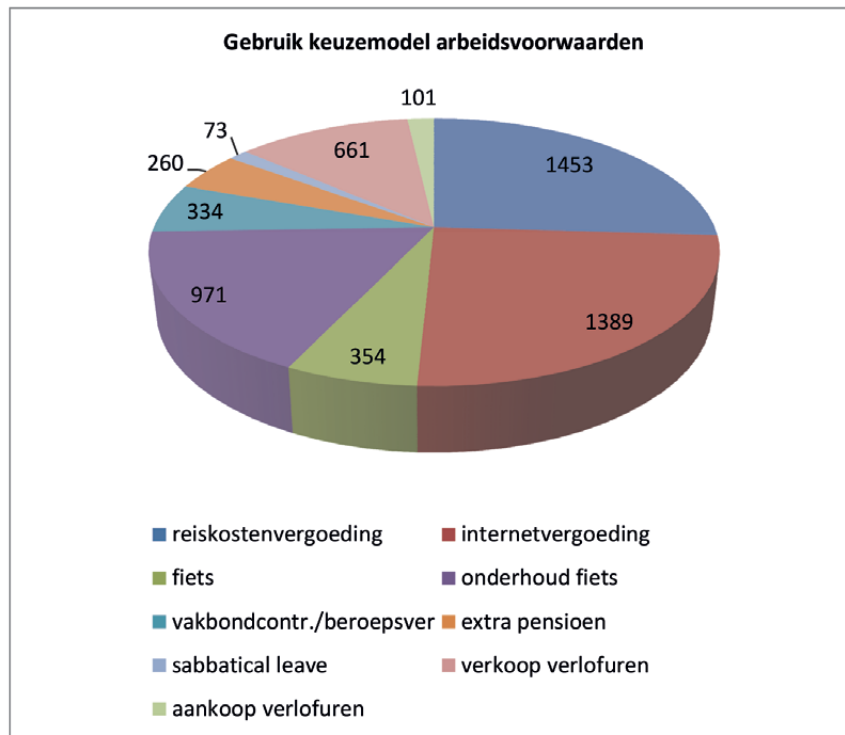
Nevenwerkzaamheden

In 2012 is de regelgeving rond nevenwerkzaamheden geactualiseerd. Voortaan moeten alle medewerkers toestemming vragen voor het verrichten van nevenwerkzaamheden. Voorts zijn de beoordelingscriteria nader uitgewerkt voor nevenwerkzaamheden voor spin-offs. Ook is het registratie- en goedkeuringsproces gedigitaliseerd. Dit heeft geresulteerd in een aanzienlijke toename van het aantal meldingen en meer inzicht in de nevenwerkzaamheden van medewerkers.

6.6 Ontwikkelingen Arbeidsvoorwaarden / CAO

In aanvulling op de arbeidsvoorwaarden die zijn vastgelegd in de CAO Nederlandse Universiteiten (CAO NU), kent de UT een aantal eigen secundaire arbeidsvoorwaarden. Deze worden deels gefinancierd uit de zogenaamde decentrale arbeidsvoorwaardengelden. Dat zijn eerste geldstroomgelden die volgens afspraken tussen het CvB en de vakbonden worden besteed.

In 2012 hebben 1975 medewerkers gebruik gemaakt van de mogelijkheid om arbeidsvoorwaarden tegen elkaar te ruilen in het Keuzemodel Arbeidsvoorwaarden. Grafiek 6.12 maakt inzichtelijk waartegen personeel salaris of verlofuren heeft geruild.

Grafiek 6.12 Gebruik keuzemodel arbeidsvoorwaarden

Verder hebben 127 medewerkers gebruikgemaakt van de mogelijkheid salaris te ruilen tegen een vergoeding voor extraterritoriale kosten (30% regeling).

Universitair Functie Ordenen (UFO) is een integraal onderdeel van het HR-beleid. UFO vormt een belangrijke basis voor diverse personeelsinstrumenten, zoals bij werving en selectie en de jaargesprekken. De UFO-regelingen zijn in 2011 geëvalueerd. Een van de maatregelen die als gevolg hiervan is genomen, is de instelling van een UFO-adviescommissie bij meer complexere UFO-adviestrajecten. Daarnaast is in 2012 een start gemaakt met verdere deskundigheidsbevordering onder HR-adviseurs. Dit wordt – naast enkele andere acties – in 2013 verder uitgewerkt.

Pensioenspecialisten van ABP hebben 9 keer een spreekuur verzorgd bij de UT. Ruim 80 medewerkers zijn in een persoonlijk gesprek geïnformeerd over hun pensioensituatie.

In december 2012 is een onderhandelaarsakkoord bereikt voor de nieuwe CAO NU. De nieuwe CAO NU zal met terugwerkende kracht gelden van 1 januari 2011 tot 1 januari 2014. In de eerste maanden van 2013 worden de afspraken uit het akkoord uitgewerkt in een nieuwe CAO NU.

6.7 Bezwaren, beroepen, klachten

Sinds 1 januari 2009 adviseert de Bezwarencommissie personele aangelegenheden Universiteit Twente het CvB over de afhandeling van bezwaren die bij het CvB worden ingediend. Van toepassing op de werkwijze van de Bezwarencommissie is de Regeling Bezwarencommissie personele Aangelegenheden Universiteit Twente.¹⁹

¹⁹ De Regeling Bezwarencommissie is terug te vinden op: www.utwente.nl/hr (onder regelingen)

In 2012 heeft het College van Bestuur aan deze commissie 27 bezwaren ter advisering voorgelegd. Ten aanzien van 10 bezwaren heeft de commissie in 2012 advies uitgebracht. De overige bezwaren zijn ingetrokken of worden in 2013 afgehandeld. Het CvB heeft in 2012 op 10 bezwaren besloten.

Indien de medewerker het niet eens is met een beslissing op het bezwaar, kan deze medewerker in beroep gaan bij de rechtbank en vervolgens in hoger beroep bij de Centrale Raad van Beroep. Eind 2012 waren bij de rechtbank en de Centrale Raad van Beroep 5 (hoger) beroepen aanhangig.

Klachten

De UT kent een Klachtencommissie, die het College van Bestuur adviseert over de afhandeling van klachten. Van toepassing op de werkwijze van de Klachtencommissie is de Klachtenregeling Universiteit Twente.²⁰ In 2012 heeft de Klachtencommissie 1 klacht in behandeling genomen en afgehandeld. Daarnaast zijn in 2012 vier klachten afgehandeld die in 2011 waren ingediend.

Per 1 april 2011 heeft de UT voor (huidige, aanstaande en voormalige) studenten en extranei een toegankelijke en eenduidige faciliteit ingericht waar zij hun klachten, beroepen en bezwaren kunnen indienen. Dit Klachtenloket UT, ondergebracht bij Student Services van het Student & Onderwijs Servicecentrum (S&O), vloeit voort uit de op 1 september 2010 in werking getreden wijziging van de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek (WHW). Het Klachtenloket draagt onder meer zorg voor doorzending van klachten, beroepen en bezwaren aan de juiste, bevoegde instantie.

²⁰ De Klachtenregeling Universiteit Twente is terug te vinden op: www.utwente.nl/hr (onder regelingen)

A. ORGANISATIESTRUCTUUR

Om inzicht te krijgen van de organisatie van de Universiteit Twente bevat deze bijlage een korte omschrijving van bestuurs- en beheersreglement – waarvoor altijd goedkeuring van de RvT vereist is – en een organogram.

Bestuurs- en beheersreglement (BBR)

De organisatiestructuur van de Universiteit Twente is gebaseerd op de bestuursorganisatie, zoals beschreven in de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek (WHW) en is vastgelegd in het Bestuurs- en beheersreglement (BBR).

Wettelijk is vastgesteld dat een Raad van Toezicht en een College van Bestuur in het organisatieschema zijn opgenomen. De RvT - benoemd door de Minister van OCW - heeft een zelfstandige, onafhankelijke positie en houdt toezicht op de uitvoering van werkzaamheden en de uitoefening van bevoegdheden door het CvB (art. 9.8 WHW). De RvT probeert in haar werkzaamheden zo goed mogelijk te sluiten bij de beginselen van good governance, met de Code goed bestuur universiteiten 2012 als beginselcode.

Het College van Bestuur is belast met het bestuur van de universiteit in haar geheel en met het beheer daarvan (art. 9.2 WHW). Het CvB oefent de taken en bevoegdheden uit die bij of krachtens de wet aan het instellingsbestuur zijn opgedragen. Het CvB is verantwoording verschuldigd aan de Raad van Toezicht. Het College van Bestuur verstrekt de Raad van Toezicht de gevraagde inlichtingen omtrent zijn besluiten en handelingen. Het College van Bestuur verstrekt de minister de gevraagde inlichtingen omtrent de universiteit.

Het Universitair Management Team (UMT) wordt gevormd door het College van Bestuur, de decanen van de faculteiten en de wetenschappelijk directeuren van onderzoeksinstituten. Voorzitter van het UMT is de voorzitter van het College van Bestuur. Het College van Bestuur bepaalt het strategische beleid van de universiteit in nauw overleg met het UMT.

Het onderzoeksberaad (CvB-WD) bestaat uit de wetenschappelijk directeuren van de onderzoeksinstituten en het College van Bestuur. De voorzitter van het College van Bestuur zit de vergadering voor. Het onderzoeksberaad vergadert tenminste 4 keer per jaar. In het onderzoeksberaad vindt onder meer de afstemming, coördinatie en voorbereiding van het universitair onderzoekbeleid plaats.

Het onderwijsberaad (CvB-D) bestaat uit de decanen en het College van Bestuur. De voorzitter van het College van Bestuur zit de vergadering voor. Het onderwijsberaad vergadert tenminste 8 keer per jaar. In het onderwijsberaad vindt onder meer de afstemming, coördinatie en voorbereiding van het universitair onderwijsbeleid plaats.

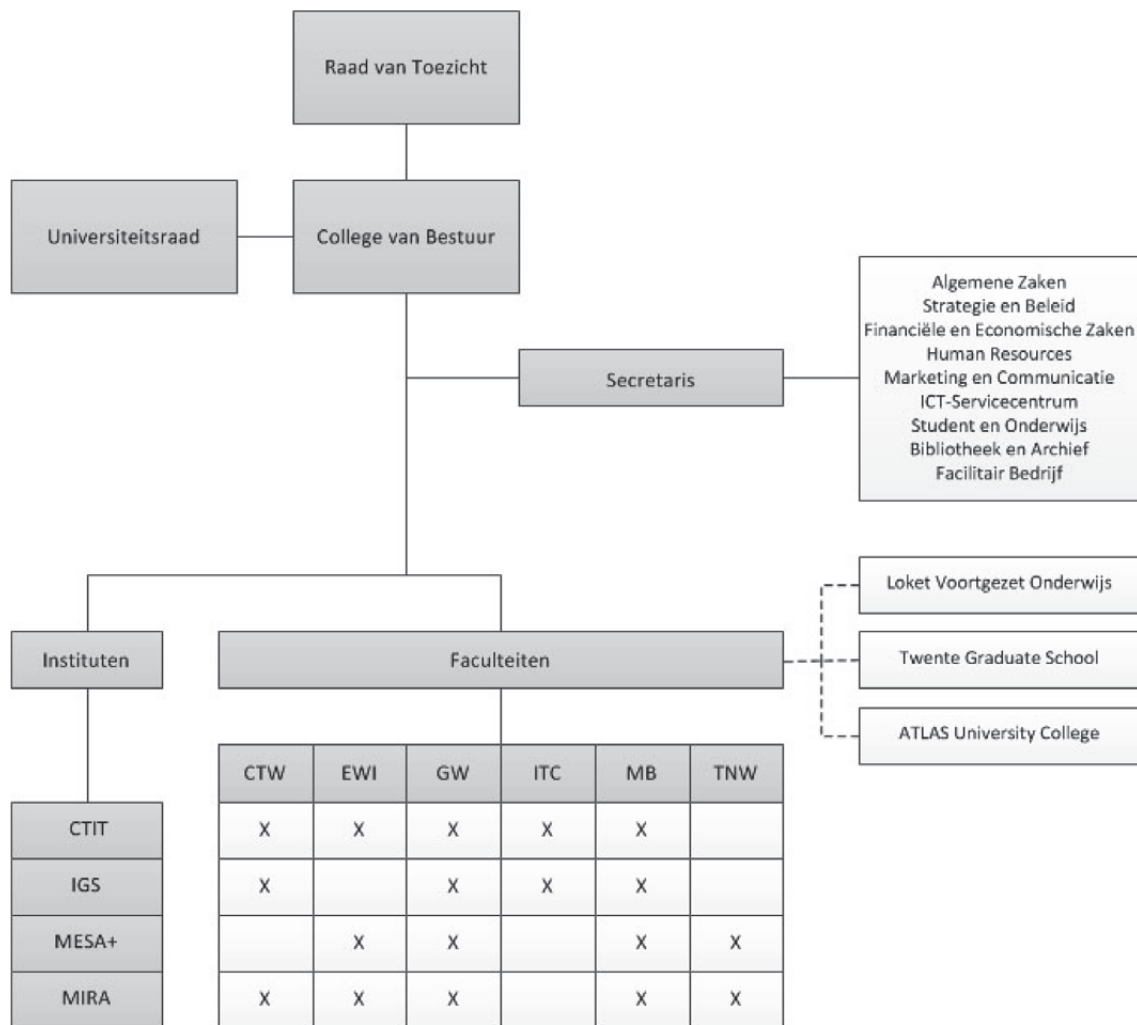
De verzorging van het onderwijs en de beoefening van de wetenschap geschieden in de faculteit. Aan het hoofd van de faculteit staat de decaan van de faculteit. De decaan wordt benoemd, geschorst en ontslagen door het College van Bestuur, gehoord de faculteitsraad. De decaan is verantwoording schuldig aan het CvB. De decaan verstrekt het College van Bestuur de gevraagde inlichtingen omtrent de faculteit.

De wetenschappelijk directeur is belast met de algemene leiding van het onderzoeksinstituut. Hij is voorts belast met het bestuur en de inrichting van het onderzoeksinstituut voor het uitvoeren van onderzoeksprogramma's. De wetenschappelijk directeur stelt het begrotingsplan

en het jaarlijkse onderzoeksprogramma op. De wetenschappelijk directeur werkt mee aan het bestuur van de universiteit, onder meer door deelname aan het Universitair Management Team en het plegen van overleg met het College van Bestuur over de voorbereiding van het instellingsplan en de begroting. De wetenschappelijk directeur is verantwoording schuldig aan het College van Bestuur.

De directeur is de beheerder van de dienst. Het College van Bestuur kan voorschriften en aanwijzingen geven omtrent de bevoegdheden en taakinvinging van de beheerder. De beheerder is verantwoording schuldig aan het CvB voor de wijze van invulling van het beheersmandaat.

Figuur A1 geeft weer hoe de organisatie van de Universiteit Twente ingericht is, mede voortvloeiend uit hetgeen in het BBR beschreven. De hoofdlijnen van de bestuursstructuur van de Universiteit Twente zijn openbaar en zijn te allen tijde op het internet in te zien²¹ (code 2.1.4 Code goed bestuur universiteiten 2012).

Figuur A1 Organogram Universiteit Twente

²¹ Het Bestuurs- en Beheersreglement is terug te vinden op: <http://www.utwente.nl/bestuur/publicaties>

B. GOVERNANCE-ONTWIKKELINGEN OP DE UNIVERSITEIT TWENTE

Toekomstige onderwijsorganisatie

In de eerste helft van 2012 waren alle pijlen gericht op een goede uitwerking van het nieuwe, Twentse onderwijsmodel (TOM), waarop instemming is bereikt met de URaad. De toekomstige onderwijsorganisatie, die afgestemd dient te worden op het TOM, vormt een onderdeel van het besturingsmodel van de UT. Met diverse collega's uit de organisatie is nagedacht over de wijze waarop de onderwijsorganisatie vorm zou moeten krijgen. Hiertoe is een adviescommissie ingericht en in het najaar zijn alle opleidingscommissies en faculteitsraden gevraagd hierop te reageren. De adviezen van deze partijen vormden een duidelijk signaal voor het College van Bestuur dat de toekomstige onderwijsorganisatie een verdere uitwerking moest krijgen. Naar aanleiding van alle reacties zal begin 2013 een verder uitgewerkt voorstel bij de medezeggenschap worden ingediend ter instemming.

Verkenningsoopdracht (her)inrichting facultaire organisatie

Naast de inrichting van een toekomstige onderwijsorganisatie wordt al langere tijd gesproken over de vraag of het al dan niet zinvol is om het aantal faculteiten binnen de UT te reduceren. Het College van Bestuur heeft besloten deze vraag nader te onderzoeken. In het najaar van 2012 zijn daartoe twee commissies, onder leiding van een externe voorzitter, samengesteld met als opdracht de herinrichting van de facultaire organisatie nader te verkennen.

Er zijn verschillende aanleidingen om in gesprek te gaan over de facultaire organisatie:

- In algemene zin staan de universitaire budgetten onder druk. Dat brengt de noodzaak met zich mee om de organisatie zo efficiënt en slagvaardig mogelijk in te richten. In dat perspectief kan worden geconstateerd dat de UT relatief gezien een kleine universiteit is met veel (kleine) eenheden. Als het mogelijk is om meer massa te realiseren door groepen of eenheden bijeen te brengen, ontstaat financiële ruimte. En dat biedt de kans om te investeren in de beoogde kwaliteitshandhaving en -verbetering in onderwijs en onderzoek.
- Het nieuwe onderwijsmodel is een UT-brede inspanning, die een nieuwe onderwijsorganisatie met zich meebrengt die de facultaire grenzen soms overschrijdt. Dit vraagt om herbezinning op onze huidige structuur, waarbij het de vraag is of de huidige vorm het beste past bij het nieuwe onderwijsmodel.
- De verschillen die er in organisatorische zin bestaan tussen de huidige faculteiten (en instituten) bemoeilijken de dienstverlening van de ondersteunende organisatie, zowel op centraal als op decentraal niveau. De gedachte is dat een meer gezamenlijke structuur en werkwijze de samenwerking en efficiëntie ten goed komt.

Naast gesprekken die het College van Bestuur het afgelopen jaar met diverse gremia uit de organisatie (URaad, de Raad van Toezicht, Kamers van Hoogleraren, de Jonge Akademie van de UT, UT-experts buitenlandse governance-modellen) heeft gevoerd over dit thema, is ook de hele UT gemeenschap uitgenodigd om in dit traject mee te denken. Dit heeft ertoe geleid dat aan het eind van 2012 voor de gammafaculteiten een brede inspraakbijeenkomst is georganiseerd met circa 80 deelnemers, waarin men de voor- en nadelen van een samengaan van faculteiten kon bediscussiëren. De gegeven input wordt verwerkt in een nader uit te werken advies door de commissie begin 2013.

Voor de bètafaculteiten is gekozen om dit met een kleiner comité te doen in de vorm van een klankbordgroep, bestaande uit circa 32 medewerkers die zich hebben aangemeld om mee te denken in dit traject.

Werkconferentie medezeggenschap

In de tweede helft van 2012 vond de conferentie 'Vernieuwing Medezeggenschap Universiteit Twente' plaats. De conferentie was een initiatief van het CvB, de URaad en het OPUT en haakt aan het landelijk traject Heroverweging Medezeggenschap bij de Nederlandse Universiteiten van Sociaal Fonds voor de Kennisector (SoFoKleS). Omdat de conferentie past in dit landelijk traject is de conferentie begeleid door SoFoKles.

Aan de conferentie namen de volgende partijen deel: het College van Bestuur, de Secretaris van de UT, een aantal Concerndirecteuren en Decanen, leden van de URaad, leden van de OPUT en vertegenwoordigers van de Faculteitsraden, de Instituutsraden en de Dienstraden. In totaal ging het om ongeveer 40 personen.

Ter voorbereiding hebben alle partijen aangegeven welke drie onderwerpen aan de orde zouden moeten komen tijdens de conferentie. Op basis daarvan zijn de volgende thema's nader besproken: cultuur, representativiteit van de medezeggenschap en de verhouding centraal – decentraal. In drie rondes is het probleem(veld) geformuleerd en zijn oplossingsrichtingen en voorstellen voor verbetering geïnventariseerd. Eén en ander mondde uit in een aantal concrete afspraken waar in 2013 aan zal worden gewerkt.

Financiële verdeelmodellen

Zoals eerder gemeld wordt vanaf studiejaar 2013-2014 het nieuwe Twentse onderwijsmodel ingevoerd. Met name om deze reden wordt ook het interne UT-verdeelmodel voor de eerste geldstroommiddelen vernieuwd. In het nieuwe model wordt de onderwijsinspanning van de vakgroep en niet de onderwijsprestatie van de student (EC-model) vergoed. Het Rijksverdeelmiddel wordt daarbij zoveel mogelijk gevolgd. Een verdere reden voor het nieuwe model was de opheffing van twee van de zes instituten, waardoor ook de verdeling van de onderzoeksmiddelen moest worden aangepast.

Het nieuwe verdeelmodel zal in 2014 operationeel moeten zijn, het eerste volle kalenderjaar van TOM. Daartoe zijn in de Nota kaderstelling 2014-2018 de bachelor-onderwijsmiddelen voor het eerste TOM-jaar volgens de nieuwe verdeelsystematiek verdeeld. De onderzoeksmiddelen zullen per 2014 volledig volgens het nieuwe model worden verdeeld, met uitzondering van de O&O-component. Daarvoor wordt nog een verdeelmethode onderzocht die dichter aansluit op de Rijksverdeelsystematiek.

Voor de masteropleidingen blijven we vooralsnog de EC-systematiek hanteren. In een later stadium zal worden onderzocht of, en in hoeverre wij de masteropleidingen ook meer op de Rijksverdeelsystematiek kunnen laten aansluiten.

De grootste wijziging ten opzichte van het oude verdeelmodel, naast de al genoemde schuif van onderwijsprestatie van de student naar de inzet van de vakgroep, betreft de invoering van de Centrale Onderwijsvoorziening (COV). Een deel van de infrastructurele onderwijskosten wordt niet meer in rekening gebracht bij de faculteiten. Deze kosten betreffen de huisvestingslasten van de generiek inzetbare OW-voorzieningen: de huidige poolzalen en tentamenfaciliteiten, met daaraan toegevoegd de generiek inzetbare onderwijsruimtes die t/m 2013 nog beheerd worden door de faculteiten. Hiermee zullen de administratieve lasten met betrekking tot de huisvesting naar verwachting dalen.

C. LEDEN UMT

Vanaf september 2012 genaamd: strategisch beraad

Leden CvB		
CvB	Dr. A.H. Flierman	
CvB	Prof. dr. H. Brinksma	
CvB	Ir. K.J. van Ast	
Faculteitsdecanen		
Fac. TNW	Prof. dr. Gerard van der Steenhoven	
Fac. CTW	Prof. dr. F. Eising	
Fac. MB	Prof. dr. R.A. Wessel	
Fac. GW	Prof. dr. E.R. Seydel a.i.	tot 1 februari 2012
Fac. GW	Prof.dr. K.I. van Oudenhoven-van der Zee	vanaf 1 februari 2012
Fac. EWI	Prof. dr. ir. A.J. Mouthaan	
Fac. ITC	Prof. dr. ir. T. Veldkamp	
Wetenschappelijk directeuren		
Oz. Inst. CTIT	Prof. dr. P.M.G. Apers	
Oz. Inst. MIRA	Prof. dr. C.A. van Blitterswijk	Tot 1 mei 2012
Oz. Inst. MIRA	Prof.dr. V. Subramaniam	Vanaf 1 mei 2012
Oz. Inst. MESA +	Prof. dr. ing. D.H.A. Blank	
Oz. Inst. IGS	Prof. dr. C.W.A.M. Aarts	

D. NEVENFUNCTIES COLLEGE VAN BESTUUR

Onderstaand zijn de nevenfuncties van leden van het CvB vermeld. De nevenfuncties van CvB-leden zijn openbaar en zijn te allen tijde in http://www.utwente.nl/cvb/leden_cvb/ (code 2.1.9 Code goed bestuur universiteiten 2012).

Nevenfuncties dr. A.H. Flierman

Externe activiteiten gerelateerd aan de functie van voorzitter:

- Voorzitter European Consortium of Innovative Universities;
- Lid stuurgroep SPA VSNU;
- Voorzitter dagelijks bestuur 3TU.Federatie;
- Lid algemeen bestuur 3TU.Federatie;
- Lid Innovatieplatform Twente;
- Lid Raad van Ambassadeurs, Enschede Muziekkwartier;
- Lid bestuur Health Valley Nijmegen;
- Lid bestuur Universiteitsfonds.

Overige nevenactiviteiten:

- Voorzitter provinciale adviescommissie Landelijk Gebied;
- Lid Eerste Kamer der Staten Generaal (CDA);
- Lid Hochschulrat TU Hamburg-Harburg;
- Lid Raad van Commissarissen Cogas BV.

Nevenfuncties prof. dr. H. Brinksma

Externe activiteiten gerelateerd aan functie Rector Magnificus:

- Lid Commissie Algemene Middelen Stichting Universiteitsfonds Twente;
- Voorzitter Rectorencollege VSNU;
- Voorzitter Stuurgroep Onderzoek VSNU;
- Lid Algemeen Bestuur VSNU;
- Lid Bestuur 3TU.Onderzoek;
- Lid Bestuur 3TU.Onderwijs;
- Lid Raad van Toezicht Wetsus;
- Voorzitter Raad van Toezicht COMMIT;
- Lid Supervisory Board NanoNextNL;
- Lid NWO Themaraad IMDI.nl;
- Lid Programmaraad Trendbureau Provincie Overijssel;
- Lid Research Policy Working Group EUA.

Nevenfuncties ir. K.J. van Ast

Externe activiteiten die verband houden met functie van vice-voorzitter:

- Lid Raad van Commissarissen van Bedrijfs Technologisch Centrum Twente B.V. (BTC);
- Penningmeester Stichting Twente Index;
- Lid Raad van Toezicht Stichting Twente School of Management (STSM);
- Lid Raad van Toezicht Stichting Kennispark Twente;
- Voorzitter 3TU Bestuurscommissie Valorisatie;
- Voorzitter Raad van Commissarissen UTIV BV;
- Lid Advisory Board WTC Hengelo;
- Lid Comité van Toezicht Operationeel Programma EFRO 2007-2013 Oost Nederland;
- Lid Stuurgroep Personeel en Organisatie VSNU;
- Lid Platformbestuur ICT en Bedrijfsvoering SURF;
- Lid Algemeen Bestuur SURF.

Overige nevenfuncties:

- Voorzitter Stichting Bloembollenkeuringsdienst (BKD);
- Voorzitter Stichting Kwaliteits Controle Bureau (KCB);
- Voorzitter Raad van Commissarissen van Agro Quality Service BV (AQS BV);

E. TRANSPARANTIE DECLARATIES EN DECLARATIEVOORSCHRIFTEN

Met ingang van het verslag 2011 heeft de Universiteit Twente de verplichting tot openbaar maken van declaraties van individuele leden van het College van Bestuur. In de onderstaande tabel wordt in beeld gebracht welke bedragen aan de individuele collegeleden zijn uitbetaald naar aanleiding van door hen ingediende declaraties.

Overzicht declaraties bestuursleden verslagjaar 2012

Bedragen x € 1	dr. A.H. Flierman	ir. K.J. Van Ast	prof. dr. H. Brinksma
Representatiekosten	-	26	-
Reiskosten binnenland	30	-	-
Reiskosten buitenland	-	-	63
Overige kosten	-	-	-

F. LEDEN RAAD VAN TOEZICHT

Leden Raad van Toezicht

Ir. C.J. van der Graaf
 Drs. E.T.A. de Boer
 Mw. Prof.dr. J.I. Stoker
 Ir. A.H. Schaaf
 Mw. Drs. C.I.J.M. Ross – van Dorp

Overige functies leden Raad van Toezicht 2011

Leden	Nevenfuncties
Ir. C.J. van der Graaf <i>Co-director IMD Global Center (Lausanne)</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Non Exec Director of the ANWB, (Dutch AA/RAC) - Non Exec Director of Carlsberg Denmark - Member of the Board of Ben&Jerry - Chairman of the Supervisory Board of MYLaps BV - Chairman of the Supervisory Board of GrandVision BV - Non-Executive director of Enpro Industries, USA - President of the FSHD Foundation
Ir. A.H. Schaaf <i>CEO Océ NV</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Lid bestuur Technologiestichting STW - Voorzitter Raad van Toezicht Embedded Systems Institute
Drs. E.T.A. de Boer <i>Chief Financial Officer TenneT Holding BV</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Member Supervisory Board TenneT TSO GmbH
Mw. prof. dr. J.I. Stoker <i>Vice-decaan Onderwijs en hoogleraar 'leiderschap en organisatieverandering', Faculteit Economie en Bedrijfskunde, Rijksuniversiteit Groningen</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Lid Wijze Raad RKSv Albertus Magnus - Voorzitter Aletta Jacobsprijs Rijksuniversiteit Groningen
Mw. Drs. C.I.J.M. Ross-Van Dorp <i>Directeur NISB</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Voorzitter Stichting Ik Kies Bewust - Voorzitter BVO De Graafschap BV - Voorzitter Stichting Carib Active (Aruba) - Voorzitter Street Soccer Foundation Aruba (SSFA) - Voorzitter Stichting Eredivisie Vrouwen - Bestuurslid Women's Football Committee UEFA - Bestuurslid Koninklijke Nederlandse Hippische Federatie (KNHS)

G. MEDEZEGGENSCHAP

Het CvB is verantwoordelijk voor de organisatie van een effectieve en transparante medezeggenschap voor het personeel en de studenten van de universiteit (code 2.1.6 Code goed bestuur universiteiten 2012). De UT kent medezeggenschapsorganen op verschillende niveaus, ieder met eigen bevoegdheden. De Universiteitsraad (URaad) voert als het centrale medezeggenschapsorgaan regelmatig overleg met het College van Bestuur. Het overleg op decentraal niveau wordt gevoerd door de faculteitsraden, dienstraden en instituutraden, met respectievelijk de decaan, de directeur en de wetenschappelijk directeur. De leden van de URaad, de faculteits-, en dienstraden worden rechtstreeks gekozen, die van de instituutraden daarentegen worden benoemd door de wetenschappelijk directeur op gezamenlijke voordracht van de bij het instituut betrokken faculteitsraden.

De Universiteitsraad bestaat uit achttien leden, negen uit de personeelsgeleding en negen uit de studentengeleding. De zittingstermijn loopt in enig jaar van september t/m augustus. De studenten worden jaarlijks herkozen en de personeelsleden tweejaarlijks.

In de URaad zijn per september 2012 drie fracties vertegenwoordigd: één personeelsfractie, de Campus Coalitie (CC) en twee studentenfracties, UReka en PvdUT. De fracties Pro-UT en Lijst Chairman zijn na de verkiezingen niet in de raad teruggekeerd.

Samenstelling personeelsgeleding in 2012:

van 01-01-2012 tot 01-09-2012:	van 01-09-2012 tot 31-12 -2012:
Frits Lagendijk (Chairman)	Herbert Wormeester
Jann van Benthem (Pro UT)	Frank van den Berg
Jan de Goeijen (CC)	Gert Brinkman
Dick Meijer (CC)	Jörgen Svensson
Bjorn Harink (Pro UT)	Victor de Graaff
Frank van den Berg (CC)	Anton Stoorvogel
Jan Schut (CC)	Jeroen Tjihuis
Herbert Wormeester (CC)	Winnie Gerbens - Leenes
Gert Brinkman (CC)	Barend Köbben

Samenstelling studentengeleding in 2012:

van 01-01-2012 tot 01-09-2012:	van 01-09-2012 tot 31-12-2012:
Dirk Jan Cornelissen (UReka)	Robin Buys (UReka)
Hidde Terpoorten (UReka)	Jelmer Boter (UReka)
Erik Meijer (UReka)	Geert Olthuis (PvdUT)
Oscar Escobosa Bosman (UReka)	Abdul-Rahim Abdulai (UReka)
Petra van Waarden (UReka)	Henno Wolswinkel (UReka)
Lianne ter Heegde (UReka)	Kim van Noort (UReka)
Sofie Kooreman (CC)	Rien Lagerwerf (UReka)
Afshin Eftekhar (UReka)	Luuk de Vries (UReka)
Erik Gropstra (PvdUT)	Rose Rorije (UReka, tot 1/11)
	Niek Tax (UReka, na 1/11)

H. PRIJZEN, SUBSIDIES EN ONDERSCHIEDINGEN

MEDEWERKERS

Achternaam	Voornaam	Prijs
Aksit	Mehmet	Winnaar HOGIAF Award, Beste Turkse-Nederlandse Academicus
Blank	Dave	Benoeming Lid Adviesraad Wetenschaps- en Technologiebeleid
		Winnaar Ten Hag Prestatieprijs
Blitterswijk, van	Clemens	Meest ondernemende wetenschapper van Nederland Winnaar Federa-Prijs Benoeming lid KNAW
Boerman	Pieter	Subsidie voor wetenschapsknooppunt van de KNAW
Cornelissen	Jeroen	IBM Faculty Award
Deursen, van	Alexander	Winnaar Nescor dissertation Award 2012
Dierkes	Wilma	Sparks Thomas Award
Dil	Bram	Valorisation Grant Technologiestichting STW
Eral	Burak	Valorisation-Grant Technologiestichting STW
Hoeve, van	Wim	2 keer Valorisation Grant Technologiestichting STW
Korevaar	Wim	Valorisation Grant Technologiestichting STW
Plass-Oude Bos	Danny	Valorisation Grant Technologiestichting STW
Reinders	Angèle	Valorisation Grant Technologiestichting STW
Segerink	Loes	Valorisation Grant Technologiestichting STW
		Simon Stevin Gezelprijs
Spanjer	Stefan	Valorisation Grant Technologiestichting STW
Unal	Ramazan	Valorisation-Grant Technologiestichting STW
Versluis	Michel	Valorisation Grant Technologiestichting STW Fellow Acoustical Society of America
Enders	Jurgen	Lid van Academia Europaea
Fisscher	Olaf	Benoeming Officier in de orde van Oranje-Nassau
Folkersma	Ger	Best Paper Award
George	Antony	Rubicon Subsidie NWO
Giebels	Ellen	Jeffrey Z. Rubin Theory-to-practice award 2012
Gutteling	Jan	Winnaar Verrijkte Publicatie 2011
Hoeijmakers	Harry	Docent Werktuigbouwkunde van het jaar

Hoekstra	Arjen	Eredocoraat Gheorghe Asachi Technical University Roemenië
Houten, van	Fred	Benoeming lid van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten Winnaar Gold Medal Prijs Society of Manufacturing Engineers Benoeming fellow design research society
Jong, de	Michel	Starting Grant European Research Council
Jonkheijm	Pascal	ERC Proof of Concept Grant
Katsonis	Nathalie	ERC Starting Grant Prof. De Winterprijs 2012
Lammertink	Rob	ERC Starting Grant
Klooster, ten	Roland	Gouden Noot 2012
Lohse	Detlef	George K. Batchelor Prize AKZO Nobel Science Award 2012
Meijerink	Jeroen	Fullbright-beurs
Meulenbeek	Peter	Parel voor ontwikkeling cursus Geen paniek. Leren omgaan met panieklachten
Molenaar	Martien	Benoeming ISPRS-Fellow
Nijmeijer	Kitty	Aspasia-beurs
Noordermeer	Jacques	Dutch Master in Materials 2011
Pittiglio	Claudia	ITC Research Award
Pollnau	Marcus	Fellow Acoustical Society of America
Schotanus	Fredo	Louis Brownlow Award 2011
Shirazi	Morteza	Best Presentation Award in the Technology area
Smit	Gerard	Subsidie Technologiestichting STW
Smulders	Maarten	VENI-beurs NWO
Stienen	Arno	VENI-beurs NWO
Vos, de	Wiebe	VENI-beurs NWO
Meer, van der	Devaraj	VIDI-beurs NWO
Søraker	Johnny	UT-Onderwijsprijs 2012
Stamatialis	Dimitrios	Europese Marie Curie Subsidie
Stevens	Richard	YES-fellowship FOM Eurotherm Young Scientist Prize 2012 Overijssel PhD-award
Terstappen	Leon	Subsidie Europese Unie Winnaar Max Fulwyler Award for Innovative Excellence
VanBerkel	Peter	ORTEC Excellence Advanced Planning Award 2012
Verbeek	Peter Paul	Prof. Roger Borghgraef Prijs voor Biomedische Ethiek/ benoeming lid Koninklijke Hollandse Maatschappij der Wetenschappen

Vos	Willem	Benoeming Fellow Optical Society of America
Yilmaz	Mahmut	Uitgave Proefschrift als Springer Thesis
Ymeti	Aurel	Young Technology Award 2011 voor spin-off bedrijf Ostendum
Zeng	Yijian	WMO Research Award for Young Scientists 2012
Hazewinkel	Herman (voorz. Ufonds)	Benoeming Officier in de orde van Oranje-Nassau

STUDENT

Achternaam	Voornaam	Prijs
Beugels	Floor	Aanmoedigingsprijs voor Jong Talent Biom. Tech.
Bremer	Leon	Aanmoedigingsprijs voor Jong Talent WB
Bruning	Myrthe	Aanmoedigingsprijs voor Jong Talent CT
Hendrickx	Nico	Aanmoedigingsprijs voor Jong Talent (Technische) Natuurkunde
Karaliolios	Evthimios	Aanmoedigingsprijs voor Jong Talent Civiele Techniek
Klootwijk	Stefan	Aanmoedigingsprijs voor Jong Talent Wiskunde en TW
Thijssen	Bart	Aanmoedigingsprijs voor Jong Talent Adv. Tech.
Vries, de	Simon	Aanmoedigingsprijs voor Jong Talent Informatica en TI
Felius, van	Sophie	Ontwerpwedstrijd van de Floriade 2012
Green Team Twente	11 WB-studenten	Winnaar Shell ECO-Marathon
Halfwerk	Frank	Schuijer Campus Cultuur prijs 2012
Jongbloets	Joeri	Winnaar Auke Vleer aanmoedigingsprijs van de gemeente Enschede
Kamp	Jos	SeederDeBoer thesis Award
Kamphuis en Elizen met team	Ilja en Rianne	NRG-Battle
Keuper	Daan	Prijswinnaar wedstrijd Mobile Pwn2Own (samen met medewerker bedrijf Certified Secure)
Kumar	Uttam	Young Geospatial Scientist Award
Matos Castanos	Julieta	Afstudeerprijs Civiele Techniek
Roodink	Wesley	DIFI Design contest
Smal	Iris	Shell Bachelor Prijs
UT-studententeam	bestaande uit F. Bouali, E. Dijkdrent, M. Euverman, S. Meulenbroek, L. Schoonhoven	Landelijke prijs Lessenserie Maatschappij
Voss	Kevin	Tata Steel voor de beste afstudeeropdracht WB

Wardt, van de	Thomas	Winnaar Auke Vleer aanmoedigingsprijs van de gemeente Enschede
Wijma	Willem	Euspen Student Challenge Award
Wildeboer	Rogier	Student Research Award

ALUMNUS

Achternaam	Voornaam	Prijs
Bokkes	Joris	Best young Professional 2012
Brincke, ten	Robert	Afstudeerprijs MB
Keemink	Arvid	Afstudeerprijs EWI
Oosterhuis	Joris	Afstudeerprijs CTW
Rex	Alan	Afstudeerprijs ITC
Veen, van der	Roeland	Afstudeerprijs TNW Shell master thesis-prijs
Vos	Wendy	Afstudeerprijs GW
Dijk, van	Tom	Eervolle vermelding M&I/Partners Informatie
Driel, van	Joppe	Volkscrant/ISSG Award voor beste Master Thesis 2011
Kamphuis	Yori	Winnaar 1ste Nederlandse NASA-Google Innovatiewedstrijd
Kok	A.T.	EFNMS Master Thesis Award
Meel-Van den Abeelen	Aisha	Winnaar Marina van Damme-beurs
Mokken	Bert	KIVI NIRIA Afstudeerprijs
Raaijmakers	Michiel	Erasmus Student Award 2012
Rengersen	Lars (teamleider)	Winnaar Start Up Weekend Enschede met app Truienradar
Russcher	Lambert	Unilever Research Prijs
Veerbeek	Janneke	Pfizer Afstudeerprijs voor Life Sciences 2012
Visschedijk	Gillian	Saganet Award van Nederlandse Vereniging voor Spelsimulatieprofessionals
Wiggers	Anne-Marieke	Menzis-scriptieprijs

EMERITUS

Achternaam	Voornaam	Prijs
Reinhoudt	David	Gouden Medaille van verdienste Hongaarse Universiteit

Naam	Prijs
Axiom IC Twente (Spinn-off-bedrijf UT)	Winnaar Van den Kroonenberg-prijs
CONCEPT Betonbouwers	Winnaar Beton-KanoRace 2012
Team Werktuigbouwkunde	CCM Mechatronica Trofee 2012

I. VASTGOEDONTWIKKELING

In 2012 is de Vastgoedgroep Drienerlo, een tijdelijke projectorganisatie (opgericht ten behoeve van het opstellen en uitvoeren van het Masterplan), opgeheven. De vastgoedactiviteiten zijn overgedragen aan de eenheden S&B en FB en in 2012 is er gewerkt aan de inbedding van deze activiteiten in de bestaande organisatie-onderdelen van S&B en FB.

Het jaar 2012 heeft ook in het teken gestaan van de stedenbouwkundige ontwikkeling van de campus. Er is door de superviserend architect een Beeldkwaliteitplan over de architectonische uitstraling en het onderhoudsniveau van de campus opgesteld. Parallel hieraan is er met de Gemeente Enschede gewerkt aan voorstellen op het gebied van het nieuwe bestemmingsplan, het wegtracé voor de Noordelijke Ontsluiting Enschede Kennispark (NOEK) en een langzaamverkeersroute tussen O&O-plein en station Drienerlo.

In dit jaar is ook gewerkt aan beleidsvorming op het gebied van studentenhuisvesting (internationale studenten), flex-werken (Slimmer werken), huisvestingsconsequenties van de invoering van het TOM (projectruimten) en duurzaamheid (duurzame bouwplaats). Ten aanzien van de studentenhuisvestingsbehoefte van internationale studenten op korte en lange termijn is vastgesteld dat de kamergarantietermijn verlaagd wordt naar 1 jaar (huidig 2 jaar) en dat vanwege de hoge exploitatiekosten van het complex Stadsweide ter koop wordt gezet. Er wordt ingezet op de herontwikkeling van de Hogekamp tot Studenthotel en de inzet van ITC-hotel om aan de groeiende huisvestingsbehoefte te kunnen voldoen.

Verder zijn in 2012 de volgende vastgoedprojecten afgerond, voorbereid of in uitvoering genomen:

- Gebouw Bastille. De aanpassingen ten behoeve van de huisvesting van Campusmanagement en Twente Academy/OLO zijn afgerond.
- Gebouw Biomagnetisch centrum. Dit gebouw is aangepast ten behoeve van de huisvesting van het psychotherapiecentrum Twente.
- Gebouw HDL. De ontwerpwerkzaamheden voor de herontwikkeling van het gebouw tot Sustainable Energy Lab zijn gestart. Er wordt gewacht op een goedkeuring van de business case.
- Gebouw Hogekamp (ten behoeve van shortstay en hotel); De projectontwikkelaar Van Wijnen heeft een business case ten aanzien van herontwikkelingsmogelijkheden opgesteld en de besluitvorming over de voorkeursscenario is opgestart.
- Gebouw High Tech Factory. De herontwikkeling van de oude Mesa+-cleanrooms tot High Tech Factory is afgerond.
- Gebouw Langezijds (nieuw centrum voor kennisintensieve bedrijvigheid 'The Gallery'). De herbouwwerkzaamheden van het middengebied en de oostvleugel van het gebouw zijn gestart. Aan het einde van het jaar is tevens begonnen met de sloopwerkzaamheden van de west-vleugel.
- Gebouw Pakkerij. Er is begonnen met het vervangen van het koelsysteem en enkele kleine aanpassingen
- Gebouw Spiegel. *Beveiliging*; naar aanleiding van het besluit om de beveiligingsdienst permanent te huisvesten in de Spiegel zijn de klimaatinstallaties aangepast in deze ruimten en zijn kleine aanpassingen verricht.
Flex-werken M&C; de ruimten van de eenheid M&C zijn zodanig aangepast dat de eenheid goed kan werken volgens de principes van een flexibel kantoorconcept.
- Gebouw Vrijhof. *Ruimten S&O*; de aanpassingen van de ruimten n.a.v. de verhuizing van dienst S&O zijn afgerond. *Theatercafé*; de verbouwing en modernisering van het Theatercafé is opgestart.

- Koudecirkel (koudevoorziening). Omdat er meer gebouwen dan beoogd tijdens het ontwerp zijn aangesloten op de huidige koelcirkel is de capaciteit niet toereikend. In 2012 is gestart met de voorbereidingen voor het realiseren van een extra koelmachine ten behoeve van de Technohal.

Daarnaast is in 2012 een aantal groot onderhoudsprojecten uitgevoerd en een aantal kleine huisvestingsprojecten afgerond.

J. PRESTATIEAFSPRAKEN OCW

In het schema hieronder zijn de ambities van de UT samengebracht.

Excellentie	2010	2015	2020
Aantal studenten dat deelneemt aan UT excellentietrajecten als % van het cohort	3%	6%	10%
Studiesucces			
Uitval % jaar 1	18%	<25%	<20%
Switch % jaar 1	5%	<10%	<10%
Bachelorrendement na 4 jaar	39%	60%	=70%
Maatregelen			
Onderwijsintensiteit Aantal contacturen / onderwijsweek % opleidingen < 12 contacturen / week	8-25 19%	20 0%	20 0%
Docentkwaliteit (BKO incl. DUIT)	15%	45%	70%
Indirecte kosten	21%	19%	19%
Keuze-indicatoren			
Ontwikkeling ATLAS (instroomaantallen)	-	70	150
Inverdiencapaciteit (2e + 3e geldstroom / 1e geldstroom)	34%	34%	34%
Aantal projecten met gedeelde infrastructuur	NanolabNL ECTM T-Exchange TPRC LEO-Center for Service Robotics Twents Lab Tele- geneeskunde	NanolabNL ECTM T-Exchange TPRC LEO-Center for Service Robotics Twents Lab Tele- geneeskunde HighTech Factory CMI-NEN XUV Optics OCRI: 'High Tech Health Farm' en 'Bio Energy to Overijssel' (BE20) BioEnergyPark	NanolabNL ECTM T-Exchange TPRC LEO-Center for Service Robotics Twents Lab Tele- geneeskunde HighTech Factory CMI-NEN XUV Optics OCRI: 'High Tech Health Farm' en 'Bio Energy to Overijssel' (BE20) BioEnergyPark +
Kennisvalorisatie (Aantal Spin-off bedrijven)	15	15	15

K. NADERE TOELICHTING VAN ENKELE BEGRIPPEN

Modulair onderwijs

In 2012 was het voor studenten niet mogelijk om een 'module' (een deel van een in het CROHO geregistreerde opleiding die leidt tot een deelcertificaat) te volgen (notitie Helderheid, thema 6). De nieuwe bachelorontwikkeling op de UT (zie § 1.1.2) is gestart in 2011 met een pilot binnen de opleiding Biomedische Technologie (BMT). Ook al bestaat de bachelor fase uit modules, waarin opleidingen veel ruimte hebben om deze naar eigen inzicht in te richten, zijn in het verslagjaar geen deelcertificaten te behalen.

Keuzevakken of extra-curriculaire vakken

Binnen de UT zijn studenten ingeschreven bij de CROHO geregistreerde opleiding die ze volgen (notitie Helderheid, thema 7). Het is de student toegestaan om keuzevakken of extra-curriculaire vakken bij andere opleidingen te volgen, mits hij aan de toelatingseisen voldoet. Wanneer een student gaandeweg het studiejaar heeft besloten om van opleiding te switchen is het mogelijk dat dit pas bij herinschrijving geadmistreerd wordt.

Onderwijs- en examenregeling

Zoals de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) voorschrijft hebben alle opleidingen aan de UT een onderwijs- en examenregeling (OER), een regeling die vastgesteld wordt door de decaan van de faculteit. In de model-OER is opgenomen dat studenten vrijstellingen kunnen krijgen van tentamens of praktische oefeningen. Vrijstellingen worden alleen verleend op basis van het niveau, de inhoud en de kwaliteit van eerder behaalde tentamens, examens of opgedane kennis (notitie Helderheid, thema 3). De examencommissie besluit of vrijstellingen worden toegekend.

Compensatie college,- examen en cursusgelden

Tevens is belangrijk om te melden dat de UT geen middelen besteedt om studenten, extraneus en medewerkers te compenseren voor college,- examen en cursusgelden voor initiële opleidingen (notitie Helderheid, thema 5).

UNIVERSITEIT TWENTE.

FINANCIEEL JAARVERSLAG 2012

High tech, human touch. Dat is de Universiteit Twente. De plek waar talent zich het best ontplooit. Studenten en medewerkers staan centraal. 3.200 wetenschappers en professionals zorgen samen voor baanbrekend onderzoek, relevante innovatie en inspirerend onderwijs voor bijna 10.000 studenten.

COLOFON

TELEFOON

+31 (0) 53 48 92 212

E-MAIL

info@utwente.nl

POSTADRES

Postbus 217
7500 AE Enschede

WEBSITE

www.utwente.nl

DOCUMENTNAAM

Financieel Jaarverslag 2012.docm

COPYRIGHT

© Universiteit Twente, Nederland.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enigerlei wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Universiteit Twente.

INHOUDSOPGAVE FINANCIEEL JAARVERSLAG 2012

FINANCIEEL VERSLAG	106
Algemeen	106
Financiële gang van zaken.....	106
Bestemming van het resultaat.....	108
Ontwikkeling baten en lasten.....	108
Kasstroom en investeringen	110
Eigen vermogen / reserves.....	110
Ontwikkeling kengetallen (enkelvoudig)	110
Deelnemingen	111
Financiering.....	111
Risicomanagement, Control en Kwaliteitszorg	113
Financiering private activiteiten met publieke middelen	113
Vooruitzichten 2013.....	113
Begroting 2013	115
Vijf jaren Universiteit Twente 2008-2012 (geconsolideerd)	116
JAARREKENING 2012	117
Geconsolideerde Balans per 31 december 2012	117
Geconsolideerde Staat van baten en lasten over 2012	118
Geconsolideerd Kasstroomoverzicht 2012.....	119
Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening 2012	120
Toelichting op de geconsolideerde Balans per 31 december 2012	128
Toelichting op de geconsolideerde Staat van baten en lasten over 2012	137
Toelichting behorende tot de enkelvoudige jaarrekening 2012	139
Enkelvoudige Balans per 31 december 2012.....	140
Enkelvoudige Staat van Baten en Lasten over 2012	141
Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2012	142
Toelichting op de enkelvoudige Staat van baten en lasten over 2012	148
OVERIGE GEGEVENS	150
Overzicht verbonden partijen.....	150
Bezoldiging van bestuurders en toezichhouders 2012.....	152
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.....	153
Bepaling omtrent de resultaatbestemming	154
Gebeurtenissen na balansdatum.....	154

FINANCIEEL JAARVERSLAG 2012

Financieel verslag

Algemeen

Het financieel jaarverslag 2012 is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijn Jaarverslag Onderwijs, inhoudende nadere voorschriften voor de inrichting van de jaarverslaggeving van door de minister van OCW bekostigde onderwijsinstellingen.

Het jaar 2012 was op politiek gebied een jaar dat zich kenmerkte door onzekerheid. Door politieke verschuivingen is het Hoger Onderwijs geconfronteerd geweest met verschillende snel opeenvolgende maatregelen zoals de Langstudeerdersboete, het afschaffen hiervan en de aansluitende invoering van een sociaal leenstelsel. De universiteit heeft met de beschrijving van haar profiel in het kader van de prestatieafspraken met de staatssecretaris 'zeer goed' gescoord. In navolging hierop zijn in 2012 de prestatieafspraken voor de komende jaren vastgelegd. Deze afspraken moeten vooral leiden tot kwaliteitsverbetering die tot uitdrukking zal moeten komen in studie successen.

Het beleid van de universiteit blijft erop gericht dat op facultair en universitair niveau voldoende financieel inzicht bestaat als sturings- en beheersinstrument, waarmee een doelmatige en doelgerichte inzet van de financiële middelen wordt gewaarborgd. RoUTE'14+, waarin de prioriteiten en ambities van de universiteit weergegeven zijn, blijft ook voor de komende jaren de leidraad voor de strategie. Dit alles met inachtneming van bedrijfseconomische principes, zoals een gezonde ontwikkeling van uitgaven en inkomsten, een verantwoorde liquiditeitspositie en een adequaat weerstandsvermogen. Dit beleid stelt de universiteit in staat om te sturen op de strategische doelstellingen en de nodige (middel-)langetermijn-afspraken te maken en te monitoren.

De minder gunstige financiële situatie waarin de omgeving van de universiteit zich bevindt, heeft ook zijn weerslag op de budgettaire ruimte van de instelling om de vastgestelde strategie uit te voeren. Toch zal gewerkt worden aan het versterken van de positie van de universiteit. Zo staat de universiteit momenteel volop in het teken van onderwijsvernieuwing en profilering op kerngebieden binnen het onderzoekdomein. Dit betekent investeren in excellentie, kwaliteit en positionering van onderwijs en onderzoek alsmede investeren in de zichtbaarheid en daarmee ook groei als topinstituut. Voor de universiteit en haar medewerkers en studenten is dit een continu proces van veranderingen, waarin zware keuzes gemaakt moeten worden met een veelomvattend pakket aan maatregelen om de UT op de toekomst voor te bereiden. Maatregelen zoals een nieuw onderwijsmodel, de start van een University College, aanscherpingen in het onderzoeksprofiel, maar ook enkele noodgedwongen reorganisaties.

Financiële gang van zaken

Sturing op financieel beleid en middelenverdeling

In navolging op voorgaande jaren is in 2012 de verdere aanscherping van de planning- en control-cyclus doorgezet. De belangrijkste maatregel die in dit kader heeft plaats gevonden, is de wijziging van de waarderingsgrondslag voor het werk voor derden en de daarmee gepaard gaande verdere professionalisering van de interne rapportages op het gebied van de realisatie van de dekkingsbijdrage. Dit resulteert in een stelsel van periodieke managementrapportages, waarbij naast financiële ook beleidsinhoudelijke informatie is opgenomen. Naast de monitoring op een aantal algemene indicatoren vindt de monitoring meer direct plaats op het niveau van de afzonderlijk presterende faculteiten en instituten. Voor 2013 zal in de planning- en control-cyclus meer aandacht besteed worden aan de actuele cijfers als basis voor de periodieke prognoses en zal de managementinformatie als gevolg van voornoemde aanpassingen meer dan voorheen inzicht geven in de dekking die voortvloeit uit werk in opdracht van derden.

Met het Ministerie van OCW zijn in 2012 op het gebied van onderwijs prestatieafspraken gemaakt, onder andere op gebieden als excellentie en studiesucces. Deze afspraken zijn binnen de instelling door vertaald naar Kritische Prestatie Indicatoren (KPI). Dit alles stelt het College van Bestuur in staat om zowel in beleidsmatig opzicht als ook in financieel opzicht goed inzicht te krijgen in de ontwikkeling en daar waar nodig tijdig bij te sturen.

Realisatie

De universiteit heeft het jaar 2012 afgesloten met een tekort van € 4,4 miljoen. Dit is € 8,4 miljoen beter dan het begrote tekort van € 12,8 miljoen. In onderstaand overzicht zijn de belangrijkste niet begrote bijzondere en incidentele posten weergegeven die het geconsolideerde nettoresultaat over 2012 hebben beïnvloed:

Omschrijving:	Bedrag (M€):
Resultaat jaarrekening	- 4,4
Vrijval reorganisatievoorziening RoUTe '14+	2,7
Dotatie voorziening EU KP6-audit	- 2,3
Stijging pensioenlasten	- 1,0
Vrijval voorziening milieurisico's	0,5
Dotatie voorziening huurgarantie The Gallery B.V.	- 0,4
Afwaardering gebouw i.v.m. voorgenomen desinvestering	- 0,5
Resultaat jaarrekening exclusief incidentele posten	- 3,4

Uitgesplitst naar eenheden ziet de resultaatontwikkeling over 2012 er als volgt uit:

Saldo van baten en lasten (M€)	Realisatie 2012	Begroting 2012	Realisatie 2011
1. Primair proces			
Faculteiten	- 1,5	- 6,9	3,5
Onderzoekinstituten	- 2,1	- 3,0	-0,1
Totaal primair proces	- 3,6	- 9,9	3,4
2. Diensten	-1,8	- 0,7	1,9
3. Overige (Centrale UT-eenheid)	1,2	- 2,2	- 8,1
4. Gelieerde instellingen	- 0,2	-	- 0,9
Totaal resultaat	- 4,4	- 12,8	- 3,7

Ad 1. Totaal primair proces

Ondanks een tekort van € 1,5 miljoen valt het resultaat bij de faculteiten in 2012 € 5,4 miljoen beter uit dan begroot voor 2012. Deze afwijking is enerzijds toe te schrijven aan een aantal incidentele baten en anderzijds binnen de gewone bedrijfsvoering toe te schrijven aan hogere inkomsten uit werk in opdracht van derden in combinatie met naar verhouding lagere kosten. De onderzoeksinstituten komen met een totaal tekort van € 2,1 miljoen eveneens beter uit dan voorzien was in de begroting (-/- € 3,0 miljoen). Dit wordt met name veroorzaakt door kasritmeverschillen in de uitvoering van onderzoek.

Ad 2. Diensten (Concerndirecties en Servicecentra)

Voor het jaar 2012 was voor het totaal van Concerndirecties en Servicecentra een tekort begroot van € 0,7 miljoen. Uiteindelijk is het resultaat van de diensten uitgekomen op een tekort van € 1,8 miljoen. De bezuinigingstaakstellingen die aan de onderliggende diensten zijn opgelegd zijn over het algemeen genomen wel gerealiseerd. Door een aantal incidentele posten bij enkele eenheden is echter toch een groter dan begroot negatief resultaat gerealiseerd.

Ad 3. Centrale UT-eenheid

Binnen de Centrale UT-eenheid worden de diverse centrale exploitaties verantwoord zoals de verdeling van middelen, huisvesting, universitaire stimulering onderwijs en onderzoek, de verevening van sociale lasten en de mutaties in de diverse voorzieningen. Begroot was een

tekort van € 2,2 miljoen. Uiteindelijk is het resultaat uitgekomen op een overschot van € 1,2 miljoen; een verschil van € 3,4 miljoen.

Resultaat Centrale UT-eenheid (M€)	Realisatie 2012	Begroting 2012	Mutatie
Middelenverdeling	- 2,0	- 3,5	1,5
Interne verrekeningen via egalisatierekeningen	- 1,8	- 3,8	2,0
Interne renteverrekening	2,7	2,9	- 0,2
Overige kosten/bezuinigingstaak	2,3	2,2	0,1
Totaal resultaat	1,2	- 2,2	3,4

Bij de *middelenverdeling* is sprake van een voordeel van € 1,5 miljoen ten opzichte van de begrote -/- € 3,5 miljoen. Oorzaken hiervan zijn het terugdraaien van de Langstudeerdersboete en de vergoeding voor loon- en prijscompensatie door het Rijk.

De *interne verrekeningen via de egalisatierekeningen* hebben onder andere betrekking op de exploitatie van de huisvesting, universitaire stimulering en sociale lasten. Doel van deze egalisatie is de fluctuaties over de jaren heen voor de faculteiten en diensten te mitigeren. Voorzien was een tekort van € 3,8 miljoen. Het jaar 2012 is afgesloten met een beperkter tekort van € 1,8 miljoen, hetgeen vooral is toe te schrijven is aan de interne verrekening van sociale lasten en wachtgeldregelingen.

Ad 4. Gelieerde ondernemingen

In 2012 is op de gelieerde ondernemingen een totaal verlies gerealiseerd van € 0,2 miljoen. Voor een deel is het resultaat toe te schrijven aan participaties in spin-off bedrijven, waarbij het in de markt zetten van prototyping naar commerciële productie gepaard gaat met hoge aanloopkosten.

Bestemming van het resultaat

Ingevolge artikel 2.9 lid 5 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek wordt het resultaat over het boekjaar 2012 in overeenstemming met de Richtlijn Jaarverslag Onderwijs onttrokken aan het eigen vermogen.

Ontwikkeling baten en lasten (excl. financiële baten en lasten)

Baten

Ontwikkeling baten (M€)	Realisatie 2012	Begroting 2012	Realisatie 2011
Rijksbijdrage	182,3	182,7	189,9
Collegegelden	18,4	19,4	17,2
Omzet tweede-geldstroom (*)	23,2	21,2	21,8
Omzet derde-geldstroom (*)	67,9	62,1	61,6
Overige opbrengsten (*)	19,7	17,9	22,1
Totaal van de baten	311,5	303,3	312,6

(*) realisatie 2011 aangepast voor vergelijkingsdoeleinden

De *Rijksbijdrage* is in 2012 ten opzichte van 2011 met € 7,6 miljoen gedaald naar € 182,3 miljoen. De realisatie voor 2012 ligt hiermee in lijn met de begroting.

De inkomsten uit *collegegelden* zijn voor 2012 op € 18,4 miljoen uitgekomen, een stijging van € 1,2 miljoen ten opzichte van 2011. Deze stijging is enerzijds het gevolg van verhoging van de collegegelden en anderzijds het gevolg van toename van het aantal studenten.

De inkomsten uit collegegelden zijn als volgt te verdelen over wettelijk tarief en instellingstarief:

Uitsplitsing collegegelden (M€)	Realisatie 2012	Realisatie 2011
Wettelijk tarief collegegelden	15,2	*
Instellingstarief collegegelden	3,2	*
Totaal collegegelden	18,4	17,2

*: genoemde uitsplitsing is voor 2011 niet voorhanden

Ten aanzien van de inkomsten uit *Werk in opdracht van Derden* heeft de universiteit in 2012 een aantal aanpassingen in de projectadministratie doorgevoerd, waardoor het onder meer mogelijk is geworden om deze inkomsten nauwkeuriger naar geldstroom en opdrachtgevercategorie te splitsen. Een nauwkeurigere splitsing naar geldstroom is ook met terugwerkende kracht over 2011 gemaakt, waardoor de vergelijkende cijfers voor 2011 zijn gewijzigd en de omzetcijfers uit 2012 en 2011 beter met elkaar te vergelijken zijn. Dezelfde exercitie is ten aanzien van de uitsplitsing naar opdrachtgevercategorie over 2011 niet met terugwerkende kracht te maken. De totale inkomsten uit *Werk in opdracht van Derden* kwamen uit op € 91,1 miljoen (2011: € 83,4 miljoen). Deze stijging is grotendeels het gevolg van enkele grote volledig door de opdrachtgever bekostigde projectuitgaven.

De *overige opbrengsten* kwamen in 2012 uit op € 19,7 miljoen (2011: € 22,1 miljoen). In onderstaande tabel wordt een nadere specificatie gegeven:

Overige opbrengsten (M€)	Realisatie 2012		Realisatie 2011	
Verhuur onroerend goed (*)		5,1		5,7
Detachering personeel		0,4		0,4
<u>Overige:</u>				
Cateringactiviteiten	0,7		0,7	
Subsidieregelingen, cursussen en congressen	1,9		2,0	
Bijdrage aan studentenvoorzieningen	0,5		0,6	
Doorberekende energie	1,1		1,0	
Omzet resultaatprojecten	2,4		3,2	
Dienstverlening, doelsubsidie, leermiddelen	7,6		8,5	
		14,2		16,0
Totaal		19,7		22,1

(*) realisatie 2011 aangepast voor vergelijkingsdoeleinden

De overige opbrengsten zijn in 2012 met € 2,4 miljoen gedaald ten opzichte van 2011. Deze daling is onder meer toe te rekenen aan minder baten op het vlak van werkzaamheden voor derden die niet onder de reguliere omzet uit tweede en derde geldstroom vallen, lagere opbrengsten uit dienstverlening en minder inkomsten uit de verhuur van onroerend goed.

Lasten

Ontwikkeling lasten (M€)	Realisatie 2012	Begroting 2012	Realisatie 2011
Personele lasten	197,1	204,9	200,1
Afschrijvingen	24,0	21,9	23,1
Huisvestingslasten (*)	20,8	23,4	21,0
Overige lasten (*)	68,5	60,5	65,7
Totaal van de lasten	310,4	310,7	309,9

(*) realisatie 2011 aangepast voor vergelijkingsdoeleinden

De *personele lasten* zijn in 2012 met € 3,0 miljoen (= 1,5 %) gedaald ten opzichte van 2011. Eind 2011 is in het kader van het reorganisatieplan RoUTe14+ een personele voorziening gevormd met een dotatie van € 3,6 miljoen. In 2012 is gebleken dat een groot deel van deze voorziening kan vrijvallen, doordat in het reorganisatieplan opgenomen medewerkers inmiddels binnen de universiteit herplaatst zijn of extern een andere baan hebben gevonden. Door een stijging van de pensioenpremie en een gewijzigde grondslag voor bepaling ZVW-premie is het werkgeversaandeel in de pensioenvoorziening en sociale lasten in 2012 gestegen.

De *afschrijvingen* lagen in 2012 € 0,9 miljoen hoger dan in 2011 het geval was. Deze stijging wordt enerzijds veroorzaakt door eind 2011 geactiveerde investeringen in gebouwen en anderzijds door een éénmalige extra afschrijving in 2012 van de boekwaarde van een te slopen gebouw.

De *huisvestingslasten* bedroegen in 2012 € 20,8 miljoen en wijken nauwelijks af van de huisvestingslasten in 2011.

De *overige instellingslasten* bedroegen € 68,5 miljoen. Dit is € 2,8 miljoen hoger dan in 2011 het geval was. Deze stijging is toe te rekenen aan extra aanschaf van inventaris en apparatuur (onder de activering grens ad € 2.500) en extra uitgaven voor uitbested werk.

Kasstroom en investeringen

Kasstroomoverzicht (M€)	Realisatie 2012	Realisatie 2011
Kasstroom uit:		
Operationele activiteiten	26,8	38,2
Investeringsactiviteiten	-9,9	-22,2
Financierings- en overige activiteiten	-6,7	28,0
Overige balansmutaties	0,2	0,2
Toename van de kasstroom	10,4	44,2

De kasstroom uit operationele activiteiten wordt bepaald door het resultaat exclusief rentelasten (€ 1,0 miljoen), de afschrijvingen (€ 24,0 miljoen), de mutaties in de voorzieningen (- € 0,9 miljoen), een toename van de vorderingen (€ 11,1 miljoen), een toename van de schulden (€ 19,2 miljoen), alsmede door de kasstroom uit bedrijfsoperaties (saldo betaalde rente) van € 5,3 miljoen.

De investeringen in gebouwen bedroegen na verrekening van de desinvesteringen € 7,5 miljoen. In apparatuur en niet-primaire activa werd € 2,0 miljoen geïnvesteerd. In goodwill werd via dochtermaatschappij UTIVH € 0,1 miljoen geïnvesteerd in deelneming Micronext B.V. De investeringen in financieel vaste activa namen toe met € 0,2 miljoen.

De kasstroom uit financieringsactiviteiten betreft de aflossing van € 5,3 miljoen uit de overeenkomst met het Ministerie van Financiën (schatkistbankieren) en een aflossing op een hypothecaire lening met € 1,4 miljoen.

De overige balansmutaties betreffen een agiostorting in het kapitaal van één vennootschap waarin de universiteit een minderheidsbelang heeft.

Eigen vermogen / reserves

Financieringsstructuur (M€)	Realisatie 2012		Realisatie 2011	
Eigen Vermogen	151,3	31%	160,0	33%
Voorzieningen	15,1	3%	16,0	3%
Schulden	324,8	66%	312,3	64%
Totaal	491,2		488,3	

De staat van baten en lasten sluit met een tekort van € 4,4 miljoen. In overeenstemming met de Richtlijn Jaarverslag Onderwijs is het tekort in mindering gebracht op het eigen vermogen. Als gevolg van een stelselwijziging voor de bepaling van het onderhanden werk is per 1 januari 2012 € 4,5 miljoen aan het eigen vermogen onttrokken. Ultimo 2012 bedroeg het eigen vermogen € 151,3 miljoen (2011: € 160,0 miljoen), waarvan € 10,4 miljoen (2011: € 9,0 miljoen) betrekking heeft op geconsolideerde rechtspersonen.

Ontwikkeling kengetallen (enkelvoudig)

Liquiditeit:

Voor de *current ratio* (vlottende activa/kortlopende schulden) wordt een bandbreedte aangehouden van 0,5 tot 1,5 met een streefwaarde 1,0. Deze ratio is in 2012 met 0,97 net iets hoger uitgekomen dan de waarde van 0,96 over 2011.

Solvabiliteit:

Voor de *solvabiliteit* (eigen vermogen/totale vermogen) is een bandbreedte van 0,30 tot 0,40 vastgesteld met een streefwaarde van 0,35. In 2012 komt de solvabiliteit met 0,32 lager uit dan de waarde van 0,33 over 2011. Dit is toe te schrijven aan een sterkere daling van het eigen vermogen in vergelijking met de daling van het totale vermogen. De daling van het eigen

vermogen is een gevolg van het negatieve resultaat over 2012 en de onttrekking per 1 januari 2012 ad € 4,5 miljoen in verband met de stelselwijziging van de waardering en resultaatbepaling van het onderhanden werk.

De financiële kengetallen zoals deze uit de enkelvoudige cijfers blijken geven het volgende beeld:

Financiële kengetallen (enkelvoudig)	Realisatie 2012	Realisatie 2011
Liquiditeit (quick ratio) Definitie: (vlottende activa-/voorraden)/kortlopende schulden	0,97	0,96
Liquiditeit (current ratio) Definitie: vlottende activa/kortlopende schulden	0,97	0,96
Solvabiliteit 1 Definitie: eigen vermogen / totale vermogen	0,32	0,33
Solvabiliteit 2 Definitie: eigen vermogen + voorzieningen / totale vermogen	0,35	0,37
Rentabiliteit (%) (resultaat gewone bedrijfsvoering/totale baten uit gewone bedrijfsvoering)*100%	-1,2%	-0,9%

De begrippen *solvabiliteit* en *current ratio* spelen in de beoordeling van het weerstandsvermogen van de instelling een belangrijke rol. Wijzigingen in de kengetallen worden met name veroorzaakt door investeringen, resultaat en financiering.

Deelnemingen

De universiteit heeft op basis van haar missie en profiel een beleid ontwikkeld dat gericht is op het omzetten van kennis in bedrijvigheid, het stimuleren van ondernemerschap bij medewerkers en studenten en het realiseren van het Kennispark Twente. Dit driesporenbeleid maakt tevens duidelijk dat in de visie van de universiteit kennisvalorisatie nadrukkelijk meer is dan het realiseren van spin-offs.

De exploitatieresultaten van de deelnemingen en verbonden partijen samen vertoonden over 2012 een verlies van € 0,2 miljoen; over 2011 bedroeg dit verlies nog € 0,9 miljoen. Een overzicht van de deelnemingen is op de pagina's 48 en 49 van dit verslag opgenomen.

Financiering

De universiteit heeft voor de financiering van het vastgoed in 2010 een financieringsovereenkomst met het Ministerie van Financiën afgesloten. De faciliteit bestaat uit een 30-jarige roll-over lening ad € 150 miljoen en een rekening-courant krediet ad € 21 miljoen. De restant hoofdsom van de roll-over lening bedroeg eind 2012 € 144,7 miljoen, waarvan € 5,3 miljoen een aflossing binnen 1 jaar betreft en als kortlopende schuld in de balans gepresenteerd is. Naast deze kredietfaciliteit heeft de universiteit ook een vastrentende lening bij de ASN bank met een restant hoofdsom van € 5,8 miljoen ultimo 2012, waarvan € 1,6 miljoen een aflossing binnen 1 jaar betreft en als kortlopende schuld in de balans gepresenteerd is.

Opgenomen leningen kredietinstellingen (totaal lang- en kortlopend) ultimo (M€)	2012	2011
Ministerie van Financiën	144,7	150,0
ASN	5,8	7,2
Totaal enkelvoudig	150,5	157,2

De lening bij het Ministerie van Financiën heeft een variabele rente. Om het renterisico op deze lening te mitigeren wordt gebruik gemaakt van rentederivaten. De derivaten worden door de universiteit enkel en alleen ingezet voor het afdekken van renterisico's waarbij open posities niet zijn toegestaan.

De randvoorwaarden voor de processen van sturen, beheersen en bewaken van de financiële positie en geldstromen van de Universiteit Twente zijn vastgelegd in een door het College vastgesteld en de Raad van Toezicht goedgekeurd treasurystatuut. De uitgezette en opgenomen gelden zijn in overeenstemming met de "Regeling beleggen en belenen door instellingen voor onderwijs en onderzoek van OC&W". De UT hanteert in haar treasurystatuut een tweetal normen teneinde de renterisico's te kunnen beheersen. Hiermee wordt voorkomen dat er zowel op korte termijn als op lange termijn (te) grote fluctuaties in de rentelasten zullen ontstaan. Ten aanzien van de korte termijn risicopositie wordt een kasgeldlimiet en ten aanzien van de lange termijn risicopositie een rente-risico-norm bepaald en gehanteerd.

Kasgeldlimiet 2012:

De kasgeldlimiet is een sturings- en verantwoordingsinstrument ter beperking van het renterisico op de korte schuld met een rentetypische looptijd van korter dan een jaar. Als grondslag van de toegestane omvang van de kasgeldlimiet wordt de omvang van de jaarbegroting per 1 januari aangehouden. De omvang van de kasgeldlimiet is in het treasurystatuut van de UT bepaald op 20%, dit percentage is ontleend aan de wet Fido. Ten slotte wordt het berekende bedrag getoetst aan de werkelijke omvang van de kasgeldlimiet. Indien de werkelijke omvang lager is dan de wettelijk toegestane omvang, is er sprake van ruimte. Indien de werkelijke omvang hoger is, dan is er sprake van overschrijding. De vlottende korte schuld is in 2012 als volgt bepaald:

Langlopende variabel rentende leningen (M€)	Q1/2012	Q2/2012	Q3/2012	Q4/2012
MinFin - variabel 3 mnds euribor	145	145	145	145
Swaps	90	90	90	90
Vlottende korte schuld	55	55	55	55

Kasgeldlimiet 2012 (M€)	Q1/2012	Q2/2012	Q3/2012	Q4/2012
Omvang begroting 2012	303	303	303	303
Toegestane kasgeldlimiet:				
- in procenten van de grondslag	20%	20%	20%	20%
- in bedrag	61	61	61	61
Vlottende korte schuld (a)	55	55	55	55
Tegoeden in rekening courant (b)	11	23	27	23
Overige uitstaande middelen (c)	35	32	30	35
Totale netto vlottende schuld (a-b-c)	9	0	-2	-3
Toegestane kasgeldlimiet	61	61	61	61
Ruimte	52	61	63	64

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de universiteit ruimschoots binnen de toegestane kasgeldlimiet blijft.

Renterisiconorm 2012:

De renterisiconorm heeft als doel het renterisico op de vaste schuld te beperken. Door middel van deze norm wordt een kader gesteld, waarmee een zodanige opbouw van de langlopende leningen wordt bereikt dat het renterisico uit hoofde van renteaanpassing en herfinanciering van leningen in voldoende mate wordt beperkt. In het UT treasurystatuut is het percentage dat jaarlijks maximaal mag worden geherfinancierd c.q. waarvan de rente mag worden aangepast vastgesteld op 20%.

Renterisico op de vaste schuld (M€)	2012	2013	2014	2015	2016
1a Renteherziening op vaste schuld o/g	-	-	-	-	-
1b Renteherziening op vaste schuld u/g	-	-	-	-	-
2 Renteherziening op vaste schuld (1a-1b)	-	-	-	-	-
3a Nieuw aangetrokken schuld	-	-	-	-	-
3b Nieuw uitgezette lange leningen	-	-	-	-	-
4 Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a-3b)	-	-	-	-	-
5 Betaalde aflossingen	6,7	6,9	6,9	7,0	6,1
6 Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	-	-	-	-	-
7 Renterisico op de vaste schuld (2+6)	-	-	-	-	-
<i>Renterisiconorm</i>					
8 Vaste schuld per 1 januari	97,2	90,8	79,2	72,5	65,9
9 Vastgesteld %	20%	20%	20%	20%	20%
10 Renterisiconorm	19,4	18,2	15,8	14,5	13,2
7 Renterisico op de vaste schuld (=7)	-	-	-	-	-
Ruimte	19,4	18,2	15,8	14,5	13,2

Uit bovenstaande opstelling blijkt dat in 2012 is voldaan aan de vastgestelde renterisiconorm.

Risicomanagement, Control en Kwaliteitszorg

Werking en Opzet

Vijf jaar na dato van het ontwerp en implementatie van het UT-ricisomanagementsysteem kan geconstateerd worden dat het risicomanagement volledig is geïntegreerd in de reguliere Planning & Control-cyclus. Risicoparagrafen maken een structureel onderdeel uit van de jaarplannen, managementrapportages en jaarverslagen en voor de meest cruciale UT-doelstellingen zijn Kritische Performance Indicatoren en streefwaarden vastgesteld, waarvan periodiek de realisatie wordt gemonitord, gerapporteerd en besproken tijdens bijvoorbeeld de voor- en najaarsoverleggen.

Verdere aanzetten zijn gedaan om de P&C-cyclus nog beleidsrijker op te zetten door de RoUTE '14+ strategie om te zetten naar concreet uit te voeren beleidsplannen en -doelstellingen met daaraan gekoppeld de daarvoor beschikbare middelen.

Stuk voor stuk zijn hierboven "harde" voorwaarden gegeven om uiteindelijk een volgende stap in de beheersing (control) te kunnen maken, naar die van een geïntegreerde kwaliteitszorg, waarbij niet een dreigend of overkomen ongeluk (risico) centraal staat, maar waarbij wordt gestreefd naar het voorkómen van fouten en ongelukken door het toepassen van procesbeheersing. In het in 2013 nieuw op te zetten Management Control-plan 2013-2015 met daaraan gekoppeld een herstructurering van controlrollen zal een en ander nader worden uitgewerkt.

Financiering private activiteiten met publieke middelen

Als privaat worden aangemerkt die activiteiten die geen rechtstreekse relatie hebben met de kernactiviteiten van de universiteit. Tot de kernactiviteiten van de universiteit behoren onderwijs en onderzoek, alsmede kennisvalorisatie en activiteiten ten behoeve van de universitaire gemeenschap in ruime zin. Inzet van restcapaciteit wordt niet aangemerkt als een private activiteit. Immers, als eenmaal de keuze is gemaakt voor een bepaalde wijze van organiseren, is de inzet van deze restcapaciteit geen doel op zich, maar een afgeleide van de situatie. Het rendabel maken van de restcapaciteit – tegen de integrale kostprijs – wordt niet gezien als een private activiteit.

Vooruitzichten 2013

Snel opeenvolgende ontwikkelingen in economische onzekere tijden dwingen ons scherp te blijven sturen op onze strategie en daar waar nodig en tijdig bij te sturen. Het nieuwe regeerakkoord levert naast € 150 miljoen beschikbaarstelling voor fundamenteel onderzoek ook een aantal bezuinigingen op. Dit zal de komende jaren ongetwijfeld van invloed zijn op de

keuzes die wij als universiteit op het gebied van onderwijs en onderzoek moeten gaan maken. Leidend zal echter moeten blijven de verdere versterking van het profiel van de universiteit. De universiteit is in 2012 gestart met de uitvoering van de maatregelen om de overeengekomen prestatieafspraken in te vullen. Daarnaast is de invoering van het nieuwe onderwijsmodel, dat van start gaat in september 2013, een zeer belangrijke doelstelling. Eveneens zal in 2013 het University College "ATLAS" van start gaan. Een ander profileringsvoorbeeld voor de komende jaren is het thema "Green Energy". Dit is een veelheid aan maatregelen op het gebied van vergroening en duurzaamheid voor onderwijs, onderzoek, ondersteuning en campus binnen de universiteit. Het Green Energy Initiative (GEI) coördineert deze activiteiten. Op financieel gebied zal worden gestuurd op eenzelfde resultaatsniveau als over 2012 is gerealiseerd.

Begroting 2013

Voor het begrotingsjaar 2013 wordt een tekort van € 4,3 miljoen voorzien. In onderstaande tabel is weergegeven hoe dit is opgebouwd.

(M€)

Begroting 2013	Begroting 2013	Realisatie 2012	Realisatie 2011
Baten			
Rijksbijdragen	187,4	182,3	189,9
College-, cursus-, les- en examengelden	19,7	18,4	17,2
Baten werk in opdracht van derden	87,3	91,1	83,4
Overige baten (*)	16,6	19,7	22,1
Totaal baten	311,0	311,5	312,6
Lasten			
Personeelslasten	205,9	197,1	200,1
Afschrijvingen	21,3	24,0	23,1
Huisvestingslasten (*)	24,6	20,8	21,0
Overige lasten	58,8	68,5	65,7
Totaal lasten	310,6	310,4	309,9
Saldo baten en lasten	0,4	1,1	2,7
Saldo financiële baten en lasten	-4,7	-5,3	-5,5
Resultaat	-4,3	-4,2	-2,8
Resultaat deelnemingen		-0,2	-0,9
Nettoresultaat	-4,3	-4,4	-3,7
Toerekenbaar aan:			
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	0,0	1,4	-3,7
Resultaat uit bijzondere bedrijfsvoering	-4,3	-5,8	0,0
	-4,3	-4,4	-3,7

(*) realisatie 2011 aangepast voor vergelijkingsdoeleinden

De begroting 2013 vermeldt het resultaat *exclusief* de gelieerde instellingen.

Het nettoresultaat 2013 van -/- € 4,3 miljoen zal volledig ten laste van de algemene bedrijfsreserve worden gebracht. Dit bedrag is weergegeven als resultaat uit bijzondere bedrijfsvoering.

Vijf jaren Universiteit Twente 2008-2012 (geconsolideerd)

(M€)	2012	2011 *	2010	2009 *	2008
Exploitatiegegevens					
Rijksbijdragen	182,3	189,9	189,8	193,0	180,4
College-, cursus-, les- en examengelden	18,4	17,2	16,8	15,7	14,6
Baten werk in opdracht van derden	91,1	83,4	77,4	77,2	62,8
Overige baten	19,7	22,1	25,9	23,3	21,3
Personele lasten	197,1	200,1	202,6	198,0	175,1
Overige lasten	113,3	109,8	109,1	111,4	99,5
Saldo financiële baten en lasten	-5,3	-5,5	-5,7	-4,1	0,3
Resultaat deelnemingen	-0,2	-0,9	0,0	0,0	0,1
Exploitatie-uitkomsten	-4,4	-3,7	-7,5	-4,3	4,9
Balansgegevens					
Eigen Vermogen	151,3	160,0	163,5	170,9	170,8
Voorzieningen	15,1	16,0	13,0	12,9	17,4
Vreemd vermogen lang	143,6	150,3	122,3	83,5	34,2
Vreemd vermogen kort	181,2	162,0	134,2	130,1	115,0
Vaste activa	319,4	333,5	334,4	305,5	247,9
Vlottende activa	171,8	154,8	98,6	91,9	89,5
Werkkapitaal	-9,4	-7,2	-35,6	-38,2	-25,5
Current ratio	0,9	1,0	0,7	0,7	0,8
Solvabiliteit	0,31	0,33	0,38	0,43	0,51
Enkele gegevens per 31 december					
Aantal personeelsleden	3.217	3.271	3.334	3.358	3.149
Aantal fte's	2.838	2.877	2.916	2.941	2.733

* Aangepast voor vergelijkingsdoeleinden

Jaarrekening 2012

Geconsolideerde Balans per 31 december 2012 (na resultaatbestemming)

(M€)

Activa	31-12-2012		31-12-2011	
Vaste activa				
Immateriële vaste activa	0,1		0,0	
Materiële vaste activa	314,6		329,0	
Financiële vaste activa	4,7		4,5	
Totaal vaste activa		319,4		333,5
Vlottende activa				
Vorraden	0,4		0,4	
Vorderingen	103,6		97,0	
Liquide middelen	67,8		57,4	
Totaal vlottende activa		171,8		154,8
Totaal activa		491,2		488,3

Passiva	31-12-2012		31-12-2011	
Eigen vermogen	151,3		160,0	
Voorzieningen	15,1		16,0	
Langlopende schulden	143,6		150,3	
Kortlopende schulden	181,2		162,0	
Totaal Passiva		491,2		488,3

Geconsolideerde Staat van baten en lasten over 2012

(M€)

	Realisatie 2012	Begroting 2012	Realisatie 2011
Baten			
Rijksbijdragen	182,3	182,7	189,9
College-, cursus-, les- en examengelden	18,4	19,4	17,2
Baten werk in opdracht van derden	91,1	83,3	83,4
Overige baten	19,7	17,9	22,1
Totaal baten	311,5	303,3	312,6
Lasten			
Personeelslasten	197,1	204,9	200,1
Afschrijvingen	24,0	21,9	23,1
Huisvestingslasten	20,8	23,4	21,0
Overige lasten	68,5	60,5	65,7
Totaal lasten	310,4	310,7	309,9
Saldo baten en lasten	1,1	-7,4	2,7
Saldo financiële baten en lasten	-5,3	-5,4	-5,5
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	-4,2	-12,8	-2,8
Resultaat deelnemingen	-0,2		-0,9
Nettoresultaat	-4,4	-12,8	-3,7
Toerekenbaar aan:			
Aandeel UT in het resultaat	-4,0	-12,8	-3,5
Minderheidsbelang derden in het resultaat	-0,4		-0,2
	-4,4	-12,8	-3,7

Geconsolideerd Kasstroomoverzicht 2012

(M€)	2012	2011
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo Baten en Lasten (exclusief rentebaten en - lasten)	1,0	1,8
Aanpassingen voor:		
- afschrijvingen	24,0	23,1
- mutaties voorzieningen	-0,9	3,0
	23,1	26,1
Veranderingen in vlottende middelen:		
- voorraden	0,0	0,0
- vorderingen	-11,1	-12,0
- schulden	19,2	27,8
Kasstroom uit bedrijfsoperaties:	8,1	15,8
Ontvangen interest	0,1	0,4
Betaalde interest	-5,4	-5,9
Buitengewoon resultaat	0,0	0,0
	-5,3	-5,5
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	26,8	38,2
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	-9,5	-23,8
Desinvesteringen in materiële vaste activa	0,0	1,5
Investerings in immateriële vaste activa	-0,1	0,0
Desinvesteringen in immateriële vaste activa	0,0	0,0
Investerings in deelnemingen en samenwerkingsverbanden	-0,1	-0,3
Mutaties leningen	0,0	0,2
Overige investeringen in financiële vaste activa	-0,2	0,2
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-9,9	-22,2
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Nieuw opgenomen leningen	0,0	35,0
Aflossingen langlopende schulden	-6,7	-7,0
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	-6,7	28,0
Overige balansmutaties		
- mutatie vermogen	0,2	0,2
Totaal overige balansmutaties	0,2	0,2
Mutatie liquide middelen en effecten	10,4	44,2

Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening 2012

Algemeen

Voornaamste activiteiten

De Universiteit Twente, gevestigd te Enschede, Drienerlolaan 5, 7522 NB, is een publiekrechtelijk lichaam, ingesteld bij Wet van 23 november 1961 tot wijziging van artikel 15 van de Wet op het wetenschappelijk onderwijs. De kernactiviteiten van de universiteit bestaan uit wetenschappelijk onderwijs, onderzoek en kennisvalorisatie.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens de Richtlijn Jaarverslag Onderwijs. In deze richtlijn is bepaald dat de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (in het bijzonder RJ 660 Onderwijsinstellingen) van toepassing zijn met inachtneming van de daarin aangeduide uitzonderingen.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

De cijfers over 2011 zijn geherrubriceerd teneinde vergelijkbaarheid met 2012 mogelijk te maken.

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de organisatie zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. Alle activa en passiva luidende in vreemde valuta zijn omgerekend tegen de ultimo boekjaar geldende wisselkoersen. De koersverschillen welke gedurende het jaar optreden worden ten gunste respectievelijk ten laste van de exploitatierekening gebracht. De balans geeft het vermogen weer zoals het is samengesteld na de verwerking van de bestemming van het resultaat.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Baten worden verantwoord indien alle belangrijke risico's met betrekking tot de handelsgoederen zijn overgedragen aan de koper.

Schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Stelselwijziging

Het werk in opdracht van derden heeft betrekking op tweede- en derde-geldstroomprojecten. Tot 1 januari 2012 vond de waardering van werk in opdracht van derden plaats tegen de integrale kosten, verminderd met de eigen bijdrage voor zover de kosten niet bij de opdrachtgevers in rekening konden worden gebracht. Vanaf 1 januari 2012 vindt waardering van werk voor derden plaats tegen de direct aan het project toe te rekenen kosten en een toegerekend deel van de eigen kosten.

De reden hiervoor is dat met de nieuwe waarderingsmethode meer inzicht wordt verkregen in de resultaten van de werken in opdrachten van derden gedurende de looptijd van het project.

Als gevolg van de stelselwijziging is het werk in opdracht van derden per 1 januari 2012 € 4,5 miljoen lager gewaardeerd en als vermogensmutatie prospectief verwerkt in het eigen vermogen per 1 januari 2012.

Gezien de complexiteit en de onevenredige tijdsinspanning om de historische cijfers te reproduceren is de gewijzigde grondslag niet met terugwerkende kracht in de vergelijkende cijfers 2011 verwerkt.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten.

Financiële instrumenten omvatten tevens in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten (derivaten). Deze derivaten worden door de instelling niet gesepareerd van het basiscontract en derhalve in overeenstemming met het basiscontract verwerkt.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Indien instrumenten bij de vervolgewaardering niet worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de staat van baten en lasten, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Verstreckte leningen en overige vorderingen

Verstreckte leningen en overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen. Voor een toelichting wordt verwezen naar de grondslagen voor financiële vaste activa en vorderingen.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode. De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder de kortlopende schulden. Voor een toelichting wordt verwezen naar de grondslag voor kortlopende schulden.

Afgeleide financiële instrumenten (derivaten)

De eerste waardering voor afgeleide instrumenten is de reële waarde.

Na eerste waardering worden afgeleide financiële instrumenten gewaardeerd op kostprijs of lagere marktwaarde, tenzij hedge accounting onder het kostprijs hedgemodel wordt toegepast.

De universiteit maakt gebruik van renteswaps om de renterisico's af te dekken die voortvloeien uit de afgesloten leningen voor de financiering van het vastgoed. De universiteit past kostprijs-hedge accounting toe teneinde de resultaten uit waardeveranderingen van de renteswaps en de afgedekte schuld gelijktijdig in de staat van baten en lasten te verwerken. De resultaten uit het niet-effectieve deel van de hedgerelatie worden in de staat van baten en lasten opgenomen.

Indien een renteswap niet langer voldoet aan de voorwaarden voor hedge accounting, afloopt of wordt verkocht, wordt de afdekkingsrelatie beëindigd. De cumulatieve winst die, of het cumulatieve verlies dat nog niet in de staat van baten en lasten was verwerkt wordt opgenomen als overlopende post in de balans totdat de verwachte transactie heeft plaatsgevonden. Indien de transactie naar verwachting niet meer plaatsvindt wordt de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies overgeboekt naar de staat van baten en lasten.

De instelling documenteert de hedgerelaties in hedgedocumentatie en toetst periodiek de effectiviteit van de hedgerelaties door vast te stellen dat geen sprake is van overhedges. Een verlies als gevolg van een overhedge wordt op basis van kostprijs of lagere marktwaarde direct in de staat van baten en lasten verwerkt.

Grondslagen van de consolidatie

In de geconsolideerde balans en exploitatierekening zijn de Universiteit Twente en haar dochtermaatschappijen:

- DOG Drienerbeek Onroerend Goed Exploitatiemaatschappij B.V. gevestigd te Enschede (100%-deelname),
- HTT Holding Technopolis Twente B.V. gevestigd te Enschede (100%-deelname) en haar 100%-dochterondernemingen

volledig geconsolideerd opgenomen.

In dochtermaatschappij UT International Ventures Holding B.V. wordt door HTT een 60%-belang gehouden.

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van de universiteit en haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend dan wel waarover de centrale leiding bestaat. Groepsmaatschappijen zijn deelnemingen waarin de universiteit een meerderheidsbelang heeft of waarop op een andere wijze een beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Bij de bepaling of beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend, worden financiële instrumenten die potentiële stemrechten bevatten en direct kunnen worden uitgeoefend, betrokken. Participaties die worden aangehouden om ze te vervreemden worden niet geconsolideerd.

Nieuw verworven deelnemingen worden in de consolidatie betrokken vanaf het tijdstip waarop beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie betrokken tot het tijdstip van beëindiging van deze invloed.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd, evenals de binnen de groep gemaakte winsten. De groepsmaatschappijen zijn integraal geconsolideerd, waarbij het minderheidsbelang van derden afzonderlijk tot uitdrukking is gebracht.

Voor een overzicht van de geconsolideerde groepsmaatschappijen wordt verwezen naar de financiële vaste activa.

Rapporteringsvaluta

De bedragen in de jaarrekening zijn in miljoenen euro's vermeld, tenzij anders aangegeven.

Immateriële vaste activa

Goodwill wordt bepaald als het positieve verschil tussen de verkrijgingsprijs van de deelnemingen en het bedrag van de groep in de netto reële waarde van de overgenomen identificeerbare activa en de 'voorwaardelijke' verplichtingen van de overgenomen deelneming, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De geactiveerde goodwill wordt lineair afgeschreven over de geschatte economische levensduur, die is bepaald op 5 jaar.

Materiële vaste activa

De bedrijfsgebouwen en –terreinen, inventaris en apparatuur en materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen.

Overheidssubsidies worden in mindering gebracht op de kostprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

De afschrijvingen worden lineair berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de componentenmethode. Op bedrijfsterreinen en op materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en op vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

De volgende afschrijvingstermijnen worden hierbij gehanteerd:

Gebouwen

▪ Casco	60 jaar
▪ Afbouw	30 jaar
▪ Inbouw	15 jaar
▪ Technische installaties	15 jaar
▪ Terreinontwikkeling	30 jaar

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd indien ze de gebruiksduur van het object verlengen.

De materiële vaste activa waarvan de universiteit en haar groepsmaatschappijen, krachtens een financiële leaseovereenkomst de economische eigendom heeft, worden geactiveerd. De uit de financiële leaseovereenkomst voortkomende verplichting wordt als schuld verantwoord. De in de toekomstige leasetermijnen begrepen interest wordt gedurende de looptijd van de financiële leaseovereenkomst ten laste van het resultaat gebracht.

De aankoop van de woningen is gebaseerd op het taxatierapport van de Rijksdienst der Domeinen. De doorverkoop aan de bewoners geschiedde tegen een hogere waarde. Als waarderingsgrondslag voor de woningen is gekozen voor de hogere getaxeerde opbrengstwaarde. Als activeringsgrens voor apparatuur en inventaris wordt € 2.500 aangehouden.

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Bij de bepaling van de nettovermogenswaarde worden de waarderingsgrondslagen van de universiteit gehanteerd. Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de universiteit garant staat voor de schulden van de betreffende deelneming wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening wordt primair ten laste van de vorderingen op deze deelneming gevormd en voor het overige onder de voorzieningen ter grootte van het aandeel in de door de deelneming geleden verliezen, dan wel voor de verwachte betalingen door de universiteit ten behoeve van deze deelneming.

Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of duurzaam lagere bedrijfswaarde.

Leningen aan niet-geconsolideerde deelnemingen worden opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

De grondslagen voor overige financiële vaste activa zijn opgenomen onder het hoofd Financiële instrumenten.

Bijzondere waardeverminderingen

Vaste activa met een lange levensduur dienen te worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de geschatte contante waarde van de toekomstige netto kasstromen die het actief naar verwachting zal genereren.

Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte contante waarde van de toekomstige kasstromen, worden bijzondere waardeverminderingen verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde.

Vorraden

De voorraden grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen aanschafprijs op basis van de 'first-in, first-out' (FIFO)-methode of lagere actuele waarde.

Bij de waardering van de voorraden wordt rekening gehouden met de eventuele op balansdatum opgetreden waardeverminderingen.

Werk in opdracht van derden

Het werk in opdracht van derden heeft betrekking op tweede en derde geldstroomprojecten. De tweede geldstroomprojecten zijn gewaardeerd op de integrale kosten, verminderd met de eventuele eigen bijdrage, voor zover de kosten niet bij de opdrachtgevers in rekening kunnen worden gebracht. De derde geldstroomprojecten zijn gewaardeerd tegen de direct aan het project toe te rekenen kosten en een toegerekend deel van de eigen kosten. De gedeclareerde termijnen die in relatie staan tot werk in opdracht van derden worden daarop in mindering gebracht.

In de toelichting is een uitsplitsing gegeven van het saldo van onderhanden projecten in enerzijds een positief bedrag betreffende de contracten waarvan de waarde van het verrichte werk de gedeclareerde termijn overtreft en anderzijds een negatief bedrag betreffende de contracten waarvan de gedeclareerde termijnen de waarde van het verrichte werk overtreft. Eventuele noodzakelijke voorzieningen uit hoofde van werk in opdracht van derden zijn in mindering gebracht op de balanspost vooruit gefactureerde en ontvangen termijnen werk in opdracht van derden.

Vorderingen

De vorderingen worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde en na eerste verwerking tegen geamortiseerde kostprijs, onder aftrek van een (eventueel) noodzakelijk geachte voorziening voor het risico van oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn opgenomen voor de nominale waarde en staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de algemene reserves, de bestemmingsreserves en de bestemmingsfondsen gepresenteerd. De algemene reserve bestaat uit de reserve die ter vrije beschikking staat van de instelling. Indien een beperktere bestedingsmogelijkheid door de universiteit is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen

aangeduid als bestemmingsreserve. Indien de beperktere bestedingsmogelijkheid door derden is aangebracht, dan wordt dit deel aangemerkt als bestemmingsfonds.

Voorts is binnen het eigen vermogen een onderscheid gemaakt in publieke en private middelen.

Minderheidsbelang derden

Het minderheidsbelang derden wordt gewaardeerd op het aandeel van derden in de nettovermogenswaarde, bepaald overeenkomstig de waarderingsgrondslagen van de universiteit.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen.

Een voorziening wordt in de balans opgenomen, wanneer sprake is van:

- Een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
- Waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- Het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Onder de voorzieningen worden de personele voorzieningen en de overige voorzieningen gepresenteerd. De personeelsvoorzieningen betreffen voorzieningen in het kader van reorganisaties, wachtgeld, arbeidsongeschiktheid, jubilea en sabbatical-leave. De overige voorzieningen hebben betrekking op milieurisico's in verband met de renovatie van vastgoed en op mogelijke financiële aanspraken vanuit contracten gesloten met derden.

Tenzij anders aangegeven worden de voorzieningen opgenomen tegen de nominale waarde.

Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats ten laste van de staat van baten en lasten.

Uitgaven vinden rechtstreeks plaats ten laste van de voorziening.

Langlopende schulden

De waardering van de langlopende schulden is toegelicht onder het hoofd Financiële instrumenten.

Kortlopende schulden

De waardering van de kortlopende schulden is toegelicht onder het hoofd Financiële instrumenten.

Schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar worden aangeduid als kortlopend. Schulden worden niet gesaldeerd met activa.

Overlopende passiva betreffen vooruitontvangen bedragen (waaronder geormerkte bijdragen) en nog te betalen bedragen terzake van lasten die aan een verstreken periode zijn toegekend.

Van bedragen die voor meerdere jaren beschikbaar zijn gesteld, wordt het nog niet bestede gedeelte op deze post aangehouden. Vrijval ten gunste van de staat van baten en lasten geschiedt naar rato van de besteding.

Het saldo van projecten uit hoofde van werk in opdracht van derden leidt tot een vordering of een schuld op de balans. Het saldo wordt per project bepaald. Een eventueel noodzakelijke voorziening op een project uit hoofde van werk in opdracht van derden wordt gepresenteerd onder de voorziening verlieslatende contracten.

Opbrengstverantwoording

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en –subsidies

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en –subsidies uit hoofde van de basisbekostiging worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft volledig verwerkt als baten in de staat van baten en lasten. Indien deze opbrengsten betrekking hebben op een specifiek doel, dan worden deze naar rato van de verrichte werkzaamheden als baten verantwoord.

College-, cursus-, les- en examengelden

College-, cursus-, les- en examengelden worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, waarbij ervan uitgegaan is dat reguliere onderwijs- en onderzoekstaken gelijkmatig over het collegejaar zijn gespreid.

Baten werk in opdracht van derden

Opbrengsten uit hoofde van werk in opdracht van derden (contractonderwijs, contractonderzoek en overige) worden in de staat van baten en lasten als baten opgenomen voor een bedrag gelijk aan de kosten indien zeker is dat deze kosten declarabel zijn. Een eventueel positief resultaat wordt opgenomen na voltooiing van de gehele transactie (de zogeheten completed contract methode). Voor een eventueel verwacht negatief resultaat wordt een voorziening getroffen die is gepresenteerd als voorziening verlieslatende contracten.

Overige baten

Overige baten uit verhuur worden lineair in de staat van baten en lasten opgenomen op basis van de duur van de huurovereenkomst. Vergoedingen ter stimulering van het sluiten van huurovereenkomsten, worden als integraal deel van de totale huuropbrengsten verwerkt.

Overige baten uit detachering van personeel worden in de staat van baten en lasten opgenomen naar rato van het stadium van voltooiing van de detacheringsovereenkomst op verslagdatum. Het stadium van voltooiing wordt bepaald aan de hand van beoordelingen van de verrichte detacheringswerkzaamheden.

Overige baten worden opgenomen in het totaal van de baten tegen de reële waarde van de ontvangen of te ontvangen vergoeding, na aftrek van tegemoetkomingen en kortingen. Deze vergoedingen worden in de staat van baten en lasten verwerkt, wanneer de inning van de verschuldigde vergoeding waarschijnlijk is en de hiermee verband houdende kosten betrouwbaar kunnen worden ingeschat.

Lasten

De lasten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en –lasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt geen rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

Het aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de groep in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties, waarbij overdracht van activa en passiva tussen de groep en de niet-geconsolideerde deelnemingen en tussen niet-geconsolideerde deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn niet verwerkt voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

De resultaten van deelnemingen die gedurende het boekjaar zijn verworven of afgestoten worden vanaf het verwervingsmoment respectievelijk tot het moment van afstoting verwerkt in het resultaat van de groep.

Personeelsbeloningen en pensioenen

Voor de medewerkers van de universiteit is een pensioenregeling getroffen die is ondergebracht bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP).

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met de in de toekomst verschuldigde premies.

Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van het fonds en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang

van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met het fonds, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op balansdatum af te wikkelen.

Voor een op balansdatum bestaand overschot bij het pensioenfonds wordt een vordering opgenomen als de universiteit de beschikkingsmacht heeft over dit overschot, het waarschijnlijk is dat het overschot naar de universiteit zal toevloeien en de vordering betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De risico's van loonontwikkeling, prijsindexatie en beleggingsrendement op het fondsvermogen zullen mogelijk leiden tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdragen aan het pensioenfonds. Deze risico's komen niet tot uitdrukking in een in de balans opgenomen voorziening. Per balansdatum 2012 is er een reservetekort bij het pensioenfonds. De gevolgen hiervan voor de pensioenpremies in de toekomstige jaren zijn niet bekend.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode. Kasstromen in buitenlandse valuta's zijn herleid naar euro's met gebruikmaking van de gewogen gemiddelde omrekeningskoersen voor de betreffende periodes.

Kasstromen uit financiële afgeleide instrumenten die worden verantwoord als reële waarde hedges of kasstroomhedges worden in dezelfde categorie ingedeeld als de kasstromen uit de afgedekte balansposten. Kasstromen uit financiële derivaten waarbij hedge accounting niet langer wordt toegepast, worden consistent met de aard van het instrument ingedeeld, vanaf de datum waarop de hedge accounting is beëindigd.

Bepaling reële waarde

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn.

Toelichting op de geconsolideerde Balans per 31 december 2012

Activa

Immateriële vaste activa	(M€)								
	Aanschafprijs 1-1-2012	Afschrijving cumulatief 1-1-2012	Boekwaarde 1-1-2012	Investeringen 2012	Des- investeringen 2012	Afschrijvingen 2012	Aanschafprijs 31-12-2012	Afschrijving cumulatief 31-12-2012	Boekwaarde 31-12-2012
Goodwill	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1
Totaal in euro's	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1

Materiële vaste activa	(M€)									
	Aanschafprijs 1-1-2012	Afschrijving cumulatief 1-1-2012	Boekwaarde 1-1-2012	Investeringen 2012	Aanschafwaarde desinvesteringen 2012	Afschrijvingen 2012	Afschrijvingen desinvesteringen 2012	Aanschafprijs 31-12-2012	Afschrijvingen cumulatief 31-12-2012	Boekwaarde 31-12-2012
Gebouwen en terreinen	488,6	194,9	293,7	7,5	1,0	18,3	1,0	495,1	212,2	282,9
Inventaris en apparatuur	68,5	50,1	18,4	3,3	2,5	5,0	2,5	69,3	52,6	16,7
In uitvoering en vooruitbetalingen	8,3	0,0	8,3	-5,6	0,0	0,0	0,0	2,7	0,0	2,7
Niet aan het proces dienstbare mva investeringsubsidies	16,3	7,1	9,2	4,1	0,0	0,6	0,0	20,4	7,7	12,7
Totaal in miljoenen euro's	581,1	252,1	329,0	9,5	3,5	23,9	3,5	587,1	272,5	314,6

Gestelde zekerheden

Per 1 januari 2010 is aan de Staat der Nederlanden het recht van eerste hypotheek tot een bedrag van € 195 miljoen verstrekt op een deel van het onroerend goed ter zekerheid van de opgenomen leningen.
Ten behoeve van het gebouw Hengelosestraat 99 een 1ste hypotheekinschrijving tot een bedrag van € 23,6 miljoen, evenals een bedrag van € 9,4 miljoen tot verhaal van verschuldigde renten, vergoedingen en kosten, alsmede verpandingsrechten voortvloeiende uit de subsidietoelagen uit hoofde van de huisvesting.

WOZ en verzekerde waarde gebouwen en terreinen	Bedrag (M€)
WOZ-waarde gebouwen en terreinen	250,8
Verzekerde waarde gebouwen	654,6

Bovenstaande waarden zijn van toepassing op het belastingjaar 2012.

(M€)

Financiële vaste activa	Boek- waarde 1-1-2012	Investerings en leningen	Desinvesteringen en aflossingen	Resultaat deelnemingen	Boek- waarde 31-12-2012
Andere deelnemingen	2,5	0,0	-0,1	-0,1	2,5
Vorderingen op andere deelnemingen	0,3	0,1	0,1		0,3
Overige vorderingen	1,7	1,0	0,8		1,9
Totaal	4,5	1,1	0,8	-0,1	4,7

De verstrekte leningen aan TPRC en in het kader van de TOP-regeling zijn verstrekt uit het private vermogen van de universiteit.

Vlottende activa

(M€)

Voorraden	31-12-2012		31-12-2011	
Gebruiksgoederen	0,4		0,4	
		0,4		0,4
Totaal		0,4		0,4

(M€)

Vorderingen	31-12-2012		31-12-2011	
Debiteuren			30,1	30,5
OCW			6,3	6,9
Andere deelnemingen			0,0	0,5
Studenten/deelnemers/cursisten			0,1	0,1
Overige overheden			8,9	1,0
Overige vorderingen:				
Kortlopende vorderingen financiële vaste activa	0,6		0,5	
Overige	1,3		1,4	
Totaal Overige vorderingen		1,9		1,9
Overlopende activa				
Vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen Werk i.o.v. Derden				
- vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen	-74,2		-75,0	
- kosten Werk in opdracht van Derden	124,4		112,5	
		50,2		37,5
Overlopende activa:				
Vooruitbetaalde kosten	3,0		2,4	
Nog te ontvangen bedragen	3,8		17,1	
		6,8		19,5
Totaal overlopende activa			57,0	57,0
Af: Voorzieningen wegens oninbaarheid			-0,7	-0,9
Totaal			103,6	97,0

Het verloop van de voorzieningen wegens oninbaarheid is als volgt:

	2012 (M€)	2011 (M€)
Saldo per 1 januari	-0,9	-1,1
Onttrekking	0,6	0,2
Dotatie	-0,4	0,0
Stand per 31 december	-0,7	-0,9

Debiteuren

In het debiteurensaldo zijn geen posten opgenomen met een betalingstermijn langer dan 1 jaar.

OCW

Onder de post OCW is de vordering inzake BAMA-compensatie opgenomen. Van de vordering per 31-12-2012 heeft M€ 5,7 een langlopend karakter langer dan 1 jaar.

(M€)

Liquide middelen	31-12-2012	31-12-2011
Kasmiddelen	0,1	0,1
Tegoeden op bank- en girorekeningen	32,2	21,8
Deposito's	35,5	35,5
Totaal	67,8	57,4

De deposito's hebben een looptijd van maximaal 3 maanden.

Passiva

(M€)

Eigen vermogen	Stand per 1-1-2012	Resultaat	Overige mutaties	Stand per 31-12-2012
Algemene reserve				
Algemene reserve	158,6	-6,4	-4,7	147,5
Bestemmingsreserve sociale lasten fonds universiteit	-7,6	1,6	0,0	-6,1
Bestemmingsreserve (publiek): DOG Onroerend Goed	2,0	0,0	0,0	2,0
Bestemmingsreserve (privaat): Holding Technopolis	7,0	0,8	0,2	8,0
Minderheidsbelang derden	0,0	-0,4	0,2	-0,2
Totaal	160,0	-4,4	-4,3	151,3

De overige mutaties in het vermogen hebben voor € 4,5 miljoen betrekking op een onttrekking die gedaan is in het kader van de stelselwijziging voor de waardering van het onderhanden werk. Daarnaast zijn voor € 0,2 miljoen agiostortingen verricht in het kapitaal van één vennootschap waarin de universiteit een minderheidsbelang heeft.

(M€)

Vorzieningen (geconsolideerd)	Stand per 1-1-2012	Mutaties			Stand 31-12-2012	Onderverdeling saldo	
		Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval		< 1 jaar	> 1 jaar
Personeelsvoorzieningen	10,1	1,8	1,7	3,7	6,5	1,7	4,8
Overige voorzieningen	5,9	4,8	1,3	0,8	8,6	2,2	6,4
Totaal voorzieningen	16,0	6,6	3,0	4,5	15,1	3,9	11,2

Personeelsvoorzieningen:

De voorziening reorganisatie en wachtgeld ad M€ 4,4 (2011 M€ 7,4) heeft tot doel claims uit hoofde van uitkeringen na ontslag af te dekken. De hoogte van de voorziening is gebaseerd op een inschatting van de toekomstige verplichtingen. De universiteit is eigen-ricodragers voor de gehele werkloosheidsuitkeringen inclusief het bovenwettelijke gedeelte. Deze voorziening is bepaald op basis van beschikbare gegevens uit de administratie van het UWV en de opgave van Raet.

De voorziening uitgestelde personeelsbeloning ad. M€ 1,7 (2011 M€ 2,6) is gevormd ten behoeve van toekomstige uitbetalingen in verband met jubilea en non-activiteiten. Daarnaast is nog een voorziening getroffen voor sabbatical leave ad M€ 0,3 (2011 M€ 0,2). De universiteit is eigen-ricodragers voor de WAO en WIA. De WAO-uitkeringen gedurende de eerste vijf jaren van de arbeidsgeschiktheid komen hierdoor voor rekening van de universiteit. De voorziening WIA ad. M€ 0,1 (2011 M€ 0,1) is gewaardeerd tegen het bedrag van de bezoldiging inclusief werkgeverslasten. De universiteit is met ingang van 2006 eigen-ricodragers voor de WIA, hetgeen tot gevolg heeft dat de universiteit het risico voor de lasten van de WGA-uitkeringen gedurende een periode van 10 jaar het eigen-ricodragerschap zelf draagt. Dotatie aan de voorziening vindt plaats op het moment dat voorzien wordt dat een werknemer instroomt in de WIA.

Overige voorzieningen:

De voorziening milieurisico's ad M€ 3,7 (2011 M€ 4,4) is gevormd in verband met de renovatie van vastgoed en meer specifiek wat betreft de asbestsanering. De hoogte van de voorziening wordt jaarlijks geïndexeerd en is gebaseerd op een rapport van deskundigen. De voorziening ondersteuning studenten ad M€ 1,0 (2011 M€ 1,5) betreft opgebouwde rechten overeenkomstig art. 7.51 WHW. De hoogte van de voorziening is gebaseerd op een inschatting van de toekomstige aanspraken.

De voorziening EU (M€ 2,3) is gevormd ter dekking van de mogelijke financiële correcties die doorgevoerd moeten worden op EU-projecten. Dit naar aanleiding van een EU-audit op projecten die vallen onder het 6e kader.

De UT heeft ten behoeve van The Gallery BV een huurgarantie afgegeven van M€ 4 over een periode van 10 jaar. De huidige ontwikkeling binnen The Gallery zijn voor de UT aanleiding om hiervoor reeds een voorziening te treffen voor 2013 van M€ 0,4. Daarnaast is er nog een voorziening getroffen voor een bouwclaim ad M€ 1,2.

(M€)

Langlopende schulden	Stand per 1-1-2012	Aangegane leningen	Aflossingen	Stand per 31-12-2012	Looptijd > 1 jaar	Looptijd > 5 jaar	Rente- percentage
s-Rijksschatkist	144,7	0,0	5,3	139,4	21,0	118,4	variabel
Kredietinstellingen	5,6	0,0	1,4	4,2	4,2	0,0	5,25%
Totaal	150,3	0,0	6,7	143,6	25,2	118,4	

(M€)

Kortlopende schulden	31-12-2012		31-12-2011	
Kredietinstellingen		7,0		6,9
Vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen Werk in opdracht van Derden				
- vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen	54,4		39,1	
- kosten Werk in opdracht van Derden	-38,9		-30,8	
		15,5		8,3
Crediteuren		18,3		13,0
Belastingen en premies sociale verzekeringen				
Loonheffing	7,2		7,0	
Omzetbelasting	0,5		0,1	
Premies sociale verzekeringen	1,9		1,7	
Totaal Belastingen en premies sociale verzekeringen		9,6		8,8
Schulden terzake pensioenen		2,7		2,5
Overige kortlopende schulden:				
Waarborgsommen	0,1		0,1	
Vooruitontvangen/nog te betalen bedragen	32,5		32,9	
Vooruitontvangen i.h.k.v. bestemmingsfondsen	3,6		3,5	
Ontvangen voorschotten Werk in opdracht van Derden	61,4		51,9	
Verbonden partijen	0,6		0,5	
Diversen	2,9		2,6	
Totaal overige kortlopende schulden		101,1		91,5
Overlopende passiva:				
Vakantiedagen/-geld	13,4		14,1	
Vooruitontvangen collegegelden	6,2		5,5	
Vooruitontvangen i.h.k.v. doelsubsidies OC&W	0,3		1,0	
Transitoria	7,1		10,4	
Totaal overlopende passiva		27,0		31,0
Totaal		181,2		162,0

Op de regel Kredietinstellingen is het kortlopende aflossingsdeel (<1 jaar) opgenomen van de Langlopende schulden.

Model G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule (k€)

G2.A: Aflopende subsidies per ultimo verslagjaar

Projectbeschrijving	Kenmerk	Datum	Toegewezen subsidie bedrag k€	Ontvangen subsidie t/m jaar 2011	Totale Bestedingen t/m 2011 k€	Saldo 31 december 2011 in k€	2012				Te verrekenen overschot per 31 december 2012	Totale Bestedingen t/m 2012 k€
							Ontvangen subsidie k€	Bestedingen exploitatie-subsidies	Bestedingen investerings-subsidies	Bestedingen		
Twents Meesterschap	OND/ODB-10/47837 M	1-sep-10	525,0	420,0	277,4	142,6	105,0	200,6			47,0	478,0
Totaal			525,0	420,0	277,4	142,6	105,0	200,6	0,0	47,0	478,0	

G2.B: Doorlopende subsidies tot in een volgend verslagjaar

Projectbeschrijving	Kenmerk	Datum	Toegewezen subsidie bedrag k€	Ontvangen subsidie t/m jaar 2011	Totale Bestedingen t/m 2011 k€	Saldo 31 december 2011 in k€	2012				Saldo nog te besteden per 31 december 2012 k€	Totale Bestedingen t/m 2012 k€
							Ontvangen subsidie k€	Bestedingen exploitatie-subsidies	Bestedingen investerings-subsidies	Bestedingen		
Ontwerpers in het onderwijs	804AO-42112	14-dec-12	249,4			0,0	124,7				124,7	0,0
Totaal			249,4	0,0	0,0	0,0	124,7	0,0	0,0	124,7	0,0	0,0

Financiële instrumenten

Algemeen

De universiteit maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van financiële instrumenten die de instelling blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's, reële waarde renterisico, kasstroomrisico en liquiditeitsrisico. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen, zoals vorderingen en schulden. De instelling handelt niet in deze financiële instrumenten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan de instelling verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten.

Kredietrisico

De vorderingen uit hoofde van handelsdebiteuren betreffen vorderingen op subsidieverstrekkers en vorderingen op overige debiteuren. De uitstaande vorderingen per balansdatum bedragen € 103,6 miljoen. Het kredietrisico inzake deze vorderingen is beperkt.

Renterisico en kasstroomrisico

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen. Bij deze leningen is sprake van een variabel rentepercentage over de gehele looptijd. De leningen worden aangehouden tot het einde van de looptijd. Om de variabiliteit van de variabel rentende leningen te beperken heeft de instelling afgeleide rente instrumenten afgesloten. Voor vorderingen en schulden met variabel rentende renteaftspraken loopt de instelling risico ten aanzien van de toekomstige kasstromen.

Alle derivaten betreffen interest rate swaps waarbij de instelling een vaste rente betaalt en een variabele rente gebaseerd op Euribor ontvangt.

Renteswaps

Overzicht door universiteit aangehouden renteswaps per ultimo 2012

Swap	Hoofdsom	Einddatum	Rente	Opmerking
1	€ 25 miljoen	01 jan 2017	5,1825%	Hoofdsom swap gelijk gedurende looptijd.
2	€ 25 miljoen	01 aug 2016	5,16%	Hoofdsom swap gelijk gedurende looptijd.
3	€ 25 miljoen	01 nov 2014	5,08%	Hoofdsom swap gelijk gedurende looptijd.
4	€ 15 miljoen	01 jan 2017	4,5825%	Hoofdsom variabel (2013 € 10 miljoen, 2014 € 10 miljoen, 2015 € 20 miljoen, 2016 € 15 miljoen)

De swap-portefeuille kende eind 2012 een negatieve marktwaarde van € 14,3 miljoen. Deze negatieve marktwaarde wordt berekend door de toekomstige kasstromen uit hoofde van de swapcontracten contant te maken tegen de huidige marktrente. Vanwege de korte looptijd van de swapcontracten in combinatie met een afname van de hoofdsom zal de negatieve marktwaarde de komende jaren fors afnemen. Op grond van de Algemene Bepalingen Derivatentransacties kan de bank zekerheden vragen. Gegeven de huidige markt usance ligt het niet in de lijn der verwachting dat ABN AMRO overgaat tot de vraag om extra zekerheden. In het financieel verslag is een nadere toelichting gegeven op het renterisico (zie hoofdstuk financiering).

Liquiditeitsrisico

De universiteit bewaakt de liquiditeitspositie door middel van opvolgende liquiditeitsbegrotingen. Het bestuur ziet erop toe dat voor de instelling steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen en dat tevens voldoende financiële ruimte onder de beschikbare faciliteiten beschikbaar blijft om steeds binnen de gestelde leningconvenanten te blijven.

Reële waarde

De reële waarde van de in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen, langlopende en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Auteursrechten readers / reprorecht

De universiteit stelt readers samen, waarin gedeelten zijn overgenomen uit auteursrechtelijk beschermde werken. Bij overnames worden aan uitgevers auteursrechten betaald. Daarnaast is de universiteit reprorecht verschuldigd in verband met het maken van kopieën uit auteursrechtelijk beschermde werken. De Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (VSNU) heeft namens de universiteiten met de Stichting Reprorecht een overeenkomst gesloten waarin de omvang van de verschuldigde rechten is vastgelegd.

Erfpachtverplichtingen

De erfpachter van de woningen heeft de bevoegdheid het erfpachtrecht en de opstallen bij aangetekend schrijven aan de onroerend goed vennootschap aan te bieden. In dat geval is de vennootschap verplicht het erfpachtrecht en de opstallen te kopen. De koopsom zal door beide partijen in onderling overleg worden vastgesteld.

Borgstellingen

Ten behoeve van High Tech Factory B.V. (voorheen Microsysteem Technologie Foundry B.V) is een borgstelling aan de Bank Nederlandse Gemeenten afgegeven. De lening bedraagt per jaareinde 2012 € 0,1 miljoen (2011: € 0,1 miljoen).

Garantstellingen

Aan de Stichting Thermoplastic Composites Research Center (TPRC) is een garantstelling afgegeven van € 2,1 miljoen m.b.t. inbreng van toekomstige partners van TPRC in een EFRO-project. De garantstelling is gestart op 15 oktober 2009 en eindigt op 31 december 2014.

Aan de Gallery B.V. te Enschede is een garantstelling afgegeven ter nakoming van de huurverplichtingen van CMI B.V. te Enschede voor een periode van 10 jaar. De jaarlijkse huur bedraagt € 0,4 miljoen per jaar.

De universiteit en Kondor Wessels Projecten B.V. verplichten zich om voor een bedrag van in totaal maximaal € 0,25 miljoen elk, jegens The Gallery B.V. garant te staan voor de 1^e verhuur van Fase 1 tot 95% van de geprognoseerde huuropbrengsten ad € 1 miljoen per jaar; gedurende een periode van 3 jaar vanaf datum oplevering fase 1. Deze bepaling maakt onderdeel uit van de tussen partijen gesloten overeenkomst.

Claims

Door enkele bij nieuwbouwprojecten betrokken partijen zijn in het verleden claims ingediend bij de UT. Door de UT zijn tegenclaims ingediend bij de betreffende partijen. De uitkomst van deze claims is op dit moment nog immer onzeker.

Door de Rechtbank te Almelo is in één zaak de UT in 2012 in het gelijk gesteld en is de vordering van de UT geheel toegekend. De claim van de tegenpartij is door de Rechtbank afgewezen. Aangezien tegen deze uitspraak het Hoger Beroep nog loopt, zijn de financiële effecten niet in de jaarcijfers 2012 verwerkt en zijn de ontvangen gelden op de balans gearriveerd.

De universiteit heeft op 7 april 2011 een claim van € 2,5 miljoen ontvangen met betrekking tot een vermeende overeenkomst van erfpacht- en opstalrecht. Op 25 april 2012 heeft de Rechtbank te Almelo in deze zaak uitspraak gedaan en de UT veroordeelt tot betaling van een bedrag van k€ 124 ter grootte van de gemaakte kosten en aan de tegenpartij geen verdere vergoeding toegewezen voor vermeende winstderving. Deze k€ 124 is in 2012 ten laste van de exploitatie van de universiteit gebracht. De tegenpartij heeft tegen de uitspraak hoger beroep aangetekend. Dit hoger beroep loopt nog.

Verplichtingen

De lopende verplichtingen ultimo 2012 in het kader van de bouwactiviteiten bedroegen circa € 3,0 miljoen.

Door de instelling zijn in het kader van onderhoud aan gebouwen en terreinen meerjarige financiële verplichtingen aangegaan tot een bedrag van € 1,9 miljoen per jaar.

In het kader van de inkoop van goederen en diensten zijn door de instelling ultimo 2012 financiële verplichtingen aangegaan tot een bedrag van circa € 3,7 miljoen.

Voor de Porta Cabins (Chalet) is met Hodes Rentinvest een huurovereenkomst aangegaan van 1 februari 2009 tot en met 31 januari 2014. De jaarlijkse huur bedraagt € 0,3 miljoen, jaarlijks geïndexeerd op basis van de consumentenprijsindex (CPI). De opzegtermijn bedraagt 3 maanden.

Toelichting op de geconsolideerde Staat van baten en lasten over 2012

(M€)

Baten	Realisatie 2012	Realisatie 2011
Rijksbijdragen		
Rijksbijdragen OCW	182,3	189,9
Totaal Rijksbijdrage	182,3	189,9
Collegegelden sector WO	18,4	17,2
Baten werk in opdracht van derden *		
Contractonderwijs	1,4	2,6
Contractonderzoek	75,3	81,3
Overige baten werk in opdracht van derden	14,4	-0,5
Totaal baten werk in opdracht van derden	91,1	83,4
<i>Uitsplitsing</i>		
Contractonderzoek		
Internationale organisaties	15,5	19,1
Nationale overheden	25,2	16,5
NWO	20,2	13,5
KNAW	0,1	0,0
Overige non-profit organisaties	5,7	12,9
Bedrijven	8,6	19,3
Totaal Contractonderzoek	75,3	81,3
Overige baten		
Verhuur	5,1	5,7
Detachering personeel	0,4	0,4
Overige	14,2	16,0
Totaal overige baten	19,7	22,1
Totaal Baten	311,5	312,6

*) Met ingang van boekjaar 2012 wordt een nieuwe werkwijze toegepast, waarmee gegeneerde baten werk in opdracht van derden beter te verdelen zijn over de verschillende categorieën. Deze werkwijze is niet met terugwerkende kracht toe te passen, waardoor de vergelijkende cijfers 2011 niet volledig vergelijkbaar zijn.

(M€)

Lasten	Realisatie 2012	Realisatie 2011
Personeelslasten		
Lonen en salarissen	184,8	182,7
Overige personele lasten	12,3	17,4
Totaal personeelslasten	197,1	200,1
<i>Uitsplitsing</i>		
Brutolonen en salarissen	146,2	145,7
Sociale lasten	12,0	11,5
Pensioenpremies	26,6	25,5
Totaal Lonen en salarissen	184,8	182,7
Dotaties personele voorzieningen	-2,0	4,9
Personeel niet in loondienst	4,3	4,3
Overige	10,0	8,2
Totaal overige personele lasten	12,3	17,4
Aantal fte's per 31-12		
WP/OP	1.683,7	1.700,2
OBP	1.154,3	1.176,9
Totaal aantal fte's	2.838,0	2.877,1
Afschrijvingen		
Immateriële vaste activa	-	-
Materiële vaste activa	24,0	23,1
Totaal afschrijvingen	24,0	23,1
Huisvestingslasten		
Huur	1,0	1,2
Verzekeringen	0,4	0,4
Onderhoud	4,5	4,5
Energie en water	6,5	6,5
Schoonmaakkosten	3,7	3,4
Heffingen	1,4	1,5
Overige	3,3	3,5
Totaal huisvestingslasten	20,8	21,0
Overige lasten		
Administratie- en beheerslasten (*)	15,6	17,9
Inventaris en apparatuur	9,4	7,2
Dotatie overige voorzieningen	2,9	0,9
Overige (*)	40,6	39,7
Totaal overige lasten	68,5	65,7
<i>Uitsplitsing accountantskosten (in k€)</i>		
Honorarium onderzoek jaarrekening	68	52
Honorarium andere controleopdrachten	71	60
Honorarium fiscale adviezen	108	286
Honorarium andere niet-controledienst	405	87
Totaal accountantskosten	652	485

*: Vergelijkende cijfers 2011 aangepast voor vergelijkingsdoeleinden

(M€)

Financiële baten en lasten	Realisatie 2012	Realisatie 2011
Rentebaten	0,1	0,4
Rentelasten	-5,4	-5,9
Saldo financiële baten en lasten	-5,3	-5,5

(M€)

Resultaat op deelnemingen	Realisatie 2012	Realisatie 2011
Resultaat op deelnemingen	-0,2	-0,9

(M€)

Aandeel derden in het resultaat	Realisatie 2012	Realisatie 2011
Aandeel derden in het resultaat	-0,4	-0,2

Toelichting behorende tot de enkelvoudige jaarrekening 2012

Algemeen

De geconsolideerde jaarrekening maakt deel uit van de jaarrekening 2012 van de universiteit.

Voor zover posten uit de balans en staat van baten en lasten hierna niet nader zijn toegelicht, wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

De grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gelijk aan die voor de geconsolideerde balans en de staat van baten en lasten, met uitzondering van het volgende:

Resultaat deelnemingen

Het aandeel in het resultaat van rechtspersonen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de universiteit in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties, waarbij overdracht van activa en passiva tussen de universiteit en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn niet verwerkt voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

Enkelvoudige Balans per 31 december 2012 (na resultaatbestemming)

(M€)

Activa	31-12-2012		31-12-2011	
Vaste activa				
Materiële vaste activa	292,8		310,1	
Financiële vaste activa	22,6		22,6	
Totaal vaste activa		315,4		332,7
Vlottende activa				
Vorraden	0,4		0,4	
Vorderingen	107,6		98,3	
Liquide middelen	57,5		48,2	
Totaal vlottende activa		165,5		146,9
Totaal activa		480,9		479,6

(M€)

Passiva	31-12-2012		31-12-2011	
Eigen vermogen	151,5		160,0	
Voorzieningen	15,1		16,0	
Langlopende schulden	143,6		150,3	
Kortlopende schulden	170,7		153,3	
Totaal Passiva		480,9		479,6

Enkelvoudige Staat van Baten en Lasten over 2012

(M€)

	Realisatie 2012	Begroting 2012	Realisatie 2011
Baten			
Rijksbijdragen	182,3	182,7	189,9
College-, cursus-, les- en examengelden	18,4	19,4	17,2
Baten werk in opdracht van derden	91,0	83,3	83,4
Overige baten	18,9	17,9	21,0
Totaal baten	310,6	303,3	311,5
Lasten			
Personeelslasten	196,1	204,9	199,0
Afschrijvingen	22,3	21,9	21,5
Huisvestingslasten	21,6	23,4	21,6
Overige lasten	69,3	60,5	67,1
Totaal lasten	309,3	310,7	309,2
Saldo baten en lasten	1,3	-7,4	2,3
Saldo financiële baten en lasten	-5,1	-5,4	-5,2
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	-3,8	-12,8	-2,9
Resultaat deelnemingen	-0,2		-0,6
Nettoresultaat	-4,0	-12,8	-3,5

Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2012

Activa

Materiële vaste activa (enkelvoudig)	(M€)									
	Aanschafprijs 1-1-2012	Afschrijving cumulatief 1-1-2012	Boekwaarde 1-1-2012	Investeringsen 2012	Aanschafwaarde desinvesteringsen 2012	Afschrijvingen 2012	Afschrijvingen desinvesteringsen 2012	Aanschafprijs 31-12-2012	Afschrijving cumulatief 31-12-2012	Boekwaarde 31-12-2012
Gebouwen en Terreinen	470,0	184,9	285,1	7,5	1,0	17,6	1,0	476,5	201,5	275,0
Inventaris en apparatuur	65,0	47,8	17,2	2,9	2,5	4,7	2,5	65,4	50,0	15,4
In uitvoering en vooruitbetaling	8,3	0,0	8,3	-5,6				2,7	0,0	2,7
Investeringssubsidies	-0,5		-0,5	0,2				-0,3		-0,3
Totaal in miljoenen euro's	542,8	232,7	310,1	5,0	3,5	22,3	3,5	544,3	251,5	292,8

Gestelde zekerheden

Per 1 januari 2010 is aan de Staat der Nederlanden het recht van eerste hypotheek tot een bedrag van € 195 miljoen verstrekt op een deel van het onroerend goed ter zekerheid van de opgenomen leningen.
Ten behoeve van het gebouw Hengelsestraat 99 een 1ste hypotheekinschrijving tot een bedrag van € 23,6 miljoen, evenals een bedrag van € 9,4 miljoen tot verhaal van verschuldigde renten, vergoedingen en kosten, alsmede verpandingsrechten voortvloeiende uit de subsidietoezeggingen uit hoofde van de huisvesting.

WOZ en verzekerde waarde gebouwen en terreinen	Bedrag (M€)
WOZ-waarde gebouwen en terreinen	232,0
Verzekerde waarde gebouwen	654,6

Bovenstaande waarden zijn van toepassing op het belastingjaar 2012.

(M€)

Financiële vaste activa (enkelvoudig)	Boekwaarde 1-1-2012	Investerings en verstrekte leningen 2012	Desinvesteringen en afgeloste leningen	Resultaat 2012	Reclassificatie	Boekwaarde 31-12-2012
Deelnemingen groepsmaatschappijen						
Holding Technopolis Twente B.V.	7,0	0,3		0,7		8,0
Drienerbeek Onroerend Goed B.V.	2,0					2,0
Totaal	9,0	0,3	0,0	0,7		10,0
Andere deelnemingen						
BTC B.V. te Enschede	0,5			0,1		0,6
Innofonds Twente BV te Enschede	1,4					1,4
Totaal	1,9	0,0	0,0	0,1		2,0
Vorderingen op groepsmaatschappijen						
Drienerbeek Onroerend Goed B.V. 1)	6,8		0,8			6,0
Holding Technopolis Twente B.V. 2)	2,8	0,5	1,0		-0,2	2,1
CMI B.V. 3)	0,3	0,4	0,1			0,6
Totaal	9,9	0,9	1,9	0,0	-0,2	8,7
Overige vorderingen						
Auditoren / Studenten	0,1					0,1
TOP-leningen	1,8		0,4			1,4
TPRC	0,0	0,8				0,8
PC's, diversen (studenten)	0,2	0,1	0,2			0,1
Overige leningen	0,2	0,1	0,2			0,1
Reclassificatie	-0,5					-0,6
Totaal	1,8	1,0	0,8	0,0		1,9
Totaal	22,6	2,2	2,7	0,8	-0,2	22,6

1) Het rentepercentage bedraagt 4,5%. De resterende looptijd van de lening bedraagt 21 jaren.

2) Er zijn geen afspraken inzake aflossing overeengekomen. De rentevergoeding is variabel (afhankelijk van het rendement van de betreffende lening).

3) Het rentepercentage bedraagt 5%. Aflossing vindt plaats als de liquiditeitspositie van CMI dit toestaat.

De verstrekte leningen aan TPRC en in het kader van de TOP-regeling zijn verstrekt uit het private vermogen van de universiteit.

Vlottende activa (enkelvoudig)

(M€)

Vorraden	31-12-2012		31-12-2011	
Gebruiksgoederen	0,4		0,4	
		0,4		0,4
Totaal		0,4		0,4

(M€)

Vorderingen	31-12-2012		31-12-2011	
Debiteuren			30,0	30,4
OCW			6,3	6,9
Groepsmaatschappijen				
Holding Technopolis Twente B.V.		4,5		1,5
Drienerbeek Onroerend Goed B.V.		0,1		0,1
			4,6	1,6
Andere deelnemingen			0,0	0,5
Studenten/deelnemers/cursisten			0,1	0,1
Overige overheden			8,9	1,0
Overige vorderingen:				
Kortlopende vorderingen financiële vaste activa	0,6		0,5	
Overige	1,1		1,4	
		1,7		1,9
Totaal Overige vorderingen			1,7	1,9
Overlopende activa:				
Vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen Werk i.o.v. Derden:				
- vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen	-74,2		-75,0	
- kosten Werk in opdracht van Derden	124,4		112,5	
		50,2		37,5
Vooruitbetaalde kosten	2,8		2,3	
Nog te ontvangen bedragen	3,7		17,0	
		6,5		19,3
Totaal Overlopende activa			56,7	56,8
Af: Voorzieningen wegens oninbaarheid			-0,7	-0,9
Totaal			107,6	98,3

Het verloop van de voorzieningen wegens oninbaarheid is als volgt:

(Bedragen in M€)

	2012	2011
Saldo per 1 januari	-0,9	-1,1
Onttrekking	0,6	0,2
Dotatie	-0,4	
Stand per 31 december	-0,7	-0,9

Debiteuren

In het debiteurensaldo zijn geen posten opgenomen met een betalingstermijn langer dan 1 jaar.

OCW

Onder de post OCW is de vordering inzake BAMA-compensatie opgenomen. Van de vordering per 31-12-2012 heeft M€ 5,7 een langlopend karakter langer dan 1 jaar.

(M€)

Liquide middelen: enkelvoudig	31-12-2012	31-12-2011
Kasmiddelen	0,1	0,1
Tegoeden op bank- en girorekeningen	21,9	12,6
Deposito's	35,5	35,5
Totaal	57,5	48,2

De deposito's hebben een looptijd van maximaal 3 maanden.

Passiva

(M€)

Eigen vermogen: enkelvoudig	Stand per 1-1-2012	Resultaat	Overige mutaties	Stand per 31-12-2012
Algemene reserve				
Algemene reserve	158,6	-6,4	-4,7	147,5
Bestemmingsreserve: sociale lasten fonds universiteit	-7,6	1,6		-6,1
Bestemmingsreserve (publiek): DOG Onroerend Goed	2,0			2,0
Bestemmingsreserve (privaat): Holding Technopolis	7,0	0,8	0,2	8,0
Totaal	160,0	-4,0	-4,5	151,5

De overige mutaties in het vermogen hebben voor € 4,5 miljoen betrekking op een onttrekking die gedaan is in het kader van de stelselwijziging voor de waardering van het onderhanden werk. Aan de bestemmingsreserve Holding Technopolis Twente is een agiostorting van € 0,2 miljoen vanuit de algemene reserve van de universiteit toegevoegd.

(M€)

Voorzieningen (enkelvoudig)	Stand per 1-1-2012	Mutaties			Stand 31-12-2012	Onderverdeling saldo	
		Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval		< 1 jaar	> 1 jaar
Personeelsvoorzieningen	10,1	1,8	1,7	3,7	6,5	1,7	4,8
Overige voorzieningen	5,9	4,8	1,3	0,8	8,6	2,2	6,4
Totaal voorzieningen	16,0	6,6	3,0	4,5	15,1	3,9	11,2

Personeelsvoorzieningen:

De voorziening reorganisatie en wachtgeld ad M€ 4,4 (2011 M€ 7,4) heeft tot doel claims uit hoofde van uitkeringen na ontslag af te dekken. De hoogte van de voorziening is gebaseerd op een inschatting van de toekomstige verplichtingen. De universiteit is eigen-risicodrager voor de gehele werkloosheidsuitkeringen inclusief het bovenwettelijke gedeelte. Deze voorziening is bepaald op basis van beschikbare gegevens uit de administratie van het UWV en de opgave van Raet.

De voorziening uitgestelde personeelsbeloning ad. M€ 1,7 (2011 M€ 2,6) is gevormd ten behoeve van toekomstige uitbetalingen in verband met jubilea en non-activiteiten. Daarnaast is nog een voorziening getroffen voor sabbatical leave ad M€ 0,3 (2011 M€ 0,2). De universiteit is eigen risicodrager voor de WAO en WIA. De WAO-uitkeringen gedurende de eerste vijf jaren van de arbeidsongeschiktheid komen hierdoor voor rekening van de universiteit. De voorziening WIA ad. M€ 0,1 (2011 M€ 0,1) is gewaardeerd tegen het bedrag van de bezoldiging inclusief werkgeverslasten. De universiteit is met ingang van 2006 eigen-risicodrager voor de WIA, hetgeen tot gevolg heeft dat de universiteit het risico voor de lasten van de WGA-uitkeringen gedurende een periode van 10 jaar het eigen-risicodragerschap zelf draagt. Dotatie aan de voorziening vindt plaats op het moment dat voorzien wordt dat een werknemer instroomt in de WIA.

Overige voorzieningen:

De voorziening milieurisico's ad M€ 3,7 (2011 M€ 4,4) is gevormd in verband met de renovatie van vastgoed en meer specifiek wat betreft de asbestsanering. De hoogte van de voorziening wordt jaarlijks geïndexeerd en is gebaseerd op een rapport van deskundigen. De voorziening ondersteuning studenten ad M€ 1,0 (2011 M€ 1,5) betreft opgebouwde rechten overeenkomstig art. 7.51 WHW. De hoogte van de voorziening is gebaseerd op een inschatting van de toekomstige aanspraken.

De voorziening EU (M€ 2,3) is gevormd ter dekking van de mogelijke financiële correcties die doorgevoerd moeten worden op EU-projecten. Dit naar aanleiding van een EU-audit op projecten die vallen onder het 6e kader.

De UT heeft ten behoeve van The Gallery BV een huurgarantie afgegeven van M€ 4 over een periode van 10 jaar. De huidige ontwikkeling binnen The Gallery zijn voor de UT aanleiding om hiervoor reeds een voorziening te treffen voor 2013 van M€ 0,4. Daarnaast is er nog een voorziening getroffen voor een bouwclaim ad M€ 1,2.

(M€)

Langlopende schulden	Stand per 1-1-2012	Aangegane leningen	Aflossingen	Stand per 31-12-2012	Looptijd > 1 jaar	Looptijd > 5 jaar	Rentevoet
s-Rijksschatkist	144,7	0,0	5,3	139,4	21,0	118,4	variabel
Kredietinstellingen	5,6	0,0	1,4	4,2	4,2		5,25%
Totaal	150,3	0,0	6,7	143,6	25,2	118,4	

(M€)

Kortlopende schulden: Enkelvoudig	31-12-2012		31-12-2011	
Kredietinstellingen		6,9		6,9
Vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen Werk in opdracht van Derden			39,1	
- vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen	54,4		-30,8	
- kosten Werk in opdracht van Derden	-38,9			
		15,5		8,3
Crediteuren		17,6		12,5
Schulden aan groepsmaatschappijen		0,2		0,3
Belastingen en premies sociale verzekeringen:				
Loonheffing	7,2		7,0	
Omzetbelasting	0,7		0,5	
Premies sociale verzekeringen	1,9		1,7	
Totaal Belastingen en premies sociale verzekeringen		9,8		9,2
Schulden terzake pensioenen		2,7		2,5
Overige kortlopende schulden:				
Waarborgsommen	0,1		0,1	
Vooruitontvangen/nog te betalen bedragen	22,5		23,3	
Vooruitontvangen i.h.k.v. bestemmingsfondsen	3,6		3,5	
Ontvangen voorschotten Werk in opdracht van Derden	61,4		51,9	
Verbonden partijen	0,6		0,5	
Diversen	2,9		2,6	
Totaal overige kortlopende schulden		91,1		81,9
Overlopende passiva:				
Vakantiedagen/geld	13,3		14,0	
Vooruitontvangen collegegelden	6,2		5,5	
Vooruitontvangen i.h.k.v. doelsubsidies OC&W	0,3		1,0	
Transitoria	7,1		11,2	
Totaal overlopende passiva		26,9		31,7
Totaal		170,7		153,3

Op de regel Kredietinstellingen is het kortlopende aflossingsdeel (<1 jaar) opgenomen van de Langlopende schulden.

Toelichting op de enkelvoudige Staat van baten en lasten over 2012

(M€)

Baten	Realisatie 2012	Realisatie 2011
Rijksbijdragen		
Rijksbijdragen OCW	182,3	189,9
Totaal Rijksbijdrage	182,3	189,9
Collegegelden sector WO	18,4	17,2
Baten werk in opdracht van derden *		
Contractonderwijs	1,4	2,6
Contractonderzoek	75,3	81,3
Overige baten werk in opdracht van derden	14,3	-0,5
Totaal baten werk in opdracht van derden	91,0	83,4
<i>Uitsplitsing</i>		
Contractonderzoek		
Internationale organisaties	15,5	19,1
Nationale overheden	25,2	16,5
NWO	20,2	13,5
KNAW	0,1	0,0
Overige non-profit organisaties	5,7	12,9
Bedrijven	8,6	19,3
Totaal Contractonderzoek	75,3	81,3
Overige baten		
Verhuur	4,6	4,7
Detachering personeel	0,6	0,5
Overige	13,7	15,8
Totaal overige baten	18,9	21,0
Totaal Baten	310,6	311,5

*) Met ingang van boekjaar 2012 wordt een nieuwe werkwijze toegepast, waarmee gegenereerde baten werk in opdracht van derden beter te verdelen zijn over de verschillende categorieën. Deze werkwijze is niet met terugwerkende kracht toe te passen, waardoor de vergelijkende cijfers 2011 niet volledig vergelijkbaar zijn.

(M€)

Lasten	Realisatie 2012	Realisatie 2011
Personeelslasten		
Lonen en salarissen	183,7	181,7
Overige personele lasten	12,4	17,3
Totaal personeelslasten	196,1	199,0
<i>Uitsplitsing</i>		
Brutolonen en salarissen	145,3	144,9
Sociale lasten	11,9	11,3
Pensioenpremies	26,5	25,5
Totaal Lonen en salarissen	183,7	181,7
Dotaties personele voorzieningen	-2,0	4,9
Personeel niet in loondienst	4,1	4,2
Overige	10,3	8,2
Totaal overige personele lasten	12,4	17,3
Aantal fte's per 31-12		
WP/OP	1.683,7	1.700,2
OBP	1.130,6	1.154,1
Totaal aantal fte's	2.814,3	2.854,3
Afschrijvingen		
Immateriële vaste activa	-	-
Materiële vaste activa	22,3	21,5
Totaal afschrijvingen	22,3	21,5
Huisvestingslasten		
Huur	2,6	2,9
Verzekeringen	0,4	0,4
Onderhoud	4,5	4,5
Energie en water	6,2	6,2
Schoonmaakkosten	3,6	3,3
Heffingen	1,4	1,5
Overige	2,9	2,8
Totaal huisvestingslasten	21,6	21,6
Overige lasten		
Administratie- en beheerslasten (*)	17,5	20,1
Inventaris en apparatuur	9,4	7,2
Dotatie overige voorzieningen	2,9	0,9
Overige (*)	39,5	38,9
Totaal overige lasten	69,3	67,1

*: Vergelijkende cijfers 2011 aangepast voor vergelijkingsdoeleinden

(M€)

Financiële baten en lasten	Realisatie 2012	Realisatie 2011
Rentebaten	0,4	0,7
Rentelasten	-5,5	-5,9
Saldo financiële baten en lasten	-5,1	-5,2

Overige gegevens

Overzicht verbonden partijen

Meerderheidsdeelnemingen

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteit	Eigen Vermogen 31 december 2012	Exploitatie Resultaat 2012	Omzet 2012	Verklaring Art.2.403 BW	Deelname percentage	consolidatie
Drienerbeek Onroerend Goed	B.V.	Enschede	3	ME 2,0	ME 0,0	ME 1,2	nee	100	ja
Holding Technopolis Twente	B.V.	Enschede	4	ME 8,0	ME 0,4	ME 6,4	nee	100	ja

Code activiteiten:

1. Contractonderwijs	3. Onroerende zaken
2. Contractonderzoek	4. Overige

Samens tiling bestuur en directie meerderheidsdeelnemingen

Drienerbeek Onroerend Goed B.V.	directie: J.C. Berger
Holding Technopolis Twente B.V.	statutair bestuurder: K.J. van Ast

Overige verbonden partijen

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten	Deelnamepercentage
Participatiemij Oost Nederland	B.V.	Annhem	4	4%
Bedrijfs Technologisch Centrum Twente	B.V.	Enschede	4	44%
Controllab Products	B.V.	Enschede	2	49%
Nederlandse Dulisse Internet Exchange	B.V.	Enschede	4	25%
Panthera Group (v/h Lionix)	B.V.	Enschede	2	23%
Micronit Microfluidic	B.V.	Enschede	2	16%
Mosaic Systems	B.V.	Breda	2	43%
Smartip	B.V.	Enschede	2	15%
Medimate Holding	B.V.	Enschede	2	5%
MobiHealth	B.V.	Enschede	2	12%
SenzAir	B.V.	Enschede	2	13%
Smart Signs Holding	B.V.	Enschede	2	10%
Ambient Holding	B.V.	Enschede	2	15%
Recore Systems	B.V.	Enschede	2	6%
Student Union Enterprises	B.V.	Enschede	4	-
Medisse	B.V.	Enschede	2	6%
Twente Technology Fund	B.V.	Enschede	2	19%
Twente Scholarship Programme	Stichting	Enschede	4	-
Panaxea	B.V.	Enschede	2	15%
Dutch Rheumatoid Arthritis Monitoring Holding	B.V.	Nijmegen	2	50%
Student Union Universiteit Twente	Stichting	Enschede	4	-
Kennispark Twente	Stichting	Enschede	4	-
Faculty Club Universiteit Twente	Stichting	Enschede	4	-
Twente Index	Stichting	Enschede	4	-
Universiteitsfonds	Stichting	Enschede	4	-
ITC fonds	Stichting	Enschede	4	-
Hulpfonds ITC Studenten	Stichting	Enschede	4	-
P.V. Intercontact	Vereniging	Enschede	4	-
Association Students ITC (SAB)	Vereniging	Enschede	4	-
52° North	GMBH	Münster	2	26%

Vervolg: Overige verbonden partijen					
Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten	Deelnamepercentage	
ITC Foundation	Stichting	Enschede	4	-	
ITC PhD Committee	Vereniging	Enschede	4	-	
20 Med Therapeutics	B.V.	Hengelo	2	20%	
Nocitrack	B.V.	Enschede	2	53%	
Sensor Imprint Technology	B.V.	Doorn	2	67%	
Materialomics	B.V.	Bilthoven	2	25%	
MLife Technology	B.V.	Enschede	2	67%	
4Silence	B.V.	Enschede	2	40%	
Technopolis Twente Onroerend Goed	B.V.	Enschede	3	100%	
De Hogekamp	B.V.	Enschede	3	100%	
United Twente Innovation	B.V.	Enschede	2	100%	
Congres- en Studiecentrum Twente	B.V.	Enschede	3	100%	
ITC International Hotel	B.V.	Enschede	3	100%	
Center for Medical Imaging	B.V.	Enschede	2	100%	
High Tech Factory	B.V.	Enschede	3	100%	
High Tech Facilities	B.V.	Enschede	3	100%	
High Tech Fund	B.V.	Enschede	4	100%	
UT International Ventures Holding	B.V.	Enschede	2	60%	
UT International Ventures	B.V.	Enschede	2	100%	
U-Needle Holding	B.V.	Enschede	2	27%	
UTVH – Micronext Holding	B.V.	Enschede	2	100%	
UTVH – Aerotech Development	B.V.	Enschede	2	100%	
UTVH - Vycap	B.V.	Enschede	2	100%	
Ostendum Holding	B.V.	Enschede	2	51%	
Ostendum R&D	B.V.	Enschede	2	100%	
PA Imaging Holding	B.V.	Enschede	2	52%	
PA Imaging R&D	B.V.	Enschede	2	100%	

Bezoldiging van bestuurders en toezichthouders 2012

		belastbaar loon 2012	belastbaar loon 2011
dr. A.H. Flierman	voorzitter CvB	€ 166.452,00	€ 169.303,00
ir. K.J. van Ast	vice-voorzitter CvB	€ 184.027,00	€ 184.261,00
prof.dr. H. Brinksma	rector magnificus	€ 167.063,00	€ 167.321,00
		vergoeding 2012	vergoeding 2011
drs. H.J. van Essen	voorzitter RvT tot 1 mei 2011	€ -	€ 5.000,00
ir. C.J. van der Graaf	voorzitter RvT per 1 mei 2011	€ 15.000,00	€ 10.000,00
drs. W.G. van Velzen	lid RvT tot 1 mei 2012	€ 3.333,00	€ 10.000,00
drs. E.T.A. de Boer	lid RvT	€ 10.000,00	€ 10.000,00
mw. prof.dr. J.I. Stoker	lid RvT	€ 10.000,00	€ 10.000,00
mw. dr. E.M.M. de Brabander	lid RvT tot 1 juli 2012	€ 5.000,00	€ 10.000,00
ir. A.H. Schaaf	lid RVT per 1 augustus 2012	€ 4.166,65	€ -
mw. drs. C.I.J.M. Ross-van Dorp	lid RVT per 1 november 2012	€ 1.666,66	€ -

Overige gegevens

Aan: het College van Bestuur en de Raad van Toezicht van Universiteit Twente

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2012 van Universiteit Twente te Enschede gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2012 en de geconsolideerde en enkelvoudige staat van baten en lasten over 2012 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de entiteit is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. Het bestuur is voorts verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van de relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 2.9, lid 3 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het onderwijscontroleprotocol OCW/EZ 2012. Dit vereist dat wij voldoen aan voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan alsmede in het kader van de financiële rechtmatigheid voor de naleving van die relevante wet- en regelgeving, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidcriteria en van de redelijkheid van de door het bestuur van de entiteit gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Universiteit Twente per 31 december 2012 en van het resultaat over 2012 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2012 voldoen in alle van materieel belang zijnde aspecten aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming zijn met de in de relevante wet- en

regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het onderwijscontroleprotocol OCW/EZ 2012.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393, lid 5 onder e en f van het BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 van het BW is opgesteld, en of de in artikel 2:393, lid 1 onder b tot en met h van het BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391, lid 4 van het BW. Tenslotte vermelden wij dat het jaarverslag voldoet aan de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in paragraaf 2.2.4 Jaarverslag van het onderwijscontroleprotocol OCW/EZ 2012.

Enschede, 19 juni 2013
KPMG Accountants N.V.
G.J. Kamerling RA

Bepaling omtrent de resultaatbestemming

Ingevolge artikel 2.9, lid 5 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek wordt het resultaat van het verslagjaar verrekend met de reserve van de instelling. Het tekort over het verslagjaar 2012 van € 4,4 miljoen wordt onttrokken aan het eigen vermogen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich na de balansdatum geen gebeurtenissen voorgedaan met een significante invloed op het resultaat en het vermogen van de universiteit.

